

קרן דליה ואלי
הורביץ בע"מ

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

כנס אלי הורביץ לכלכלה וחברה 2020

16-14 בדצמבר

סקר עמדות הציבור בנושא משבר האקלים

דפנה אבירם-ניצן | הילה שואף-קולביץ

טיוטה לדיון

יושבי ראש הכנס: פרופ' יוג'ין קנדל | פרופ' קרנית פלוג
מנהלת הכנס: דפנה אבירם-ניצן

המרכז לממשל וכלכלה
המכון הישראלי לדמוקרטיה

סקר עמדות הציבור בנושא משבר האקלים

דפנה אבירם-ניצן | הילה שואף-קולביץ

נובמבר 2020

תוכן העניינים

4	עיקרי הממצאים
8	רקע ומתודולוגיה
9	ממצאי סקר עמדות הציבור בנושא משבר האקלים
11	פרק 1: מודעות למשבר האקלים
20	פרק 2: עד כמה אתה מוטרד ממשבר האקלים?
29	פרק 3: של מי האחריות להפחתת זיהום אוויר?
39	פרק 4: נכונות למעורבות אישית
45	פרק 5: נכונות לשאת בנטל כספי
55	פרק 6: ייעוד הכנסות המדינה ממס פחמן

תודות

תודה לפרופ' נתן זוסמן ולפרופ' קרנית פלוג על הייעוץ המקצועי ולצוות מרכז גוטמן לחקר דעת קהל ומדיניות במכון הישראלי לדמוקרטיה על הייעוץ המתודולוגי והעיבודים הסטטיסטיים. אנו מודות גם לצוות המשרד להגנת הסביבה ולארז סומר מהמכון הישראלי לדמוקרטיה על הסיוע בניסוח שאלון הסקר.

עיקרי הממצאים

מהסקר עולה שרוב הציבור בישראל מודע לסיכוני ההתחממות הגלובלית, מוטרד מכך וסבור כי על ממשלת ישראל להיערך בהתאם. רוב הציבור רואה בחברות הגז/הנפט, בתחנות הכוח ובתעשייה כולה האחריות המרכזיות לפעול לצמצום זיהום האוויר בישראל. אחריו, נתפסת הממשלה כאחראית לפעול לצמצום זיהום האוויר בישראל.

הציבור מודע גם לאחריותו האישית לפעול להפחתת זיהום האוויר ואף מביע נכונות לקחת חלק במהלך ההפחתת פליטות מזהמות ולפעול לשם השגתו, בהינתן שמדובר בפגיעה מינורית יחסית בנוחות. בנוסף, נראה שהציבור בישראל גם די בשל לשאת בנטל הכספי הכרוך בהפחתת פליטות מזהמות כדי ליהנות מיתרונותיו (בעיקר חיסכון בהוצאות האנרגיה). נכונות זו לשאת בנטל הכספי של המהלך מאפיינת גם את הציבור החרדי והערבי.

למרות המודעות הגבוהה לסכנות שינויי האקלים והאחריות הגבוהה שמוטלת על הממשלה לטפל באתגרי ההתחממות הגלובלית ולהיערך למשבר האקלים, נושא האקלים ואיכות הסביבה אינו מהווה שיקול מרכזי בהצבעת הציבור לכנסת ו/או לרשויות המקומיות. ממצאים אלו מצביעים על האתגר שמוטל על הגופים, הציבוריים והאזרחיים, המובילים את מהלך המעבר של ישראל למשק דל פחמן בתהליך שיתוף הציבור, שכן כל עוד נבחרו הציבור לא ישלמו מחיר פוליטי על הזנחת הטיפול בסוגיות הללו, הדבר לא יקבל את תשומת ליבם כמתבקש לנוכח גודל האיום שטומן בחובו משבר האקלים לאנושות כולה ולאוכלוסיות החלשות בפרט.

מודעות למשבר האקלים

- רוב הציבור (75%) מסכים שיש קשר בין פליטות מזהמות ושינויי אקלים, ואחוז דומה סבור כי על ממשלת ישראל להיערך לקראת התחממות גלובלית. כמחצית מסכימים מאוד עם קביעה זו.
- בדומה, רוב הציבור (72%) סבור שהאנושות בסכנה בשל שינויי האקלים וההתחממות הגלובלית, ויותר ממחצית (54%) סבורים כי המשבר הבא יהיה משבר האקלים.
- בקרב החרדים אמנם קיים רוב (65%) הסבור כי ישנו קשר בין פליטות מזהמות לשינויי אקלים, אולם שיעור המסכימים עם כך נמוך בהשוואה ליתר קבוצות האוכלוסייה. כמחצית מהחרדים סבורים כי האנושות בסכנה משינויי אקלים וכי על ממשלת ישראל להיערך לקראת משבר האקלים.
- שיעור הסבורים שעל ממשלת ישראל להיערך לקראת משבר האקלים עולה עם הגיל, עם רמת ההכנסה למשק בית ועם ההשכלה. מגמה דומה מתקבלת גם ביתר היבטי המודעות לשינויי האקלים.

- שיעור הסבורים כי על ממשלת ישראל להיערך לקראת התחממות גלובלית בולט במיוחד בקרב תושבי מחוז חיפה והצפון ובקרב המגדירים עצמם שמאל פוליטי.

עד כמה אתה מוטred ממשבר האקלים?

- רוב הציבור (70%) מוטred מריבוי מחלות ומגפות על רקע משבר האקלים (70%), מהעלייה בזיהום האוויר (63%), מפגיעה במצבן הכלכלי של האוכלוסיות החלשות בעולם בעקבות משבר האקלים, מהרס של כדור הארץ כסביבת מחיה (60%-61%) ומחסור במשאבי טבע וחומרי גלם טבעיים (56%).
- שיעור הערבים שמוטרדים מהעלייה בזיהום האוויר גבוה במיוחד: 72%, לעומת 64% מהיהודים הלא-חרדים ו-38% בלבד מהחרדים.
- במחוז חיפה מוטredים משמעותית יותר משאר האוכלוסייה ממחלות ומגפות (82%), מהעלייה בזיהום אוויר (80%) ומפגיעה במצבן הכלכלי של האוכלוסיות החלשות בעולם בעקבות משבר האקלים (79%). גם במחוז צפון נראה שיעור מעט גבוה יותר של מוטredים מכלל האוכלוסייה בסוגיות אלו.

על מי האחריות להפחתת זיהום אוויר?

- רוב הציבור (81%) רואה בחברות הגז/הנפט ותחנות הכוח האחריות המרכזיות לפעול לצמצום זיהום האוויר בישראל, כמו גם בתעשייה הישראלית כולה (76%) כאחריות לכך.
- אחריו, נתפסת הממשלה כאחריות במידה רבה עד רבה מאוד לפעול לצמצום זיהום האוויר בישראל, בדגש על אחריות משרדי האנרגיה, התחבורה והמשרד להגנת הסביבה (73% מהציבור ייחסו להם אחריות רבה עד רבה מאוד).
- הציבור מודע גם לאחריותו האישית לפעול להפחתת זיהום האוויר: כ-60% מטילים את האחריות על הנוסעים ברכב פרטי וכ-58% על הציבור עצמו – כל אחד באופן אישי.

נכונות למעורבות אישית

- הציבור הביע נכונות גבוהה להפריד פסולת למיחזור באופן קבוע אם פחי המיחזור יהיו ליד הבית (77%). ואולם אם הפחים יהיו מרוחקים מהבית, שיעור הנכונות יורד משמעותית אך נותר מעל למחצית (53%). נכונות המגזר הערבי למיחזור, גם בהינתן פחים רחוקים מהבית, בולטת לחיוב (67%) לעומת נכונות נמוכה בקרב האוכלוסייה החרדית במצב זה (29%). הנכונות להפריד פסולת למיחזור עולה עם הגיל.
- הציבור מביע נכונות גבוהה (61%) גם לוותר על שימוש בכלים חד-פעמיים, אולם שיעור זה פוחת משמעותית ל-37% בקרב האוכלוסייה החרדית. שיעור המוכנים לכך עולה עם הגיל ועם הגידול בהכנסה.

- נכונות הציבור לצמצם את הנסיעה ברכב פרטי כדי להקטין זיהום אוויר, גם במחיר של פגיעה בנוחות הנסיעה ומשכה, נמוכה יחסית (45%), כאשר הציבור הערבי מעט יותר בשל לכך (55%), לעומת יהודים לא-חרדים (45%) וחרדים – אצלם עולה שיעור המתנגדים (49%) על שיעור המסכימים לכך (26%). שיעור המוכנים לצמצם את היקף הנסיעה ברכב פרטי עולה עם הגיל.
- מנגד, הציבור הביע חוסר הסכמה להטלת אגרת גודש בסך 30 ש"ח על המגיעים ברכב פרטי למרכזי ערים גדולות/ לכבישים מרכזיים בשעות עומס.
- בדומה, הציבור הביע חוסר הסכמה גם למעבר לתשלום עבור פינוי אשפה לפי כמות הפסולת שכל משק בית משליך ולא כתשלום קבוע בארנונה כפי שנהוג כיום.
- למרות כל ממצאי הסקר, נושא האקלים ואיכות הסביבה אינו מהווה שיקול מרכזי בהצבעת הציבור לכנסת ו/או לרשויות המקומיות: רק 30% ו-33% (בהתאמה) מביאים בחשבון שיקולי סביבה בהצבעתם.

נכונות לשאת בנטל כספי

- הציבור בישראל מפגין מוכנות גבוהה לשאת בנטל להפחתת פליטות מזהמות, כאשר הרוב (73%) מוכן לשלם על התקנת פאנל סולרי על גג ביתם, כדי ליהנות מהוזלה קבועה של חשבון החשמל (הנכונות לכך עולה עם רמת ההכנסה של משק בית). כשני שלישי מוכנים לרכוש רכב פחות מזהם, כדי להקטין פליטות מזהמות וליהנות מעלויות אנרגיה מופחתות (הקטנת הוצאות דלק), גם במחיר של ייקור הרכבים.
- יותר ממחצית מהציבור מסכימים כי יש להטיל מס על מוצרים שאינם עומדים בתקן ירוק, כדי לעודד מעבר לצריכת מוצרים פחות מזהמים, גם אם הדבר יביא לייקור במחירי המוצרים לצרכן הסופי. אחוז דומה (52%-53%) מוכנים להוציא יותר על דיור (שכ"ד או מחיר הדירה), כדי לגור בבית שנבנה לפי תקן בנייה ירוקה והוא חסכוני בהוצאות חשמל ומים. כמחצית מהציבור אף מוכנים לשלם יותר מיסי עירייה, כדי להוסיף הצללה ופארקים במקום מגוריהם. רק 44% תומכים בהטלת מס על יצרני החשמל (מס זיהום), כדי להאיץ מעבר לאנרגיה נקייה, בהינתן עלייה במחירי חשמל עקב כך.
- טווח ההתייקרויות שצינו המשיבים שמוכנים לשאת בנטל הכספי הכרוך בהפחתת פליטות מזהמות נע בין 9% ל-12%. נכונות זו משקפת את הלך הרוח בציבור, אולם יש להתייחס לשיעורי ההתייקרות שהיו מוכנים לספוג בזירות, בהינתן שלרוב יש פער בין הצהרה בסקר לבין המציאות בפועל – כאשר צרכנים יאלצו בפועל לשלם יותר עבור דירה בסטנדרט ירוק או עבור מוצרים ושירותים "ירוקים".

ייעוד הכנסות המדינה ממס פחמן

- רוב הציבור (75%) מעדיף שההכנסות ממס פחמן יופנו להנחה בחשבון החשמל ו/או מים למשקי הבית וכן לסיוע כספי למשקי בית לעבור לצריכת אנרגיה ירוקה וחסכונית יותר (אנרגיה סולרית, בידוד הבית, רכישת רכב "ירוק" יותר).
- הציבור תומך גם במדיניות המתמקדת באוכלוסייה החלשה ובהפניית כספי המיסוי על פליטות מזהמות להפחתת מיסוי לבעלי ההכנסות הנמוכות (72%).
- הציבור תומך גם בהפניית ההכנסות ממיסים למימון פרויקטי תשתית סביבתיים (69%), ואחוז דומה תומך בסיוע לפיתוח תעשיות חדשות בתחומים הירוקים כדי להבטיח תעסוקה עתידית וכן בהפחתת מיסים רוחבית ואחידה לכולם, למשל הפחתת המע"מ (67% / 68%).
- אחוז נמוך יחסית ליתר החלופות שהוצגו (62%) תומכים בהפניית כספי המיסוי על פליטות מזהמות לתשלום מענקים/סובסידיות לעידוד השקעה של פירמות לפיתוח טכנולוגיות נקיות או לתשלום תמריצים לפירמות להתייעל בצריכת משאבים ולעבור לאנרגיה נקייה (60%).

רקע ומתודולוגיה

סקר זה נערך כחלק מפרויקט "ישראל 2050: כלכלה משגשגת בסביבה מקיימת", פרויקט רחב שמוביל המכון הישראלי לדמוקרטיה בשיתוף עם המשרד להגנת הסביבה וארבעה משרדי ממשלה נוספים (משרד הכלכלה, האנרגיה, התחבורה ומינהל תכנון). הפרויקט עוסק בהערכות המשק הישראלי להפחתת פליטות פחמן ובתוך כך הגשת תוכנית אסטרטגית ויעדי מדיניות לשנת 2050 שאותם מחויבת ישראל להגיש לאו"ם עד סוף 2020.

הפרויקט המשותף כולל עבודה אינטנסיבית של צוותי עבודה מארבעת משרדי הממשלה, המובילים כל אחד את היעדים בתחום שבאחריותם, וכן שני צוותי עבודה חיצוניים: צוות מקרו, אשר עוסק בניתוח השפעות מקרו-כלכליות של צעדי מדיניות להפחתת פליטות, וצוות "העין החברתית", העוסק בניתוח השפעות צעדי מדיניות להפחתת פליטות על החברה הישראלית בכללותה, ובפרט על אוכלוסיות פגיעות, וכן בשיתוף הציבור הישראלי והחברה האזרחית בתהליך בניית האסטרטגיה של המשק הישראלי.

סקר זה נעשה על ידי המכון הישראלי לדמוקרטיה במסגרת הובלת פעילות צוות "העין החברתית", כחלק מדוח רחב שנכתב בימים אלו בידי צוות המכון, בנושא "מעבר צודק לכלכלה דלת פחמן בישראל", אשר יפורסם להתייחסות הציבור בדצמבר 2020 ויוצג בחלקו בכנס אלי הורביץ לכלכלה וחברה 2020. מטרת הסקר היא בחינה של מוכנות הציבור הישראלי לתהליך הפחתת הפליטות במספר רבדים שונים: מודעות למשבר האקלים על מגוון הסיכונים שהוא מביא עימו, מודעות לגורמים אשר בידיהם האחריות להובלת שינוי (בתוכם גם הציבור הישראלי עצמו) ונכונות ללקיחת אחריות אישית, נשיאה בנטל הכספי שהמהלך עשוי להציף בשלבים הראשונים והעדפות בדבר שימוש בכספי מיסים שייגבו כחלק מהאסטרטגיה להפחתת פליטות, כגון מיסי פחמן על צריכת אנרגיה מזהמת, אשר מטרתם תמחור העלות החיצונית השלילית של פעילות זו למשק.

סקר אקלים 2020 מבוסס על מדגם מייצג של האוכלוסייה הישראלית, וכולל כ-1,009 משיבים. הסקר נערך באופן מקוון בתאריכים 8-14.11.2020. רואיינו בו 842 איש ואישה בשפה העברית ו-167 איש ואישה בשפה הערבית, המהווים מדגם ארצי מייצג של כלל האוכלוסייה הבוגרת בישראל בגילאי 18 ומעלה. טעות הדגימה המרבית לכלל המדגם היא $\pm 3.15\%$ ברמת ביטחון של 95% (יהודים $\pm 3.4\%$; ערבים $\pm 7.7\%$). עבודת השדה בוצעה על ידי מכון סמית בהנהלת רפי סמית.¹

¹ לקובץ הנתונים המלא ראו <https://dataisrael.idi.org.il>

ממצאי סקר עמדות הציבור בנושא משבר האקלים

מהסקר עולה שרוב הציבור בישראל מודע לסיכוני ההתחממות הגלובלית, מוטרד מכך וסבור כי על ממשלת ישראל להיערך בהתאם. רוב הציבור רואה בחברות הגז/הנפט, בתחנות הכוח ובתעשייה כולה האחריות המרכזיות לפעול לצמצום זיהום האוויר בישראל. אחריהן, נתפסת הממשלה כאחראית במידה רבה עד רבה מאוד לפעול לצמצום זיהום האוויר בישראל, בדגש על אחריות משרד האנרגיה, משרד התחבורה והמשרד להגנת הסביבה. הציבור מודע גם לאחריותו האישית לפעול להפחתת זיהום האוויר.

ואולם לא די במודעות למשבר האקלים ובהכרה באחריות האישית. הציבור נדרש גם לנקוט צעדים אקטיביים ולשאת גם במחיר הכספי הכרוך במהלך להפחתת פליטות. מאחר שכך, הסקר בחן גם את נכונות הציבור לעשות את המאמצים הנדרשים כדי לתמוך במהלך. מהסקר עולה כי בקרב הציבור יש נכונות לקחת חלק במהלך להפחתת פליטות מזהמות ולפעול לשם השגתו, בהינתן שמדובר בפגיעה מינורית יחסית בנוחות. כך, לדוגמה, הציבור מביע נכונות רבה להפריד פסולת למיחזור באופן קבוע, אולם אם הפחים יהיו מרוחקים מהבית, שיעור הנכונות יורד משמעותית. הציבור גם מביע נכונות גבוהה לוותר על שימוש בכלים חד-פעמיים, אולם שיעור זה פוחת משמעותית בקרב האוכלוסייה החרדית, בקרב הצעירים ובקרב משקי בית עם הכנסה נמוכה יחסית.

בדומה נמצאה נכונות נמוכה יחסית בקרב הציבור לצמצם את הנסיעה ברכב פרטי כדי להקטין זיהום אוויר, לנוכח הפגיעה שכרוכה בכך בנוחות הנסיעה והתארכות משך הנסיעה. עוד עולה מהסקר כי הציבור בישראל עדיין לא בשל לספוג הטלת אגרת גודש על המגיעים ברכב פרטי למרכזי ערים גדולות/ לכבישים מרכזיים בשעות עומס או לתשלום עבור פינוי אשפה לפי כמות הפסולת שכל משק בית משלך.

כמו כן, למרות המודעות הגבוהה לסכנות שינויי האקלים והאחריות הגבוהה שמוטלת על הממשלה לטפל באתגרי ההתחממות הגלובלית ולהיערך למשבר האקלים, נושא האקלים ואיכות הסביבה אינו מהווה שיקול מרכזי בהצבעת הציבור לכנסת ו/או לרשויות המקומיות.

עם זאת, מהסקר עולה כי הציבור בישראל די בשל לשאת בנטל הכספי הכרוך בהפחתת פליטות מזהמות, כדי ליהנות מיתרונותיו (בעיקר חיסכון בהוצאות האנרגיה): רוב הציבור מוכן לשלם על התקנת פאנל סולרי על גג הבית, לרכוש רכב פחות מזהם וחסכוני בדלק גם אם יהיה יקר יותר ואף לשלם יותר על דיור (שכ"ד או מחיר הדירה), כדי לגור בבית שנבנה לפי תקן בנייה ירוקה והוא חסכוני בצריכת אנרגיה. כמחצית מהציבור אף מסכימים כי יש להטיל מס על מוצרים שאינם עומדים בתקן ירוק, גם אם הדבר יביא לייקור במחירי המוצרים לצרכן הסופי, וכן מוכנים לשלם יותר מיסי עירייה כדי להוסיף הצללה ופארקים במקום מגוריהם.

נכונות זו לשאת בנטל הכספי, כדי לקחת חלק במאמץ וביתרונות של המעבר לאנרגיות נקיות, מצביעה על בשלות גבוהה יחסית בקרב הציבור, כולל בקרב הציבור החרדי והערבי, להתקדם עם התהליך.

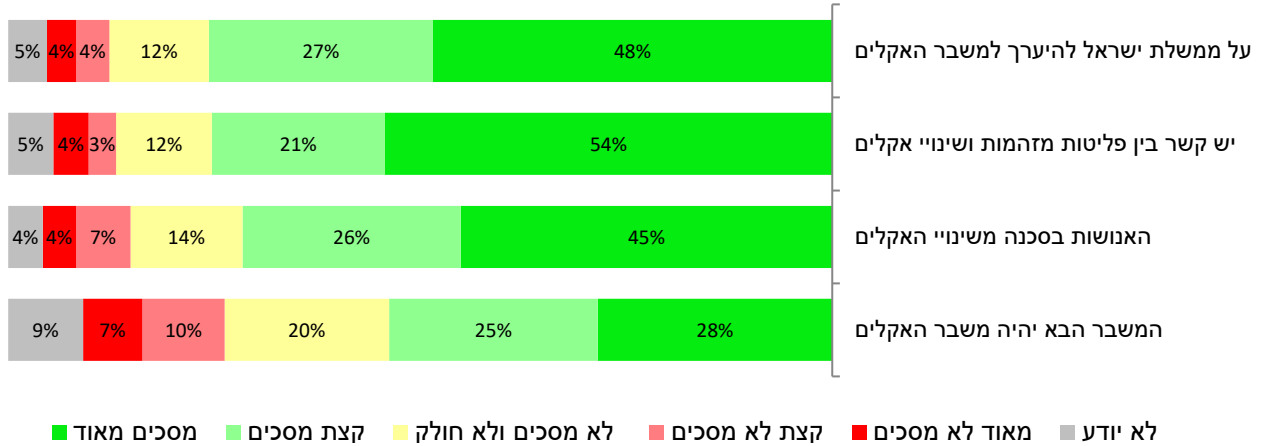
באופן כללי נראה שרוב הציבור תומך בחלוקה מחדש של כספי המיסים שייגבו במהלך המעבר לכלכלה דלת פחמן, כך שייטיבו עם משקי בית חלשים ויסייעו בהפחתת ההוצאות החודשיות על חשמל ו/או מים. בנוסף, ניכרת גם העדפה רחבה של הציבור להפניית כספי המס למטרות שמקדמות התייעלות אנרגטית, השקעה בתשתיות סביבתיות ופיתוח אפיקי תעסוקה ירוקים.

להלן פירוט ממצאי הסקר המלאים.

פרק 1: מודעות למשבר האקלים

מודעות למשבר האקלים

כלל המדגם

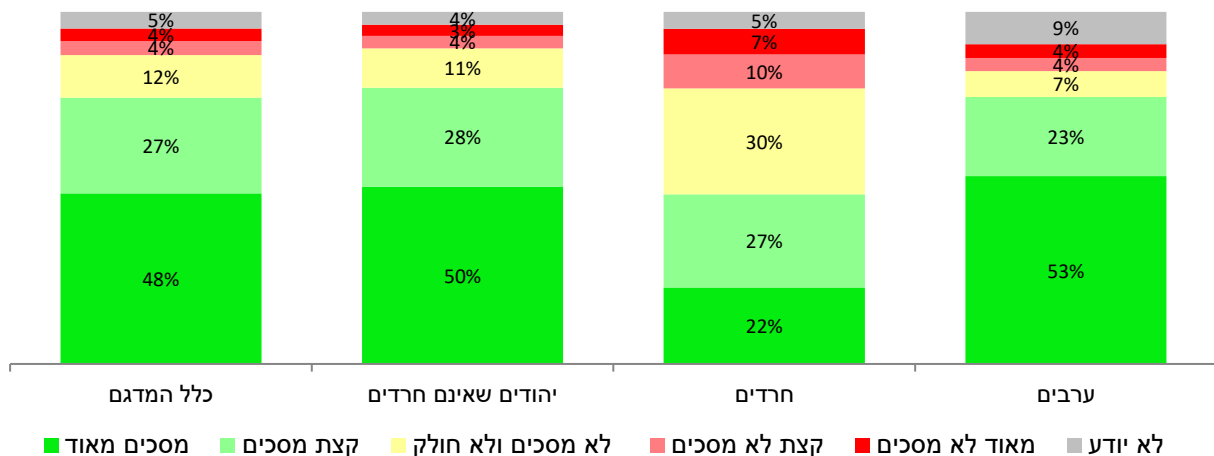

1.1 על ממשלת ישראל לדאוג להיערך לקראת התחממות גלובלית

רוב המשיבים (76%) סבורים כי על ממשלת ישראל לדאוג להיערך לקראת התחממות גלובלית, מהם 49% מסכימים מאוד עם קביעה זו. לעומתם רק 8% ציינו כי אינם מסכימים עם כך, וכ-5% לא יודעים. מאזן הנטו של מסכימים בניכוי לא-מסכימים עם האמירה חיובי ועומד על 68%. חריגים בעמדתם בהקשר זה הם המשיבים החרדים: פחות ממחציתם (49%) סבורים שעל הממשלה להיערך לקראת התחממות גלובלית ורק 22% מסכימים מאוד.

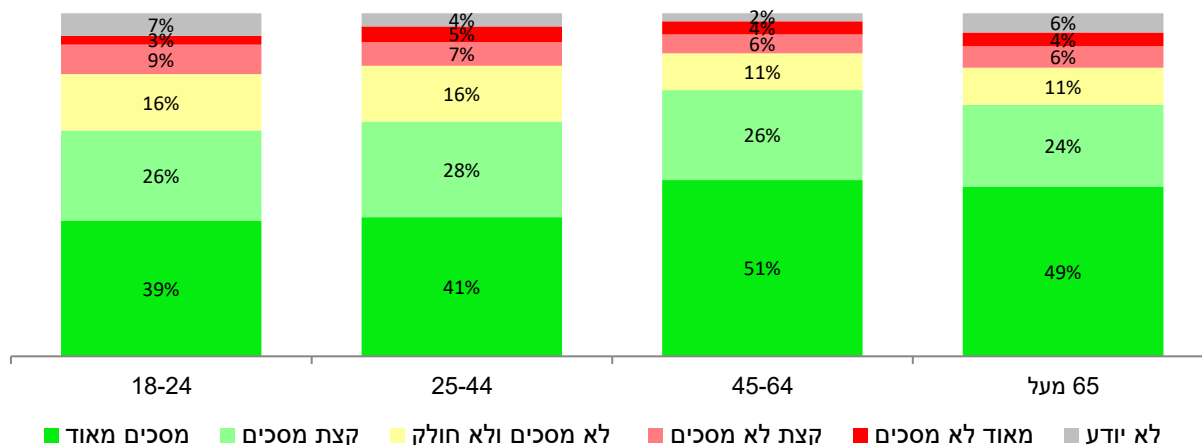
על ממשלת ישראל לדאוג להיערך לקראת התחממות גלובלית

לפי מגזר ורמת דתיות

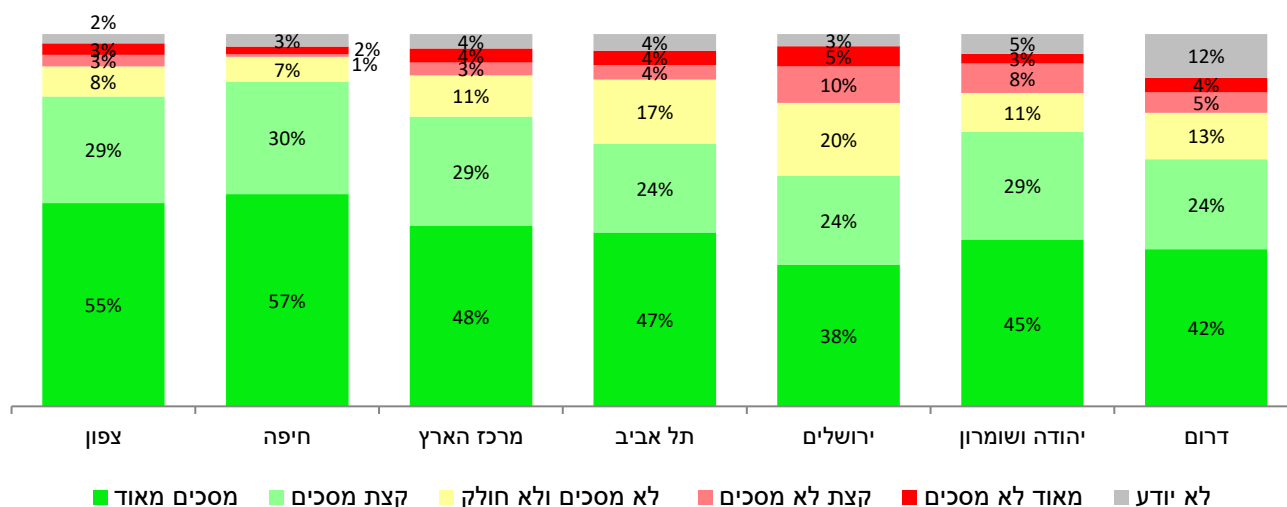
שיעור הסבורים שעל ממשלת ישראל להיערך להתחממות גלובלית עולה בהדרגה עם הגיל, מ-65% מהצעירים (18-24) ל-69% בגילאי האמצע (25-44) ועד לשיא של 77% בגילים המבוגרים (45-64). מגמה זו נבלמת עם הכניסה לגיל השלישי, אז יורד מעט שיעור הסבורים שעל הממשלה להיערך למשבר האקלים, אולם שיעור זה נותר גבוה (73%) בהשוואה לצעירים וגילאי האמצע.

על ממשלת ישראל לדאוג להיערך לקראת התחממות גלובלית
לפי קבוצת גיל

שיעור הסבורים שעל הממשלה להיערך למשבר האקלים הוא גבוה בכל רמות ההכנסה, אבל הולך ועולה עם העלייה בהכנסה: מ-61% בקרב משקי הבית בעלי הכנסה נמוכה ביותר (מתחת ל-5,000 ש"ח לחודש), ל-77% בקרב משקי בית בעלי הכנסה של בין 5,000 ל-24,999 ש"ח לחודש, ועד לשיעור שיא של 87% הסבורים שעל הממשלה לפעול בנושא בקרב משקי הבית בעלי רמת הכנסה גבוהה של מעל 25,000 ש"ח לחודש. באופן דומה בעלי השכלה על-תיכונית (אקדמית או אחרת) נוטים יותר להסכים כי על הממשלה להיערך לקראת התחממות גלובלית (79%), לעומת 63% ממסיימי 12 שנות לימוד או פחות.

על ממשלת ישראל לדאוג להיערך לקראת התחממות גלובלית
לפי מחוז מגורים

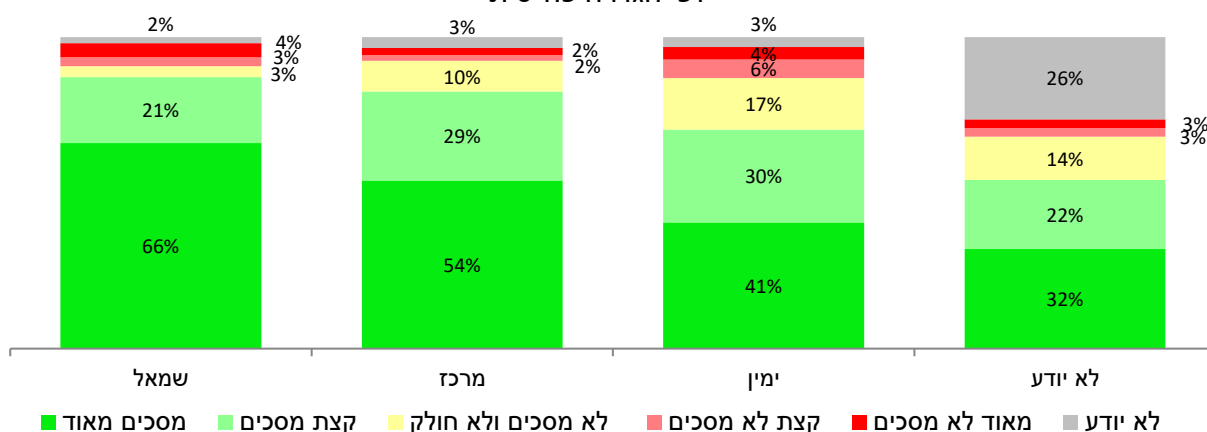

שיעור גבוה במיוחד מהמשיבים במחוז חיפה (87%) והצפון (84%) סבורים כי על ממשלת ישראל להיערך לקראת התחממות גלובלית, לעומת כ-77% במחוז מרכז, 74% ביהודה ושומרון, 71% במחוז תל אביב, 66% במחוז דרום ו-62% במחוז ירושלים.

כמו כן, שיעור גבוה במיוחד מהמשיבים המגדירים עצמם שמאל פוליטי תומכים בהיערכות הממשלה להתחממות גלובלית (87%), לעומת משיבים מהמרכז הפוליטי (83%) והימין הפוליטי (71%). רק 54% מהמשיבים שאינם יודעים היכן למקם את עצמם על הקשת הפוליטית תומכים בהיערכות ממשלתית בנושא.

על ממשלת ישראל לדאוג להערך לקראת התחממות גלובלית

לפי הגדרה פוליטית

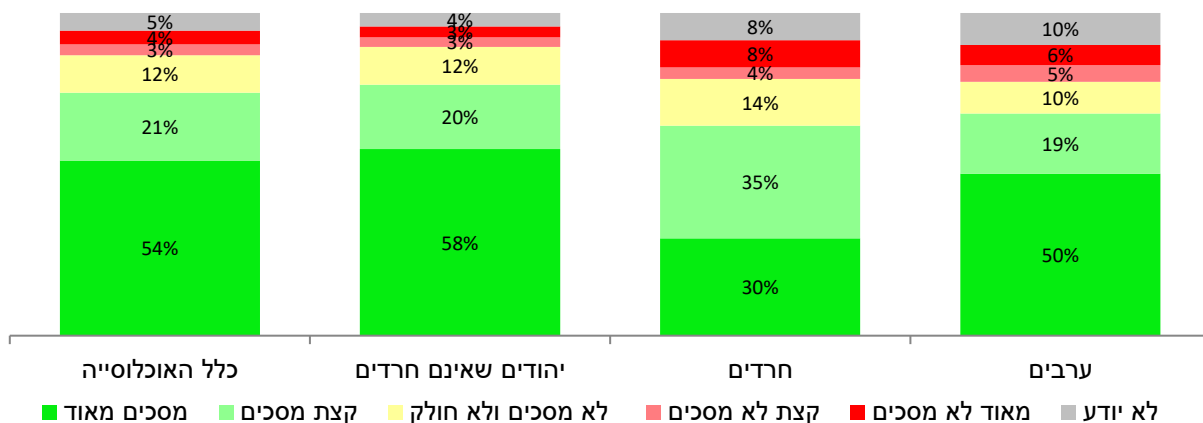

1.2 יש קשר בין פליטות מזהמות ושינויי אקלים

רוב גדול מהמשיבים לסקר (75%) סבורים כי יש קשר בין פליטות מזהמות ושינויי אקלים, מהם 54% אשר מסכימים מאוד עם קביעה זו. לעומתם רק 7% ציינו כי אינם מסכימים עם קביעה זו, וכ-5% לא יודעים. מאזן הנטו של מסכימים בניכוי לא-מסכימים חיובי ועומד על 68%. בפילוח לפי מגזרי אוכלוסייה נמצא כי שיעור החרדים הסבורים כי ישנו קשר בין פליטות מזהמות לשינויי אקלים נמוך יחסית – 65% לעומת כ-78%

יש קשר בין פליטות אויר מזהמות ושינויי אקלים

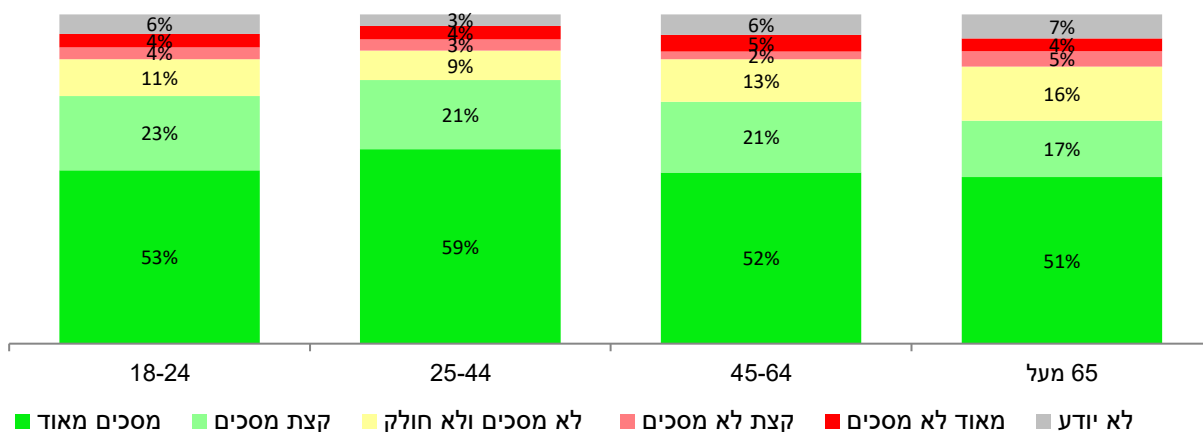
על פי מגזר ורמת דתיות

בקרב יהודים שאינם חרדים (חילונים, דתיים ומסורתיים), ו-69% בקרב המשיבים הערבים. הפער בולט גם במידת ההסכמה עם האמירה, כאשר רק 30% מהחרדים מסכימים מאוד שיש קשר בין פליטות ושינויי אקלים, לעומת 50% מהמשיבים הערבים ו-58% מהיהודים הלא-חרדים.

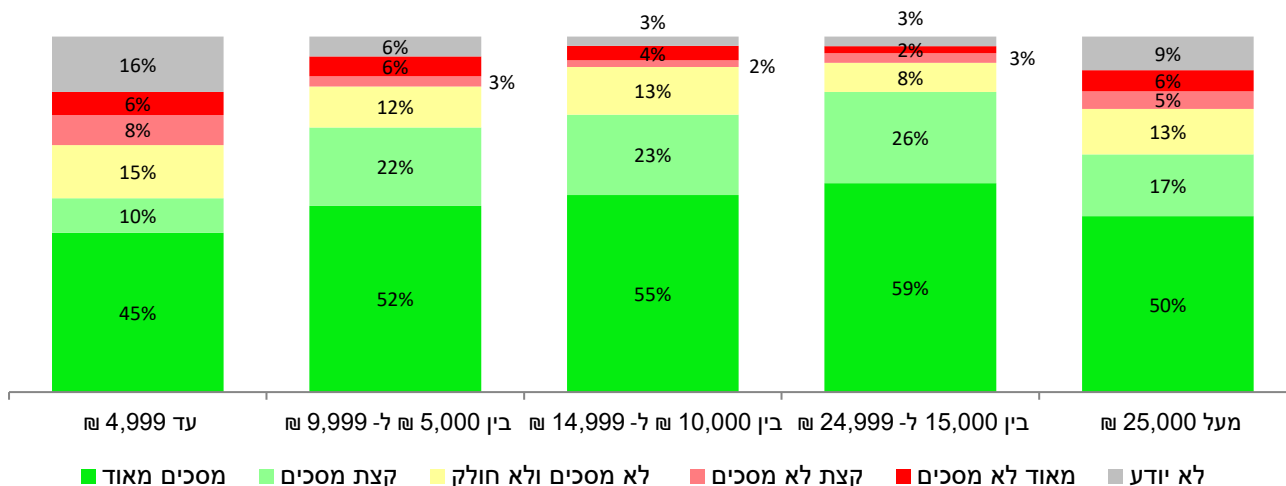
המשיבים בגילים 25-44 מגלים מודעות גבוהה יותר לקשר שבין פליטות אוויר מזהמות ושינויי אקלים: כ-80% מהם מסכימים עם האמירה בדבר קשר זה. לעומתם, שיעור הצעירים בני 18-24 הסבורים כי קיים קשר כזה עומד על כ-76%, שיעור בני 45-64 – כ-73%, ושיעור בני ה-65 ומעלה – 68%.

יש קשר בין פליטות אוויר מזהמות ושינויי אקלים
לפי קבוצת גיל

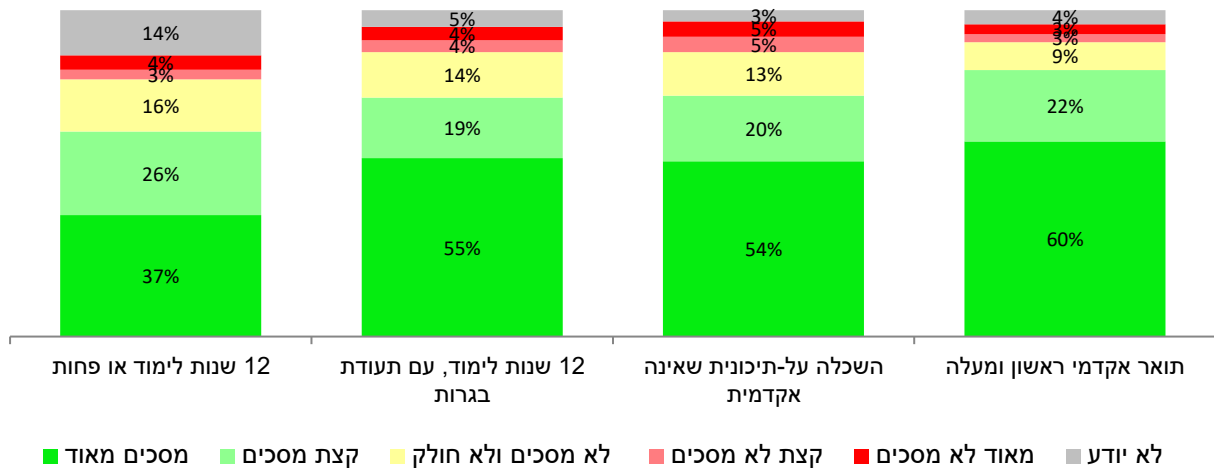
בפילוח לפי הכנסות משק הבית נמצא שיעור גבוה יחסית (85%) ממשקי בית בעלי הכנסות של **15,000 ש"ח לחודש המסכימים כי יש קשר בין פליטות לשינויי אקלים**. לעומתם, דווקא בשני הקצוות נמצא שיעור מסכימים נמוך יחסית עם אמירה זו: 55% ברמות ההכנסה הנמוכות (מתחת ל-5,000 ש"ח לחודש למשק בית), ו-67% בקרב ההכנסות הגבוהות (מעל 25,000 ש"ח לחודש למשק בית). בקבוצות האחרונות גם שיעור גבוה של משיבים שלא ידעו מה עמדתם בנושא – 16% ו-9% (בהתאמה), לעומת 3%-6% בשאר הקבוצות.

יש קשר בין פליטות אוויר מזהמות ושינויי אקלים
לפי הכנסת משק הבית (ברוטו, טרום קורונה)

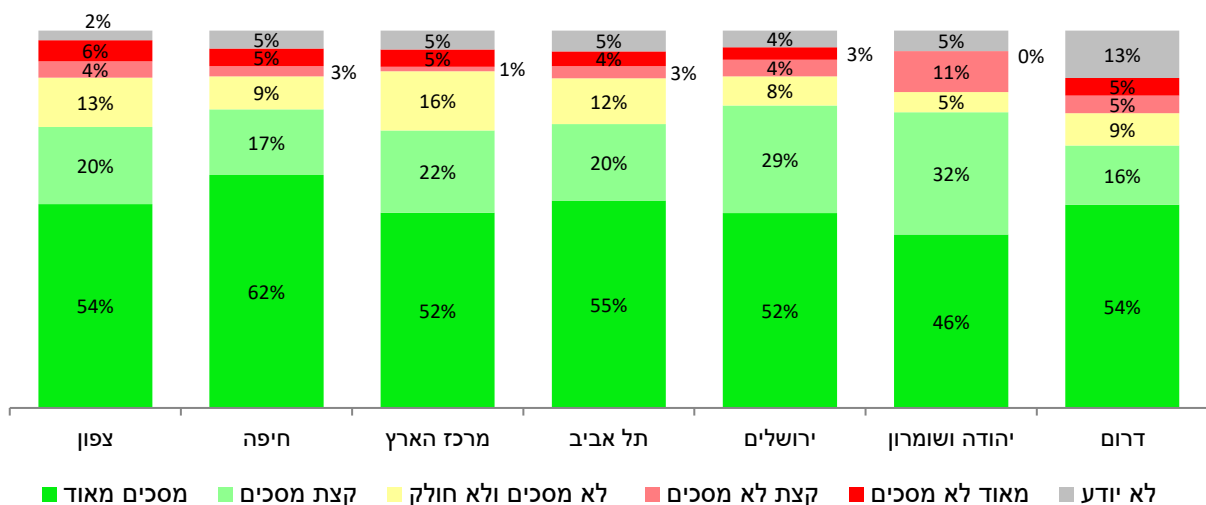
נמצא קשר חיובי בין רמת ההשכלה של המשיבים להסכמתם כי יש קשר בין פליטות מזהמות ומשבר האקלים. כך, 82% מבעלי תואר ראשון ומעלה מסכימים עם האמירה, לעומת 74% מבעלי השכלה על-תיכונית שאינה אקדמית או השכלה תיכונית (תעודת בגרות) בלבד, ו-63% מבעלי 12 שנות לימוד (ללא בגרות) או פחות.

יש קשר בין פליטות אויר מזהמות ושינויי אקלים
לפי רמת השכלה

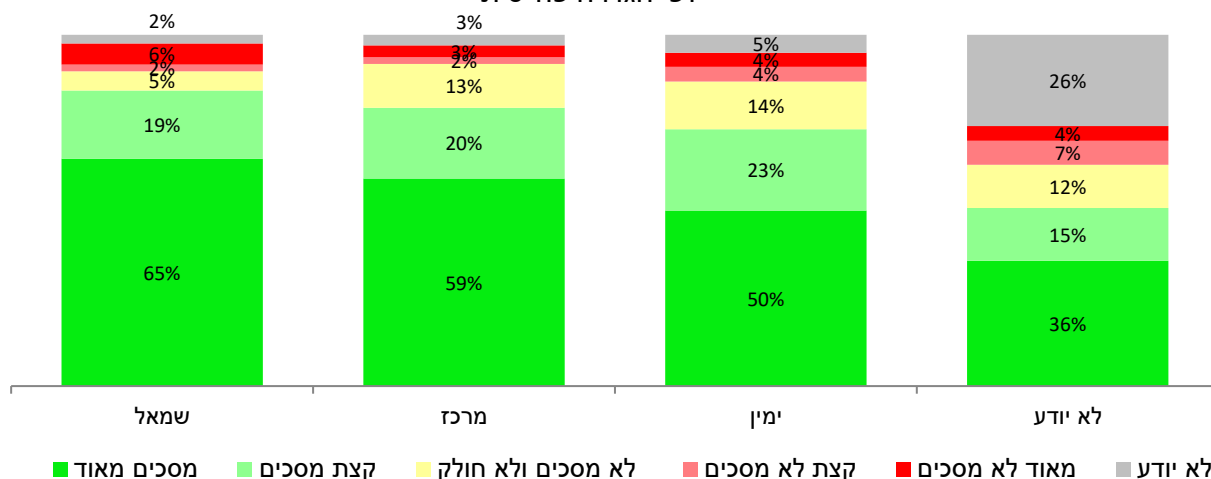
בירושלים ובחיפה השיעור הגבוה ביותר של משיבים שסבורים כי יש קשר בין פליטות מזהמות ושינויי אקלים, עם 81% ו-79% מסכימים (בהתאמה). אחריהם ביהודה ושומרון ובתל אביב ישנם שיעורי הסכמה של 78% ו-75% (בהתאמה). במחוז צפון ובמחוז מרכז שיעור הסכמה נמוך יותר (74%), בעוד במחוז דרום שיעורי ההסכמה הנמוכים ביותר (70%), כאשר במחוז זה 13% מהמשיבים לא ידעו לומר מה עמדתם בנושא, לעומת 2%-5% בלבד מהמשיבים בשאר הארץ.

יש קשר בין פליטות אויר מזהמות ושינויי אקלים
לפי מחוז מגורים

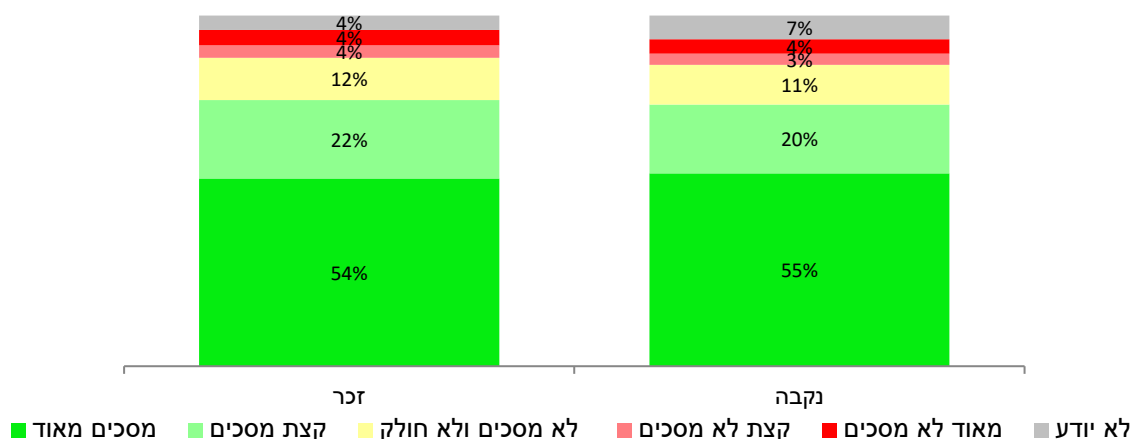

84% מהמשיבים המגדירים עצמם שמאל פוליטי סבורים כי אכן יש קשר בין פליטות מזהמות ושינויי אקלים, לעומת 79% מהמשיבים המגדירים עצמם מרכז ו-73% מהמגדירים עצמם ימין. השיעור הנמוך ביותר של מסכימים (51%) נמצא בקרב משיבים שלא ידעו להגדיר את מיקומם על הקשת הפוליטית. בקרב קבוצה זו היה גם שיעור גבוה במיוחד של משיבים שלא ידעו מה דעתם בנושא לעומת יתר הקבוצות (2%-5%). לא נמצא הבדל משמעותי בין גברים לנשים בשיעור ההסכמה לגבי הקשר שבין פליטות מזהמות לשינויי אקלים.

יש קשר בין פליטות אויר מזהמות ושינויי אקלים לפי הגדרה פוליטית

יש קשר בין פליטות אויר מזהמות ושינויי אקלים לפי מגדר

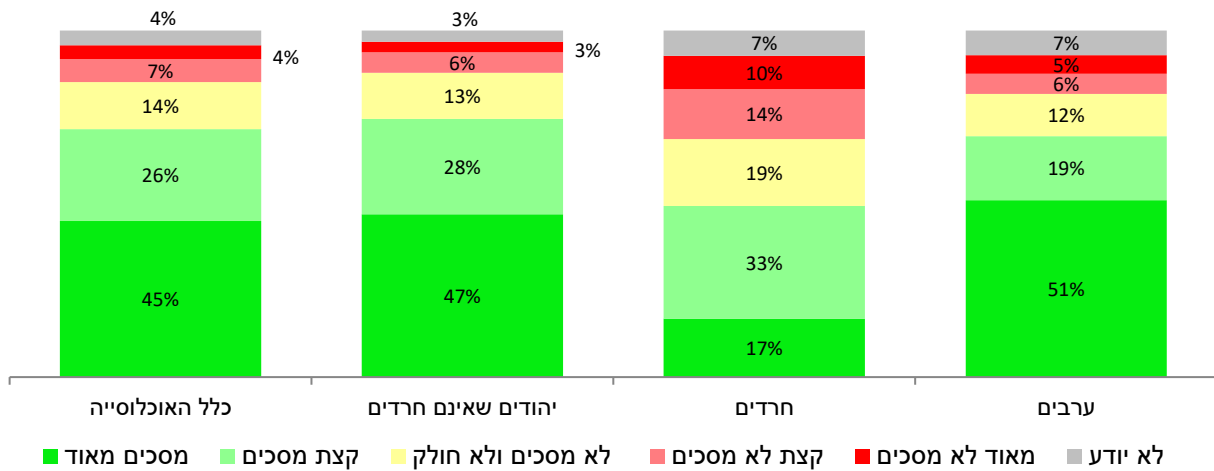

1.3 האנושות בסכנה משינויי האקלים וההתחממות הגלובלית

72% מכלל המשיבים במדגם סבורים כי האנושות בסכנה בשל שינויי האקלים וההתחממות הגלובלית, מהם 45% מסכימים עם כך מאוד. מנגד, רק 11% לא מסכימים עם קביעה זו וכ-4% לא יודעים. מאזן הנטו של מסכימים בניכוי לא-מסכימים עם האמירה הוא 61%. גם בהקשר זה קיימת תמיכה באחוזים נמוכים יחסית בקרב המשיבים החרדים: כמחציתם סבורים כי האנושות בסכנה משינויי האקלים וההתחממות הגלובלית, לעומת 75% מהיהודים הלא-חרדים וכ-70% מהערבים.

האנושות בסכנה משינויי האקלים וההתחממות הגלובלית

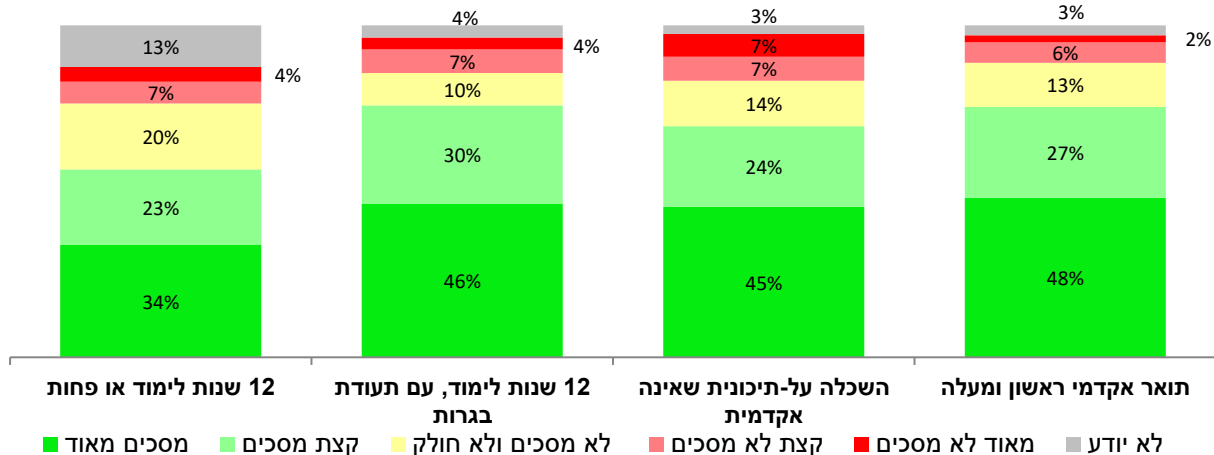
לפי מגזר ורמת דתיות

שיעור הסבורים כי האנושות אכן נמצאת בסכנה משינויי אקלים הולך ועולה עם הגיל: מ-65% בקרב הצעירים (גילים 18-24), ו-69% בקרב גילאי האמצע (25-44), עד לשיעור שיא של 77% מהמבוגרים בגילים 45-64. מגמה זו נבלמת בגיל השלישי (+65) שבו שיעור הסבורים שהאנושות נמצאת בסכנה משינויי אקלים יורד במקצת ל-73%. נציין שלמרות הירידה נותר שיעור המסכימים בקרב בני הגיל השלישי גבוה בהשוואה לצעירים ולגילאי הביניים.

האנושות בסכנה משינויי האקלים וההתחממות הגלובלית

לפי רמת השכלה

שיעורי ההסכמה כי האנושות בסכנה משינויי אקלים עולים עם רמת ההשכלה של המשיבים. בקרב משיבים עם 12 שנות לימוד ומטה רק 57% מסכימים וכ-13% לא ידעו מה עמדתם בנושא. לעומת זאת, 75% מבעלי תואר ראשון ומעלה מסכימים עם האמירה, ורק 3% לא ידעו מה עמדתם.

נמצא קשר חיובי בין רמת ההכנסה של משק הבית לבין שיעור המסכימים עם הקביעה כי האנושות נמצאת בסכנה משינויי אקלים. כך, שיעורי ההסכמה הולכים ועולים מ-56% בקרב משקי בית עם הכנסה נמוכה (עד 5,000 ש"ח לחודש), 73% ברמות הכנסה של בין 5,000 ל-14,999 ש"ח לחודש, ו-77% ברמות הכנסה של בין 15,000 ל-25,000 ש"ח לחודש, עד לשיא של 79% ברמות הכנסה גבוהות שבין 25,000 ל-39,999 ש"ח לחודש.

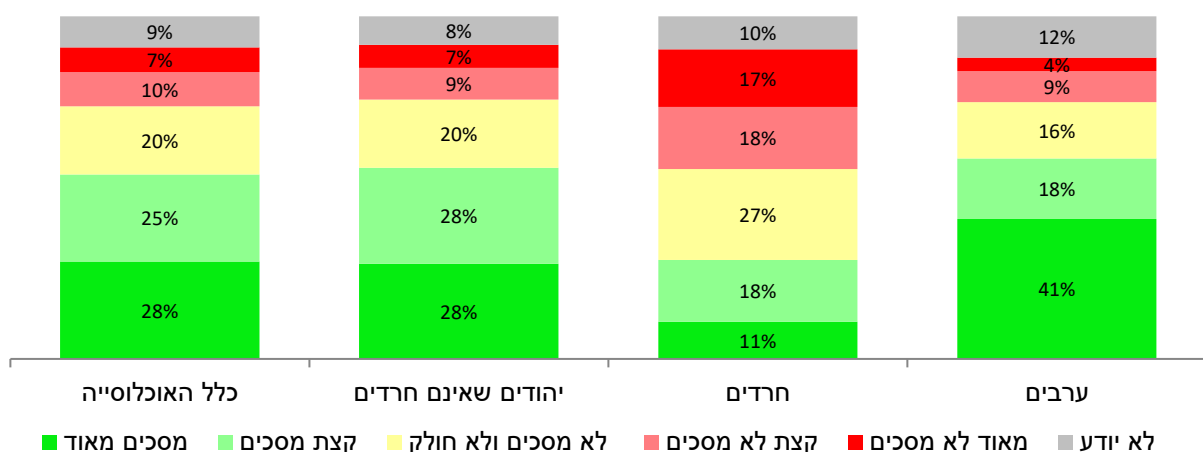
בפילוח למחוזות התוצאות מצביעות על מודעות גבוהה יותר למשבר האקלים בקרב משיבים המתגוררים בצפון, ובפרט במחוז חיפה. 84% מהמשיבים במחוז חיפה ו-73% במחוז צפון סבורים כי האנושות בסכנה משינויי האקלים. לעומת זאת, במחוז דרום ובמחוז ירושלים נצפו השיעורים הנמוכים ביותר של משיבים המסכימים עם האמירה: 62% ו-61% (בהתאמה).

גם במקרה זה ניכרים שיעורי הסכמה גבוהים יותר בקרב משיבים מן השמאל הפוליטי (85%), לעומת אלו מן המרכז הפוליטי (79%) או הימין (66%). התמיכה הנמוכה ביותר היא בקרב משיבים שאינם מגדירים עצמם פוליטית (42%).

1.4 המשבר הבא יהיה משבר האקלים כתוצאה מההתחממות הגלובלית

מעט יותר ממחצית מהמשיבים לסקר (54%) סבורים כי המשבר הבא יהיה משבר האקלים כתוצאה מההתחממות הגלובלית, מהם 28% מסכימים מאוד עם קביעה זו, לעומת כ-17% לא סבורים שמשבר האקלים יהיה המשבר הבא וכ-9% לא יודעים. מאזן נטו של 37% מסכימים בניכוי לא-מסכימים.

המשבר הבא יהיה משבר האקלים כתוצאה מההתחממות הגלובלית
לפי מגזר ורמת דתיות

הציבור החרדי אינו חושש כי משבר האקלים יהיה המשבר הגדול הבא. בעוד שיעור גבוה מהמשיבים הערבים (59%) ומהמשיבים היהודים הלא-חרדים (56%) סבורים כי המשבר הבא יהיה משבר האקלים, רק 29% מהחרדים מסכימים עם אמירה זו.

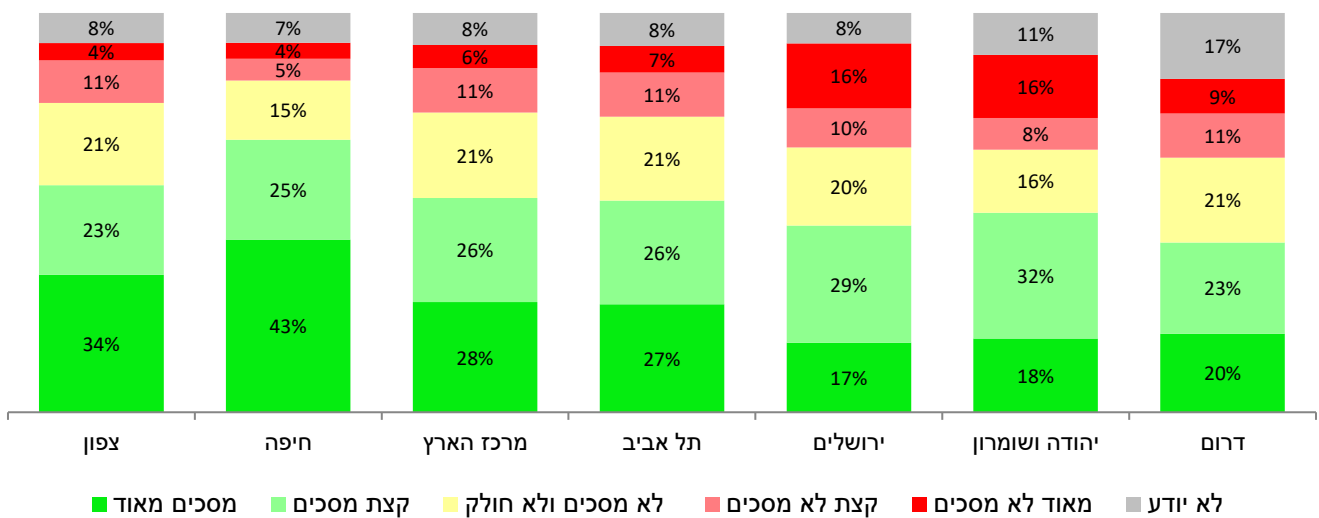
שיעור הסבורים כי המשבר הבא יהיה משבר האקלים עולה עם הגיל: מ-39% בקרב הצעירים (גילים 18-24), 52% בקרב גילאי האמצע (25-44) ועד לשיא של כ-61% הסבורים כך בקרב המבוגרים מעל לגיל 45.

שיעור הסבורים כי המשבר הבא יהיה משבר האקלים עולה גם עם הגידול בהכנסה: מ-36% בקרב משקי בית עם הכנסה נמוכה (עד 5,000 ש"ח לחודש), 56% בקרב משקי בית עם הכנסה של בין 5,000 ל-24,999 ש"ח לחודש, ועד לשיעור שיא של 68% בקרב משקי בית בעלי הכנסות של מעל 25,000 ש"ח לחודש.

גם בסעיף זה נראו **שיעורי הסכמה גבוהים של תושבי מחוז חיפה (68%)**, לעומת 57% במחוז צפון, כ-54% במחוז מרכז ובתל אביב ו-43%-50% במחוזות דרום, ירושלים ויהודה ושומרון.

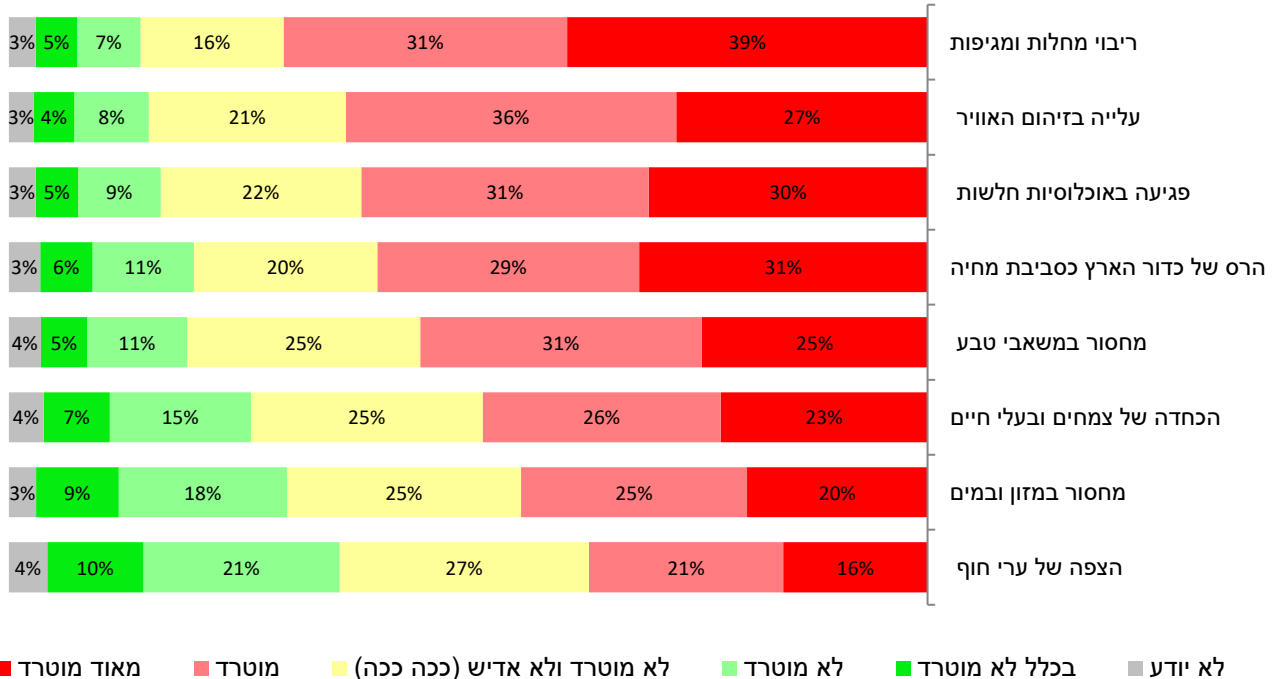
שיעור הגברים הסבורים כי משבר האקלים צפוי להיות המשבר הבא גבוה (57%) בהשוואה לשיעור הנשים (51%) המסכימות עם האמירה. כמו כן, יותר משיבים מן השמאל הפוליטי מסכימים עם האמירה (68%), לעומת המגדירים עצמם ימין פוליטי (43%).

המשבר הבא יהיה משבר האקלים כתוצאה מההתחממות הגלובלית לפי מחוז מגורים

פרק 2: עד כמה אתה מוטרד ממשבר האקלים?

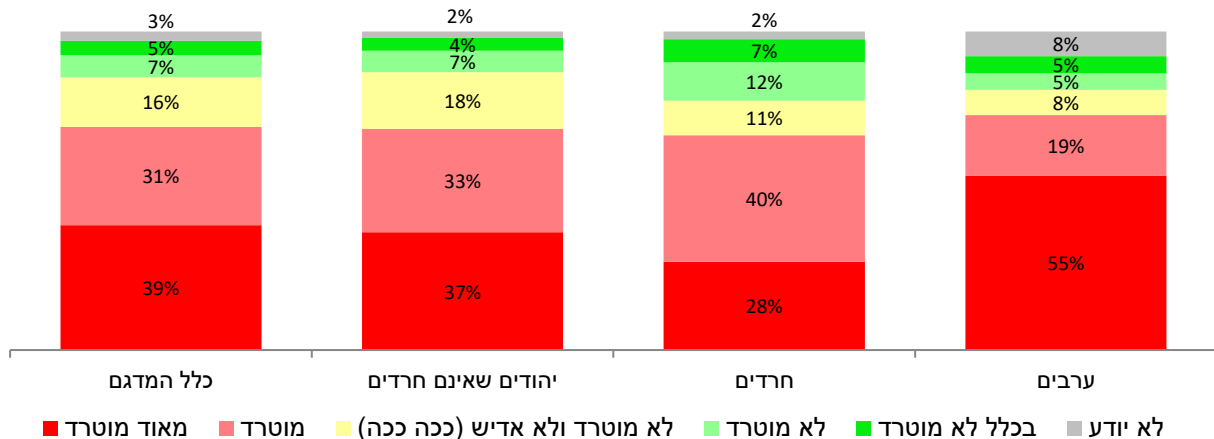
עד כמה אתה מוטרד מכל אחד מהתרחישים הבאים?
כלל המדגם

2.1 עד כמה אתה מוטרד מריבוי מחלות ומגפות?

נראה כי מגפת הקורונה השפיעה על תפיסות וחששות הציבור. כ-70% מהמשיבים מוטרדים מריבוי מחלות ומגפות על רקע משבר האקלים, לעומת 12% שאינם מוטרדים. מדובר במאזן נטו גבוה של 58% מוטרדים בניכוי הלא-מוטרדים.

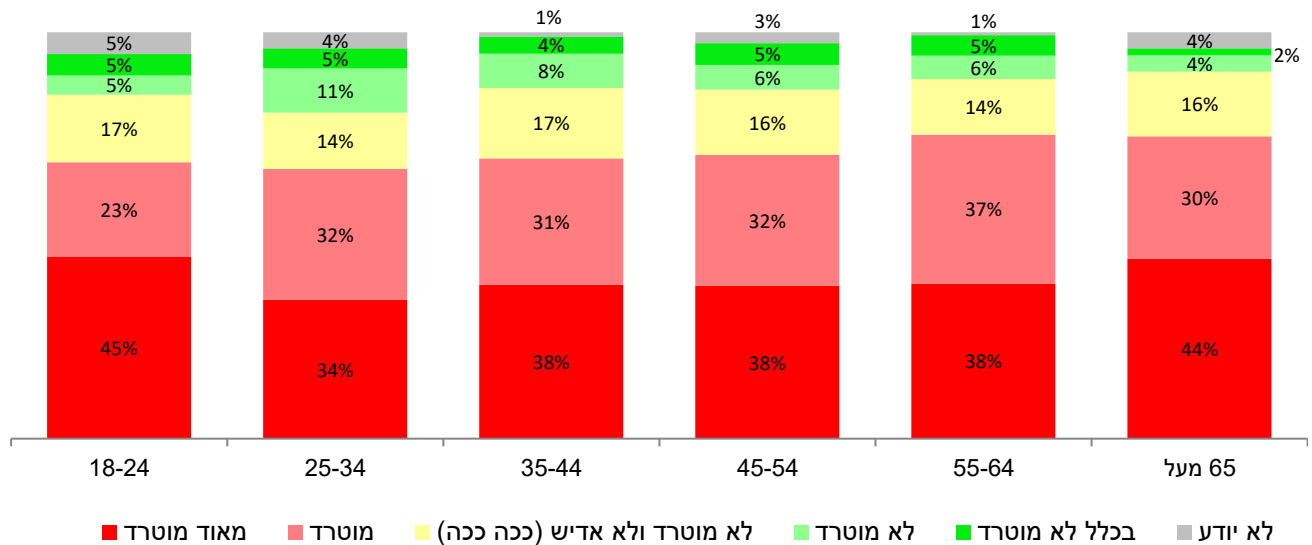
האם אתה מוטרד מריבוי מחלות ומגפות?
על פי מגזר ורמת דתיות

ריבוי מחלות ומגפות בעקבות שינויי אקלים מטריד את כלל קבוצות האוכלוסייה בשיעור דומה (יחסית לסכנות אחרות משינויי האקלים שעליהן נשאלו). 74% מהמשיבים הערבים ענו כי הם מוטרדים מהנושא (מהם 55% מוטרדים מאוד), לעומת 70% מהיהודים הלא-חרדים ו-68% מהמשיבים החרדים.

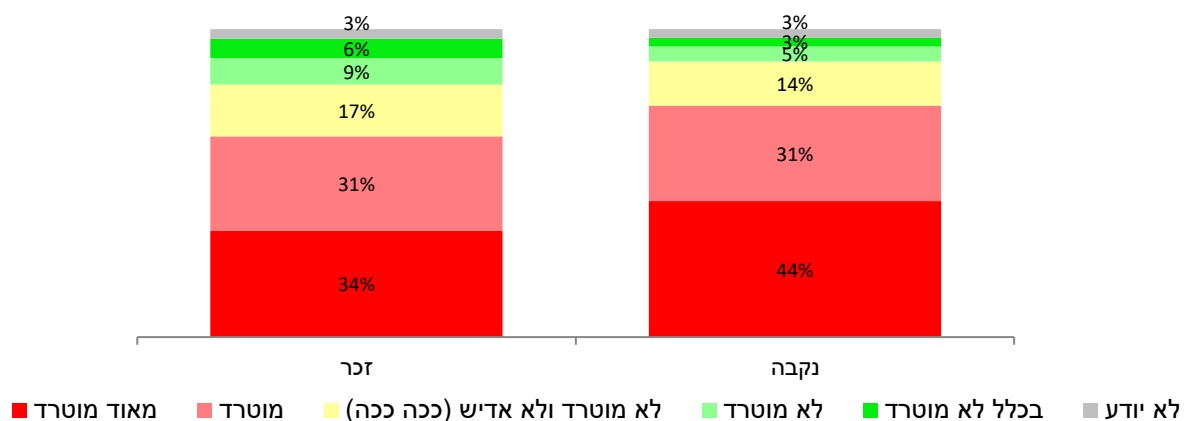
שלא במפתיע, שיעור המוטרדים ממחלות ומגפות גבוה יותר בגיל המבוגר: כ-75% מהמבוגרים, בגילים 55 ומעלה, מוטרדים מכך, לעומת כ-68% מהצעירים יחסית (גילים 18-54).

האם אתה מוטרד מריבוי מחלות ומגפות?
לפי קבוצת גיל

שיעור המוטרדים מעט גבוה יותר בקרב בעלי השכלה על-תיכונית (73%) לעומת בעלי השכלה תיכונית בלבד (66%). נשים אף הן מוטרדות יותר מסוגיה זו (75%) לעומת גברים (65%). מחוזות המגורים שבהם משיבים היו מוטרדים יותר ממחלות ומגפות הם חיפה (82%), צפון (76%) וירושלים (72%), לעומת מחוז מרכז (67%), תל אביב (65%), דרום (64%) ויהודה ושומרון (60%).

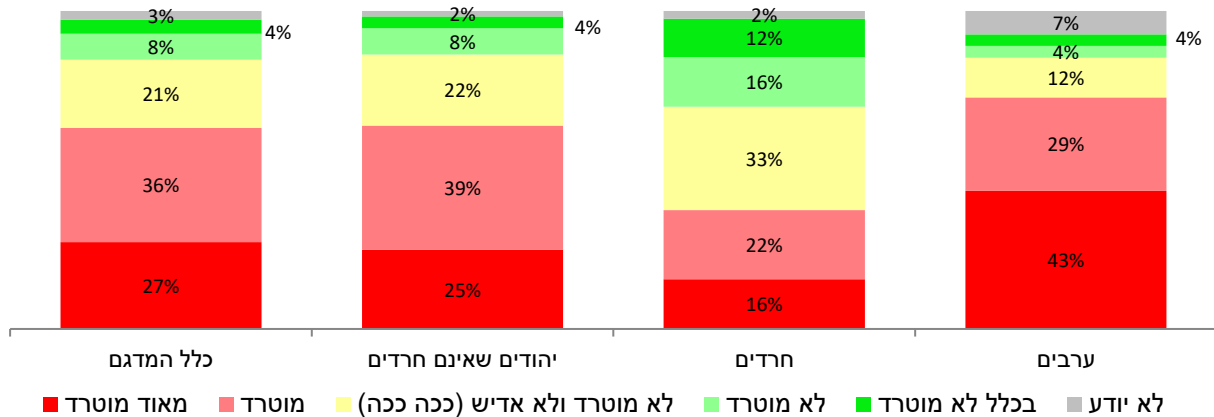
האם אתה מוטרד מריבוי מחלות ומגפות?
לפי מגדר

2.2 עד כמה אתה מוטרד מעלייה בזיהום אוויר?

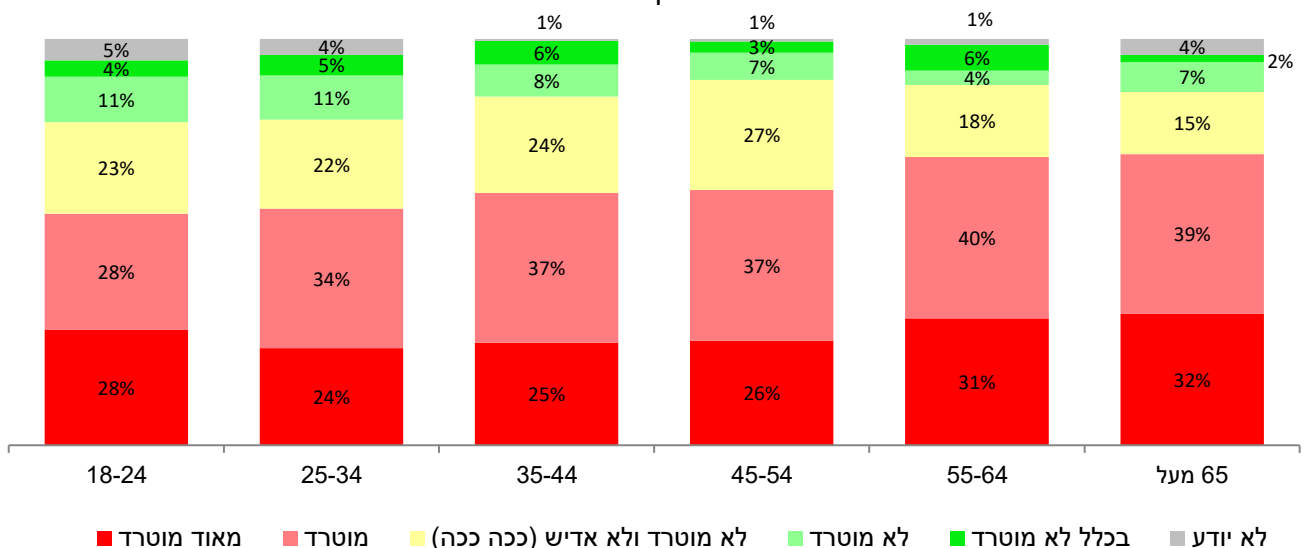
63% מהמשיבים מוטרדים מהעלייה בזיהום האוויר, מהם 27% שצינו כי הם מוטרדים מאוד לעומת 12% שלא מוטרדים - מאזן נטו של 51% מוטרדים בניכוי הלא-מוטרדים מהתופעה. שיעור המשיבים הערבים שמוטרדים מהעלייה בזיהום האוויר גבוה במיוחד ועומד על 72%, לעומת 64% מהיהודים הלא-חרדים ו-38% בלבד מהחרדים.

עד כמה אתה מוטרד מעלייה בזיהום אוויר?
לפי מגזר ורמת דתיות

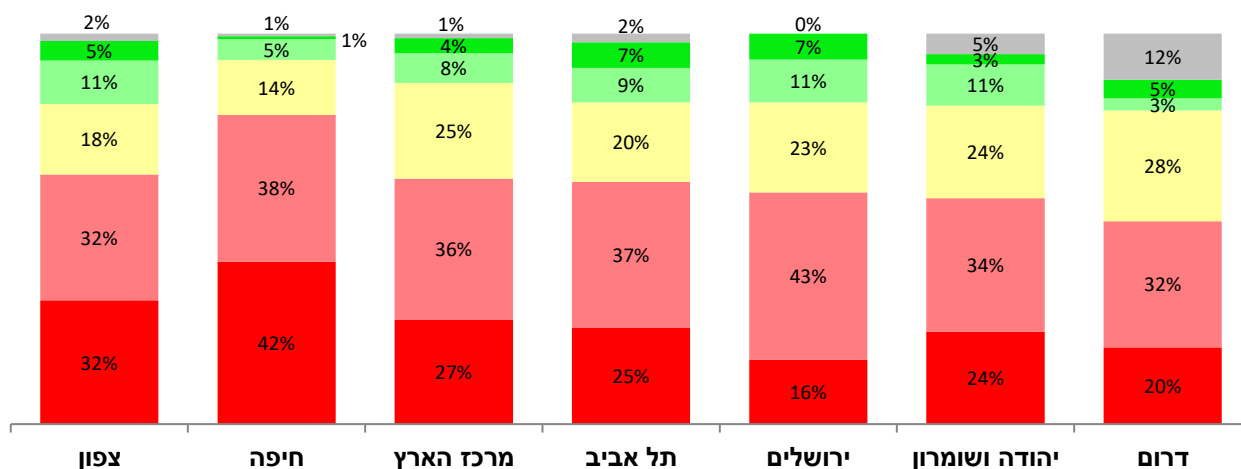
גם בהקשר זה עולה שיעור המוטרדים עם הגיל – מכ-58% מהצעירים (18-34), 62% בגילאי 35-54, ועד 72% בקרב המבוגרים בני 55 ומעלה.

עד כמה אתה מוטרד מעלייה בזיהום אוויר?
לפי קבוצת גיל

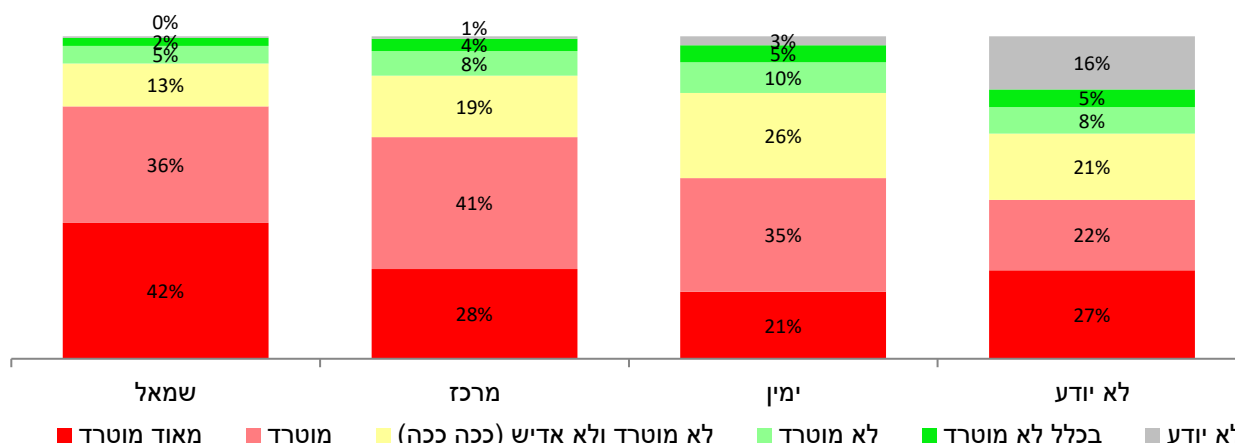
במחוז חיפה שיעור גבוה של מוטרדים מהסכנה שבעלייה בזיהום אוויר (80%), עם מאזן נטו של 74% מוטרדים בניכוי הלא-מוטרדים. בשאר המחוזות שיעור זה נע בין 52% ל-64%. לא ניכרים פערים בשיעור המוטרדים לפי רמת השכלה או לפי מגדר.

עד כמה אתה מוטרד מעלייה בזיהום אוויר? לפי מחוז מגורים

78% מהמשיבים מהשמאל הפוליטי מוטרדים מעלייה בזיהום אוויר, לעומת **70%** מהמרכז הפוליטי, **56%** מהימין הפוליטי, ו-**49%** מהמשיבים שאינם מוגדרים פוליטית.

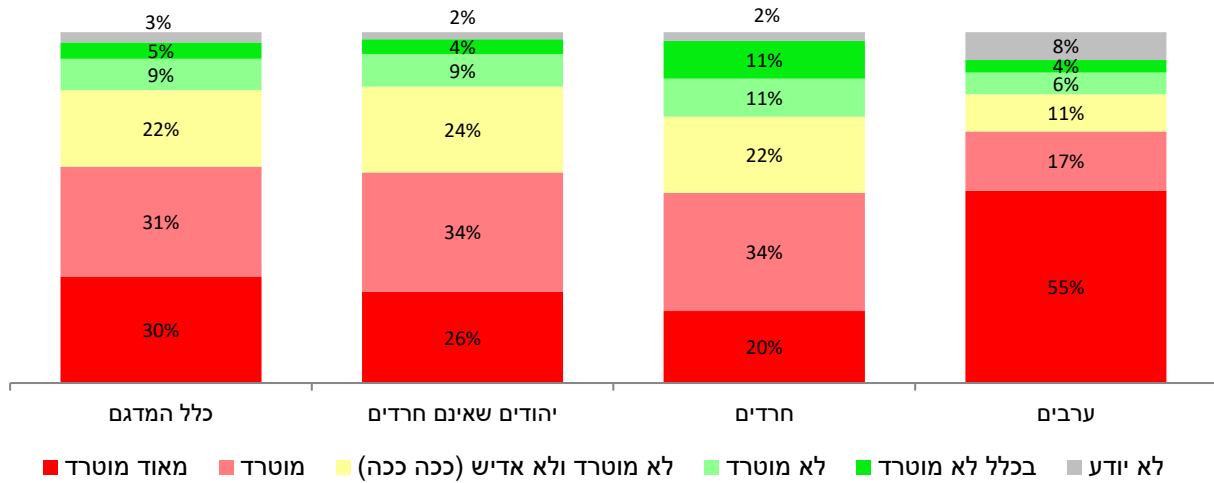
האם אתה מוטרד מעלייה בזיהום אוויר? לפי הגדרה פוליטית

2.3 עד כמה אתה מוטרד מפגיעה במצבן הכלכלי של האוכלוסיות החלשות בעולם?

62% מהמשתתפים בסקר מוטרדים מפגיעה במצבן הכלכלי של האוכלוסיות החלשות בעולם בעקבות משבר האקלים, לעומת **14%** שאינם מוטרדים. מאזן נטו של **47%** מוטרדים בניכוי שיעור הלא-מוטרדים. בקרב משיבים ערבים שיעור זה גבוה יותר ועומד על **72%**, לעומת **60%** בקרב יהודים לא-חרדים ו-**54%** בקרב חרדים.

**עד כמה אתה מוטרד מפגיעה במצבן הכלכלי של האוכלוסיות החלשות בעולם?
לפי מגזר ורמת דתיות**

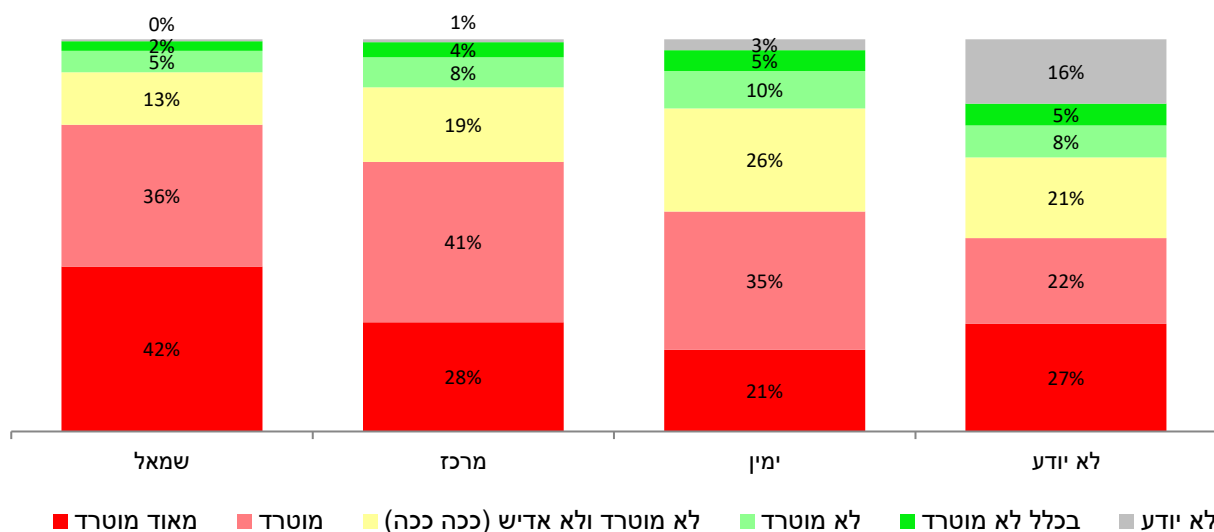

השונות בתשובות על פי הכנסות משקי הבית נמוכה, מלבד במקרה של בעלי הכנסות של 5,000 עד 10,000 ש"ח לחודש, אשר מוטרדים יותר מהסוגיה, עם 71% מוטרדים לעומת 56%-61%. אין הבדלים משמעותיים בשיעור המוטרדים ברמות השכלה שונות.

בדומה לסעיפים קודמים, בפילוח למחוזות במחוז חיפה שיעור מוטרדים גבוה במיוחד של 79% מהמשיבים, לעומת 59%-65% בשאר המחוזות (השיעור הנמוך ביותר של מוטרדים הוא במחוז דרום).

נשים מוטרדות יותר (66%) מפגיעה במצבן הכלכלי של אוכלוסיות חלשות לעומת גברים (58%). כמו כן, שיעור גבוה יחסית (78%) מהמגדירים עצמם שמאל פוליטי מוטרדים מהסוגיה, לעומת 69% ו-56% ממשיבים מהמרכז והימין (בהתאמה).

**עד כמה אתה מוטרד מפגיעה במצבן הכלכלי של האוכלוסיות החלשות בעולם?
לפי הגדרה פוליטית**

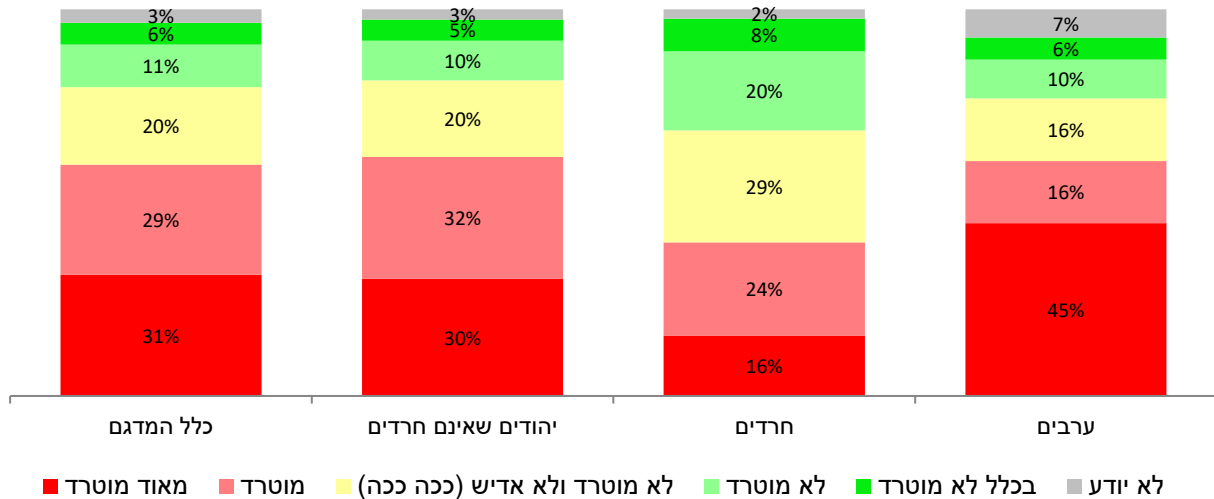

2.4 עד כמה אתה מוטרד מהרס של כדור הארץ כסביבת מחיה?

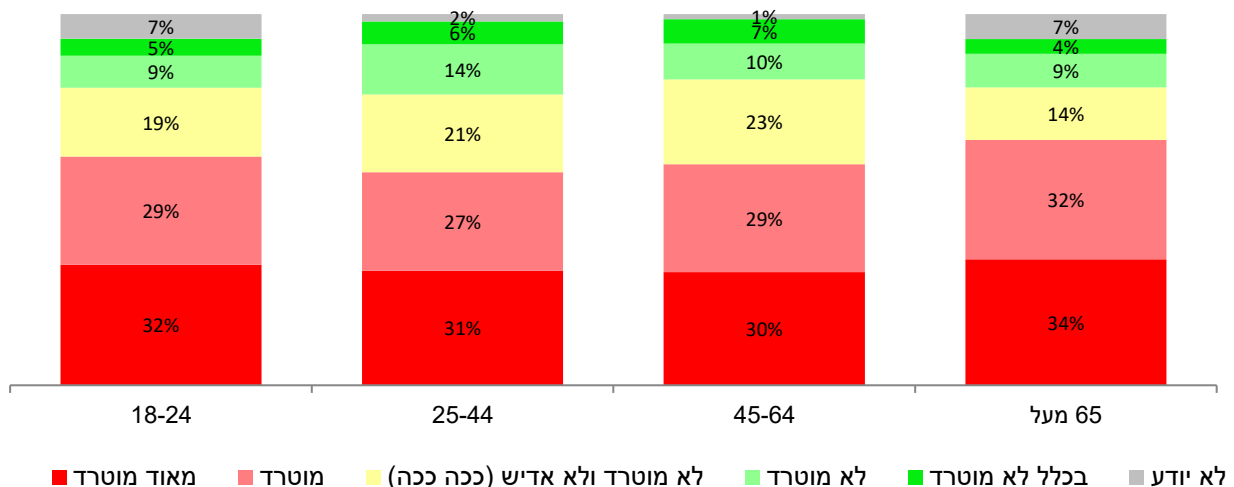
60% מהמשיבים לסקר מוטרדים מהרס של כדור הארץ כסביבת מחיה, לעומת 17% שאינם מוטרדים מכך (מאזן נטו של 43%). באופן בולט, שיעור החרדים שמוטרדים מכך נמוך משמעותית – רק 40% מהם מוטרדים.

עד כמה אתה מוטרד מהרס של כדור הארץ כסביבת מחיה?
לפי מגזר ורמת דתיות

מנגד, שיעור המבוגרים, בני 65 ומעלה, מוטרדים מן הנושא גבוה מהממוצע (66%). שיעור גבוה במיוחד של מוטרדים נמצא בחיפה (76%) ובקרב השמאל הפוליטי (71%), לעומת 56% בקרב הימין הפוליטי ו-47% בקרב מי שמגדירים עצמם על הקשת הפוליטית.

עד כמה אתה מוטרד מהרס של כדור הארץ כסביבת מחיה?
לפי קבוצת גיל

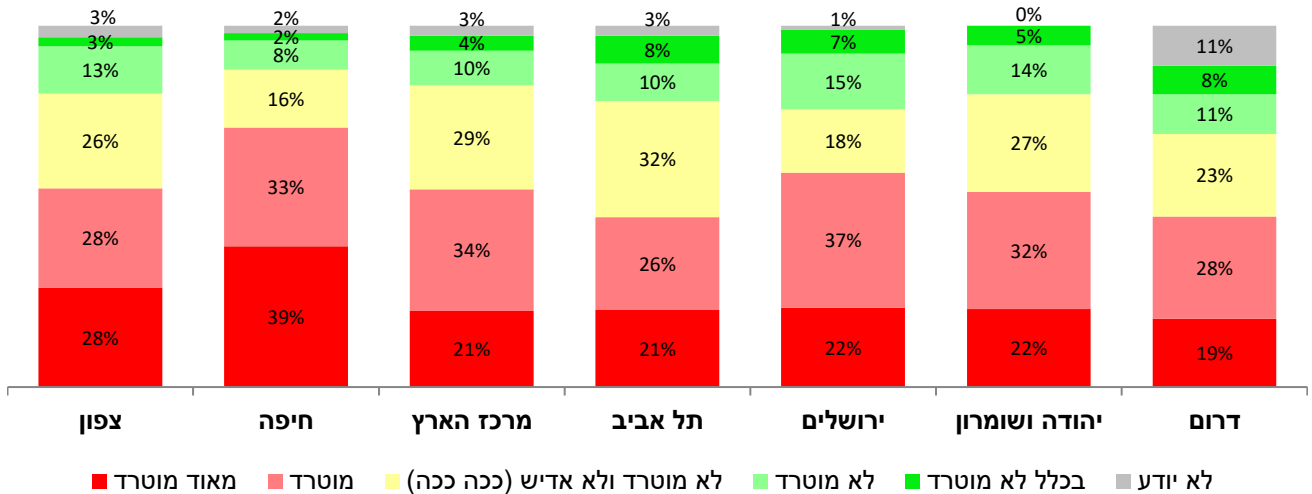

2.5) עד כמה אתה מוטרד ממחסור במשאבי טבע וחומרי גלם טבעיים?

56% מוטרדים ממחסור במשאבי טבע וחומרי גלם טבעיים, לעומת 16% שאינם מוטרדים (מאזן נטו של 40% מוטרדים בניכוי הלא-מוטרדים).

שעור המוטרדים ממחסור במשאבי טבע וחומרי גלם טבעיים במחוז חיפה גבוה באופן בולט (72%) (מאזן נטו 62%), בהשוואה ליתר המחוזות (47%-59%, עם מאזן נטו 28%-41%).

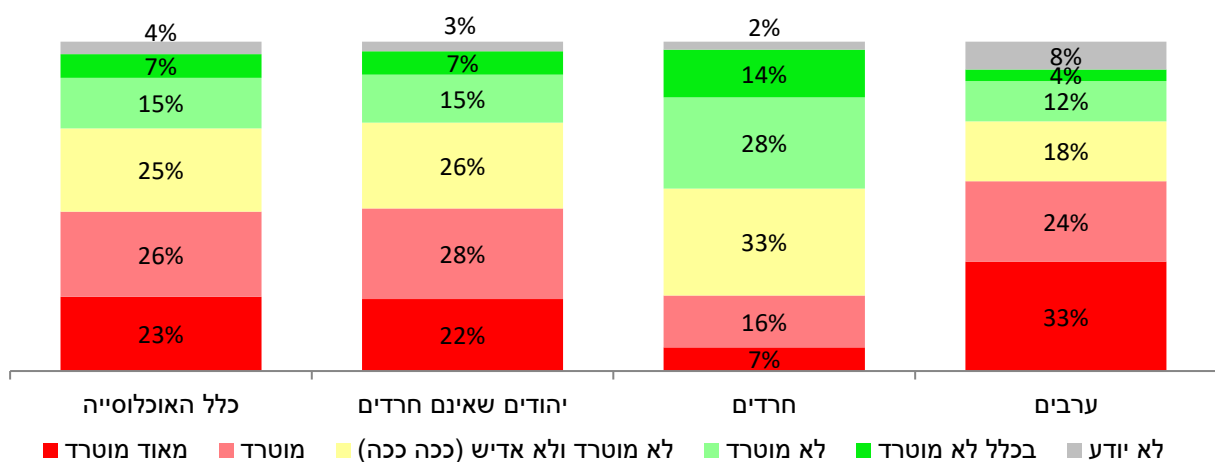
עד כמה אתה מוטרד ממחסור במשאבי טבע וחומרי גלם טבעיים?
לפי מחוז מגורים

2.6) עד כמה אתה מוטרד מהכחדה של מיני צמחים ובעלי חיים?

קצת פחות ממחצית מהמשיבים (49%) מוטרדים מהכחדה של מיני צמחים ובעלי חיים, לעומת 22% שלא מוטרדים מכך (מאזן נטו של 27%). בקרב המשיבים הערבים שיעור זה גבוה יותר ועומד על 57%.

עד כמה אתה מוטרד מהכחדה של מיני צמחים ובעלי חיים?
לפי מגזר ורמת דתיות

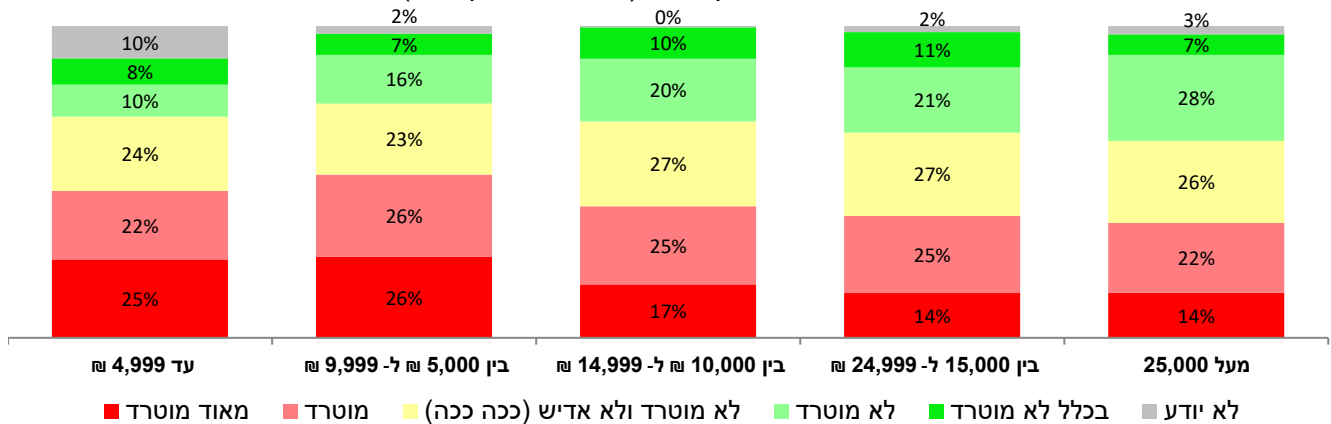

2.7 עד כמה אתה מוטרד ממחסור במזון ובמים?

רק 45% מוטרדים ממחסור במזון ובמים, לעומת 27% שלא מוטרדים מכך. (מאזן נטו של 18% יותר מוטרדים לעומת הלא-מוטרדים מהתופעה). שיעור המבוגרים, בני 45 ומעלה, המוטרדים מכך גבוה מעט יותר (47%) משיעור הצעירים (43%).

כצפוי, שיעור המוטרדים ממחסור במזון ובמים יורד עם העלייה ברמת ההכנסה של משק הבית – ממחצית ממשקי בית בעלי הכנסה נמוכה מ-10,000 ש"ח לחודש, 42% ברמת הכנסה של 10,000 עד 14,999 ש"ח לחודש, ו-39% ברמת הכנסה של מעל 15,000 ש"ח לחודש.

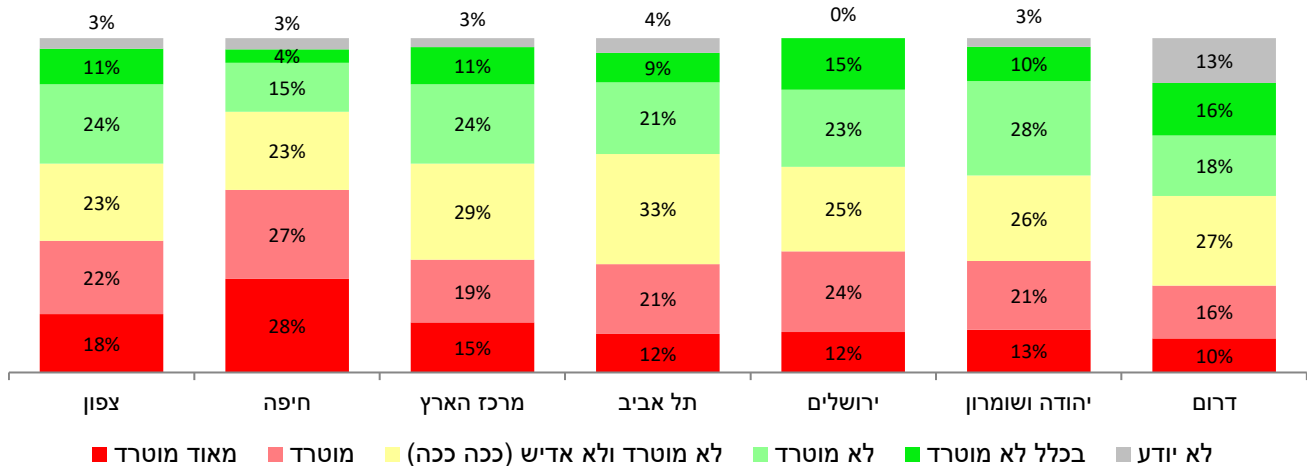
עד כמה אתה מוטרד ממחסור גובר במזון ובמים? לפי הכנסת משק הבית (ברוטו, טרום קורונה)

2.8 עד כמה אתה מוטרד מהצפה של ערי חוף כתוצאה מהפשרת קרחונים בקטבים?

שיעור המוטרדים מהצפה של ערי חוף כתוצאה מהפשרת קרחונים בקטבים הוא נמוך יחסית - 37%, לעומת 31% שלא מוטרדים מכך (מאזן נטו של 6% מוטרדים). שיעור זה גבוה יותר בקרב משיבים ממחוז

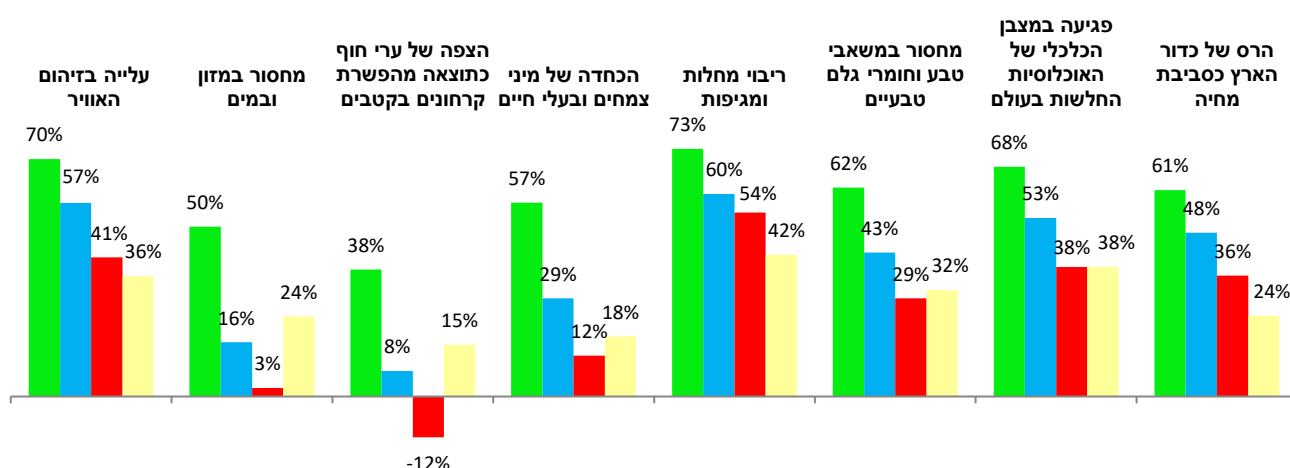
עד כמה אתה מוטרד מהצפה של ערי חוף כתוצאה מהפשרת קרחונים בקטבים? לפי מחוז מגורים

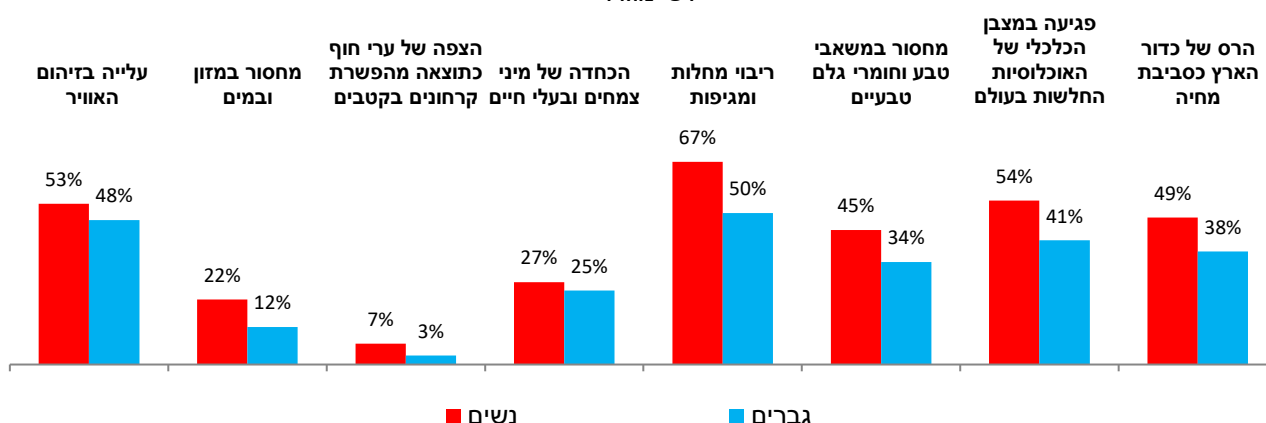
חיפה: 55% מהמשיבים ממחוז חיפה (מאזן נטו 36%) מוטרדים מהצפה של ערי חוף כתוצאה מהפשרת קרחונים בקטבים, לעומת אחוזים נמוכים הנעים בין 26%-ל-40% במחוזות אחרים (מאזן נטו של בין 8%-ל-+5%).

ככלל ניתן לומר כי משיבים המגדירים עצמם כפוליטי מוטרדים יותר ממשבר האקלים (בכל השאלות שנשאלו בסקר) משיבים המגדירים עצמם מרכז, ימין או שאינם יודעים להגדיר עצמם פוליטית.² משיבים המגדירים עצמם מרכז פוליטי מוטרדים יותר ממשבר האקלים משיבים המגדירים עצמם ימין פוליטי או שאינם יודעים להגדיר עצמם פוליטית. כמו כן נמצא כי נשים מוטרדות יותר מגברים ממשבר האקלים בכל הסוגיות שעליהן נשאלו.³

עד כמה אתה מוטרד ממשבר האקלים? (מאזן נטו מוטרדים בניכוי לא-מוטרדים) לפי הגדרה פוליטית

עד כמה אתה מוטרד ממשבר האקלים? (מאזן נטו מוטרדים בניכוי לא-מוטרדים) לפי מגדר

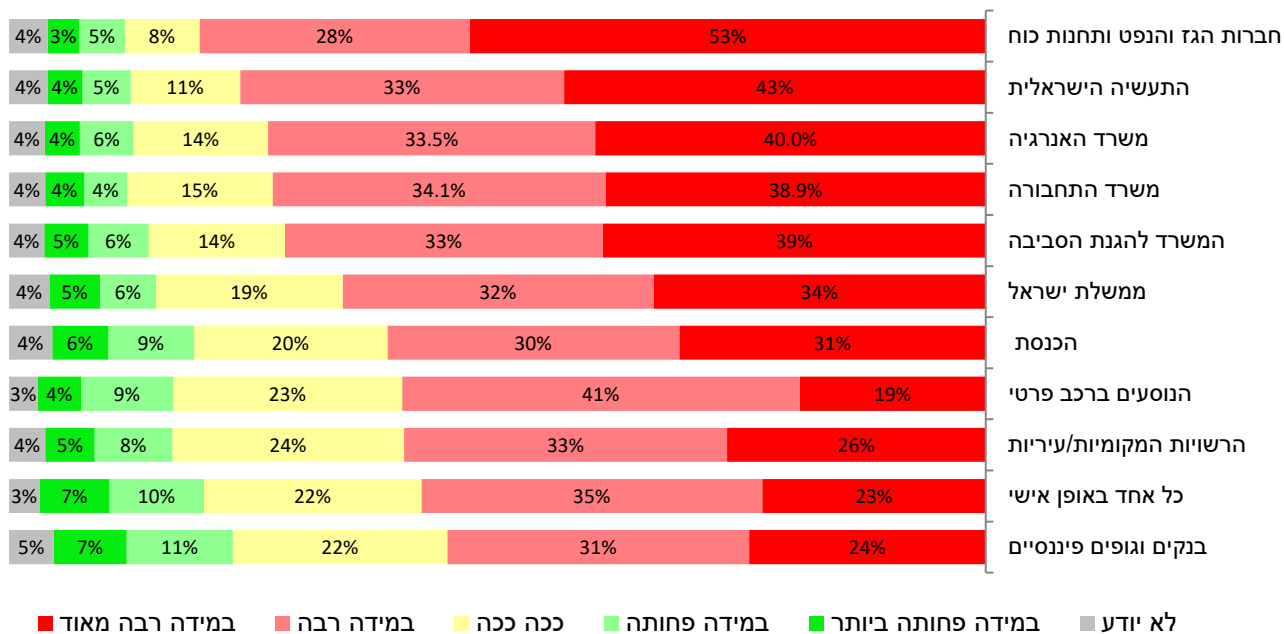

² הפערים בין מצביעי שמאל לשאר האוכלוסייה נמצאו מובהקים בכל השאלות בפרק זה.

³ מפערים אלו בין המשיבים והמשיבות נמצאו בעלי מובהקות סטטיסטית ההבדלים בהתייחסות לסוגיות הבאות: עלייה בזיהום אוויר, מחסור במזון ובמים, ריבוי מחלות ומגפות, פגיעה במצבן הכלכלי של האוכלוסיות החלשות והרס של כדור הארץ כסביבת מחיה.

פרק 3: על מי מוטלת האחריות לפעול לזיהום אוויר?

באיזו מידה אחראי כל אחד מהגורמים הבאים להביא לצמצום זיהום האוויר בישראל?
כלל המדגם

למרואיינים בסקר הוסבר כי "זיהום אוויר (פליטת גזי פחמן) נמצא כגורם העיקרי להתחממות האקלים", והם התבקשו לדרג את הגורמים השונים לפי מידת האחריות המוטלת לדעתם על כל גורם לצמצום זיהום האוויר בישראל.

מניתוח התשובות עולה שהציבור רואה בחברות הגז, הנפט ותחנות הכוח בפרט את האחראים המרכזיים לפעול לצמצום זיהום האוויר בישראל: 81% מהמשיבים לסקר מטילים את האחריות על חברות הגז, הנפט ותחנות הכוח במידה רבה עד רבה מאוד (מהם 53% במידה רבה מאוד). שיעור גבוה ביותר מהמשיבים אף רואה בתעשייה הישראלית כולה אחראית לכך - 76% סבורים כך במידה רבה עד רבה מאוד.

אחריו נתפסת הממשלה כאחראית במידה רבה עד רבה מאוד לפעול לצמצום זיהום האוויר בישראל, כאשר דגש מיוחד הציבור שם על האחריות של משרד האנרגיה, משרד התחבורה והמשרד להגנת הסביבה: 73% ייחסו להם אחריות רבה עד רבה מאוד להביא לצמצום זיהום האוויר.

נראה שהציבור מודע ברמה גבוהה גם לאחריותו האישית לפעול להפחתת זיהום האוויר: כ-60% מטילים את האחריות במידה רבה עד רבה מאוד על הנוסעים ברכב פרטי, וכ-58% מטילים את האחריות להפחתת זיהום האוויר על הציבור עצמו - כל אחד באופן אישי. מעניין בהקשר זה לציין כי שיעור המצביעים על הרשויות המקומיות/עיריות כאחראיות במידה רבה עד רבה מאוד לצמצום זיהום אוויר (59%) דומה לשיעור המטילים

את האחריות על הציבור עצמו ועל נוסעי הרכב הפרטי, אולם שיעור הרואים בנוסעים ברכב פרטי אחראים לכך במידה רבה מאוד (19%) הוא נמוך יחסית ליתר הגורמים האחראים.

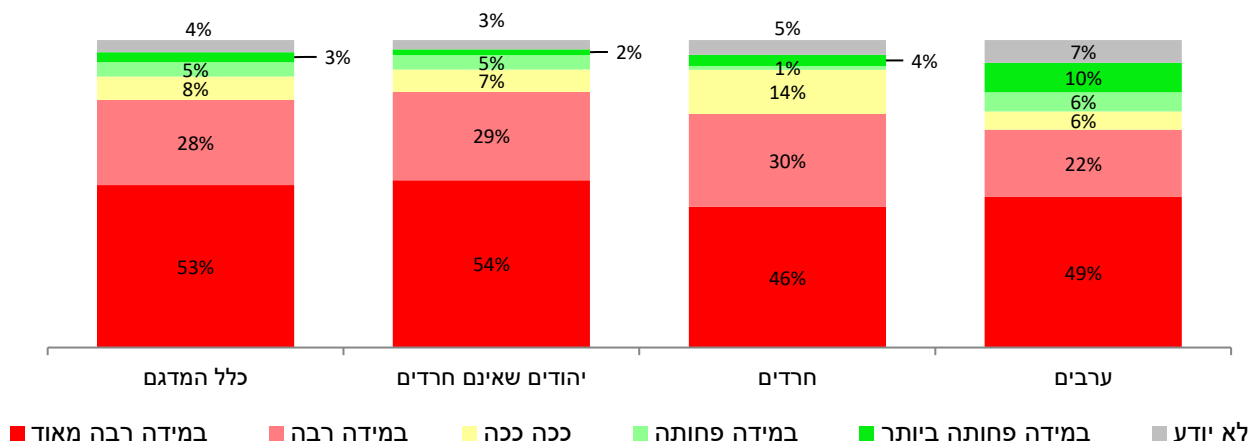
יותר ממחצית מהציבור רואה את הקשר שבין השקעות הגופים הפיננסיים והבנקים לבין הפחתת זיהום האוויר: כ-55% מהם רואים בגופים הללו אחראים במידה רבה עד רבה מאוד להפחתת זיהום האוויר. עם זאת, חשוב להדגיש כי שיעורים אלו נמוכים משמעותית יחסית לאחריות שהציבור מייחס לתעשייה ולגורמי הממשל באופן כללי.

3.1 הטלת האחריות על חברות הגז/הנפט, תחנות כוח ועל התעשייה בכללותה

כאמור, הציבור מזהה את חברות הגז, הנפט ותחנות הכוח כאחראיות העיקריות ליצירת שינוי ולצמצום זיהום האוויר בישראל: כ-81% מהמשיבים סבורים כי הן אחראיות במידה רבה עד רבה מאוד לצמצום זיהום האוויר (מהם 53% במידה רבה מאוד), לעומת כ-8% שמייחסים מידה פחותה ופחותה ביותר של אחריות לחברות הללו.

במגזר היהודי הלא-חרדי שיעור גבוה יותר של משיבים הרואים בחברות הגז/נפט ותחנות הכוח אחראיות לצמצום זיהום אוויר. בעוד 83% מהיהודים הלא-חרדים מטילים את האחריות על החברות הללו, שיעורם יורד ל-76% בקרב החרדים ול-71% בקרב הערבים.

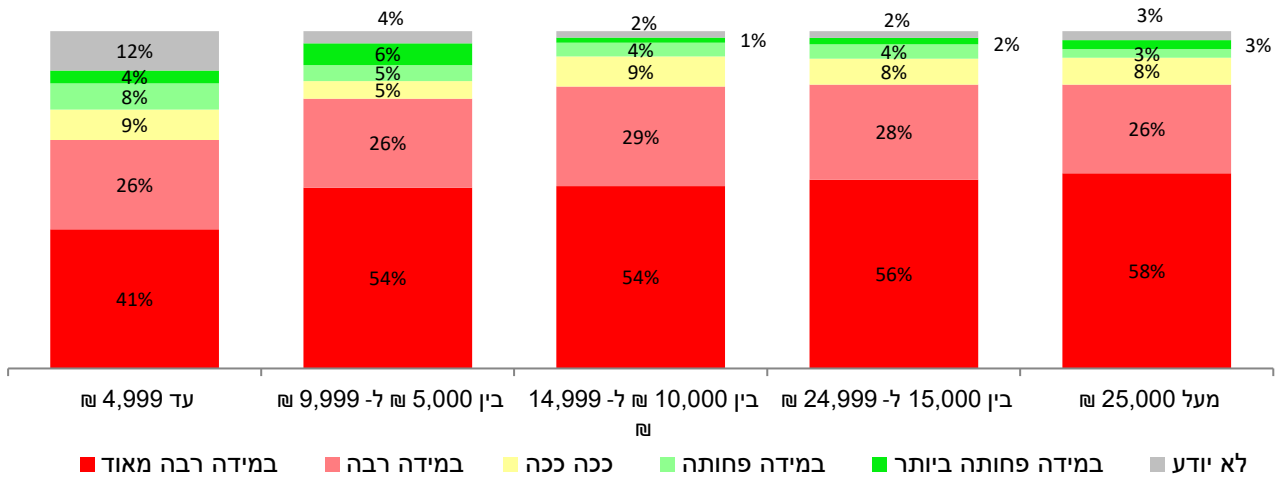
**באיזו מידה אחראיות חברות הגז והנפט ותחנות הכוח להביא לצמצום זיהום האוויר בישראל?
לפי מגזר ורמת דתיות**

שיעור בולט בקרב בני 45-64 (דור ה-X) מטיל את האחריות על הפחתת זיהום האוויר על חברות הגז, הנפט ותחנות הכוח (84%), לעומת הדור הצעיר יותר, גילים 18-24 – 77%.

שיעור הרואים בחברות הללו את האחריות עולה עם הכנסת משק הבית: מ-67% ממשקי בית בעלי הכנסות של מתחת ל-5,000 ש"ח בחודש, ל-80% בקרב משקי בית עם הכנסה שבין 5,000 ל-9,999 ש"ח בחודש ועד ל-84% ממשקי בית בעלי הכנסות של 15,000 ש"ח ומעלה בחודש.

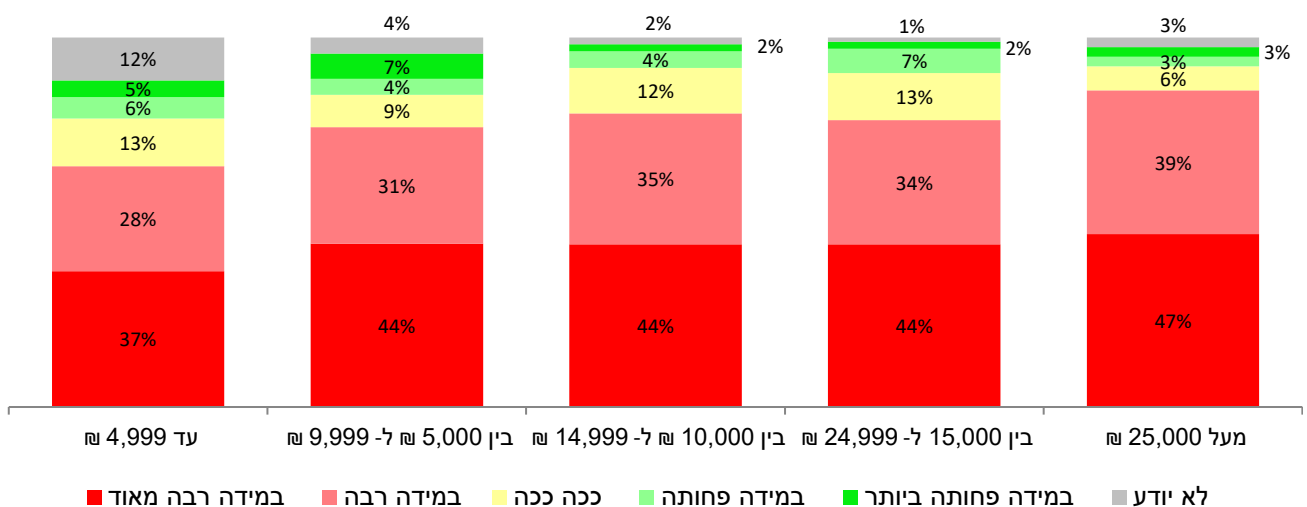
**באיזו מידה אחראיות חברות הגז והנפט ותחנות הכוח להביא לצמצום זיהום האוויר בישראל?
לפי הכנסת משק הבית (ברוטו, טרום קורונה)**

בדומה, שיעור זה עולה גם עם רמת ההשכלה: 77% מבעלי 12 שנות לימוד ומטה לעומת 84% בקרב בעלי השכלה אקדמית. משיבים המגדירים עצמם מרכז פוליטי גם כן נוטים יותר באחריותן של חברות הגז, הנפט ותחנות הכוח (86%).

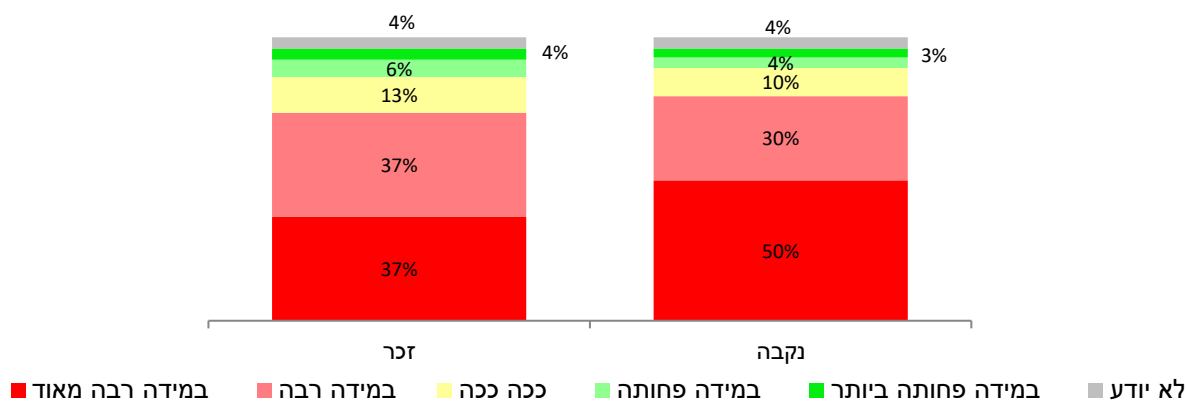
מגמה דומה בפילוח לפי מאפייני האוכלוסייה מסתמנת גם לגבי התעשייה כולה, כאשר שיעור החרדים והערבים שמטילים את האחריות על התעשייה הישראלית נמוך יחסית (68%) לעומת יהודים לא-חרדים (79%). בדומה גם שיעור המטילים על התעשייה הישראלית את האחריות על צמצום זיהום האוויר עולה עם רמת ההכנסה למשק בית: החל ב-65% מבעלי הכנסה של מתחת ל-5000 ש"ח לחודש, עבור בעלייה הדרגתית עם ההכנסה (75%-79%) וכלה ב-86% מבעלי הכנסה של מעל 25,000 ש"ח לחודש.

**באיזו מידה אחראית התעשייה הישראלית להביא לצמצום זיהום האוויר בישראל?
לפי הכנסת משק הבית (ברוטו, טרום קורונה)**

בהתאם נמצא קשר חיובי בין רמת השכלה לשיעור המטילים את האחריות על התעשייה: 80% מבעלי תואר ראשון ומעלה, לעומת 69%-73% מבעלי השכלה תיכונית ומטה. גם שיעור הנשים שמטילות את האחריות על התעשייה נמצא גבוה בהשוואה לגברים (80% לעומת 74%, בהתאמה).

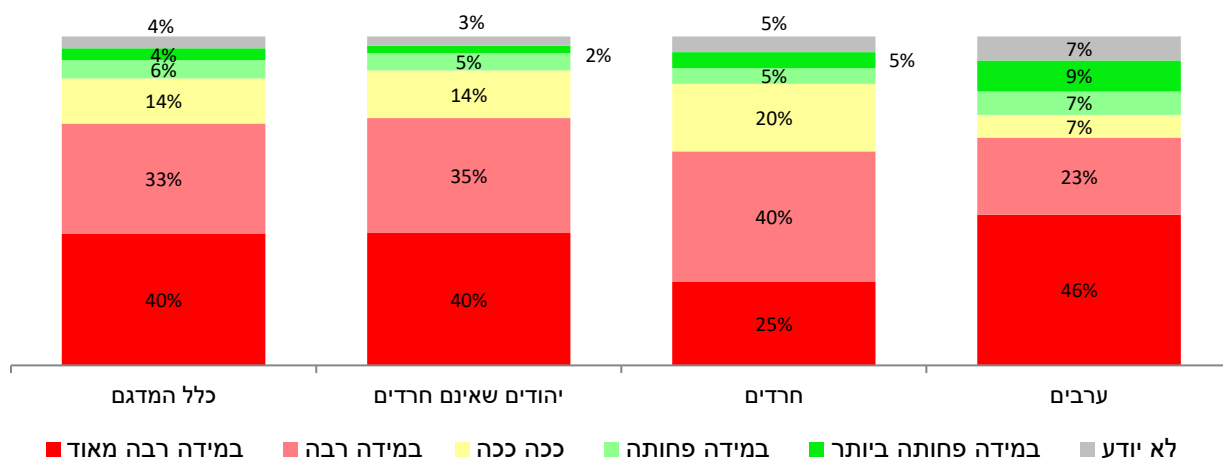
באיזו מידה אחראית התעשייה הישראלית להביא לצמצום זיהום האוויר בישראל? לפי מגדר

3.2 הטלת האחריות על משרדי הממשלה: האנרגיה, התחבורה והגנת הסביבה

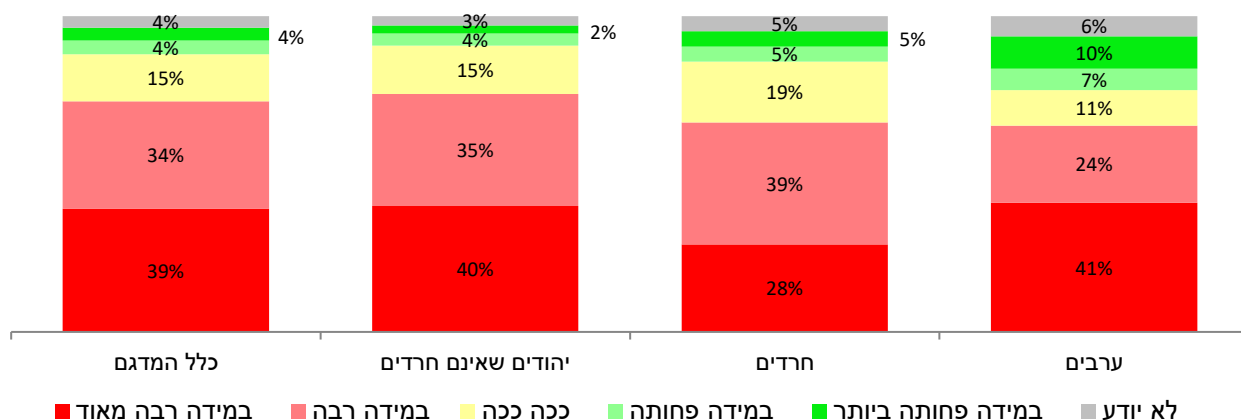
שיעור היהודים הלא-חרדים אשר מטילים את האחריות במידה רבה עד רבה מאוד על משרדי האנרגיה והתחבורה גבוה (75%) יחסית לשיעור זה בקרב הערבים או החרדים. פערים דומים נמצאו בשיעור המטילים את האחריות על המשרד להגנת הסביבה (73% בקרב היהודים הלא-חרדים, לעומת כ-66% בקרב החרדים והערבים).

באיזו מידה אחראי משרד האנרגיה להביא לצמצום זיהום האוויר בישראל? לפי מגזר ורמת דתיות

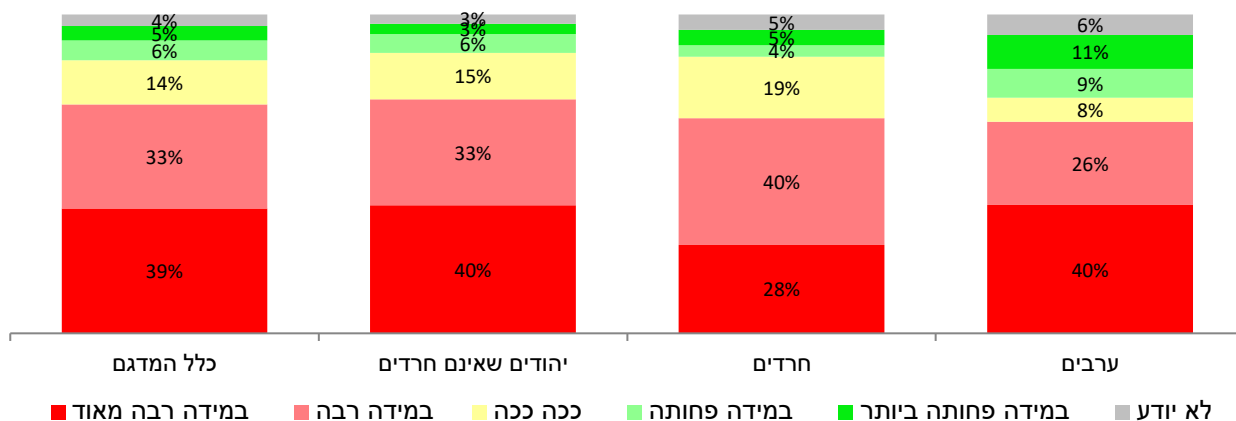

**באיזו מידה אחראי משרד התחבורה להביא לצמצום זיהום האוויר בישראל?
לפי מגזר ורמת דתיות**

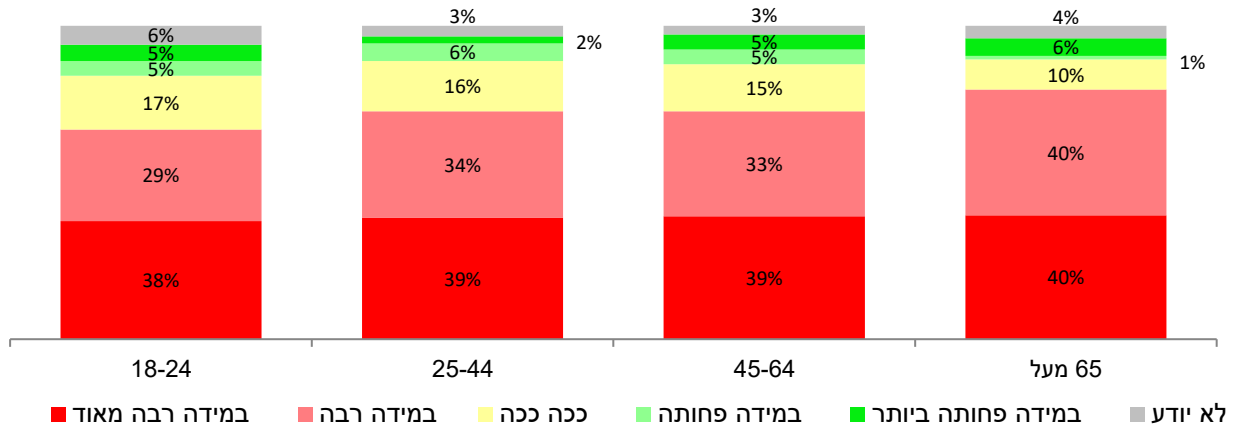
**באיזו מידה אחראי המשרד להגנת הסביבה להביא לצמצום זיהום האוויר בישראל?
לפי מגזר ורמת דתיות**

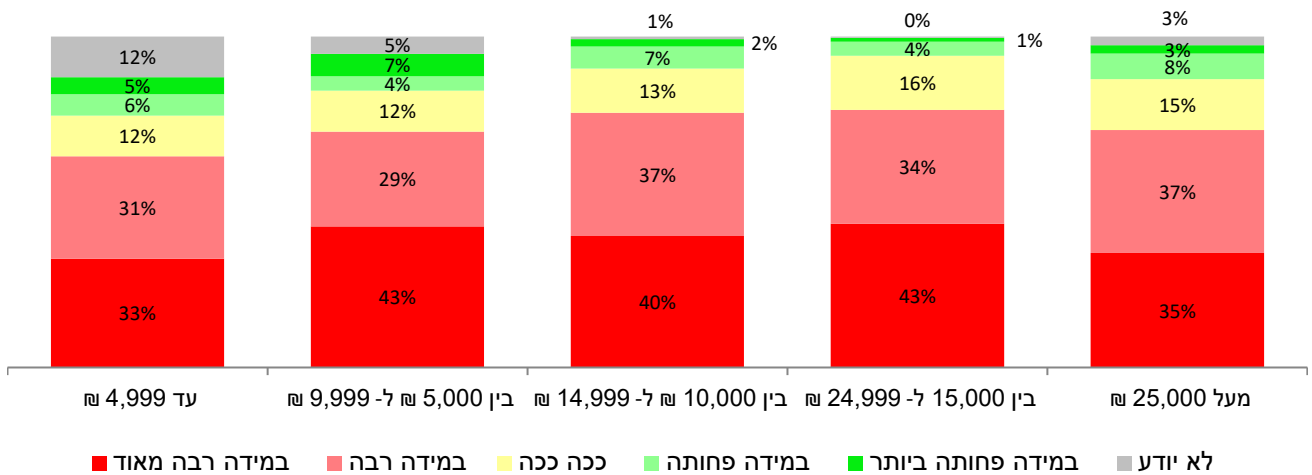
שיעור הסבורים כי משרד האנרגיה, משרד התחבורה והמשרד להגנת הסביבה אחראים לצמצום זיהום אוויר עולה עם הגיל: כך, לדוגמה, שיעור המטילים את האחריות על משרד התחבורה עולה מ-67% בקרב הצעירים (18-24), לכ-72% בגילאי האמצע (25-64) ועד ל-80% בגילאי 65 ומעלה.

שיעור המטילים את האחריות על משרד האנרגיה, משרד התחבורה והמשרד להגנת הסביבה עולה גם עם רמת ההכנסה של משקי בית. בקרב המטילים את האחריות על משרד האנרגיה: מ-64% בקרב משקי בית עם הכנסה של פחות מ-5,000 ש"ח לחודש, ל-71% ברמות הכנסה של בין 5,000 ל-9,999 ש"ח לחודש, ועד ל-77% ברמות ההכנסה של מעל 10,000 ש"ח לחודש. בקרב המטילים את האחריות על משרד התחבורה: עלייה מ-61% בקרב בעלי ההכנסה של עד 5,000 ש"ח לחודש ל-78% בקרב משקי בית עם הכנסה שבין 5,000 ל-9,999 ש"ח בחודש, ל-78% בקרב בעלי הכנסות של 10,000 ש"ח ומעלה בחודש. מגמה דומה נמצא בהקשר של אחריות המשרד להגנת הסביבה. בהתאם, רמת האחריות המוטלת על המשרדים גם עולה ברמות השכלה גבוהות יותר.

**באיזו מידה אחראי משרד התחבורה להביא לצמצום זיהום האוויר בישראל?
לפי קבוצת גיל**

**באיזו מידה אחראי משרד האנרגיה להביא לצמצום זיהום האוויר בישראל?
לפי הכנסת משק הבית (ברוטו, טרום קורונה)**

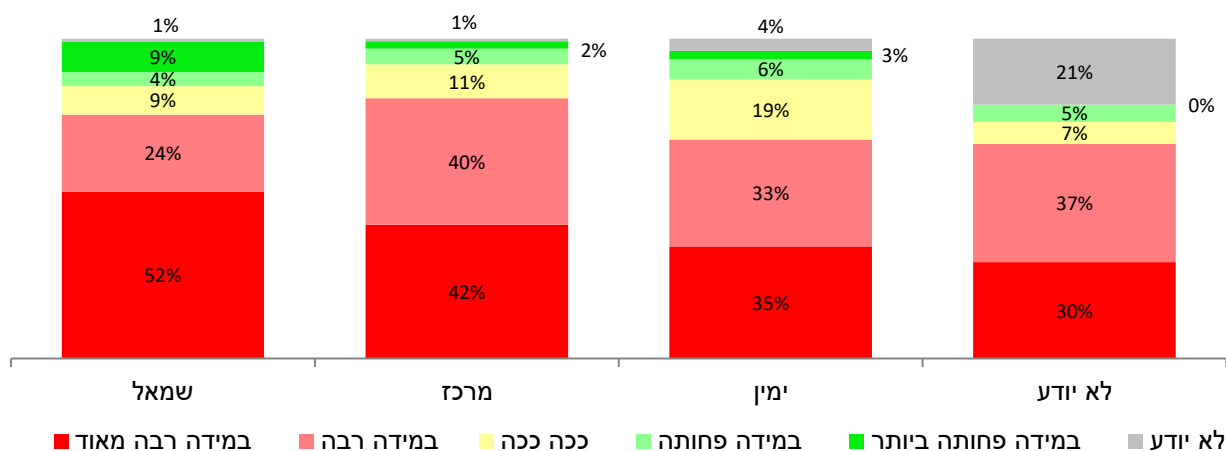

משיבים ממחוז דרום נוטים פחות להטיל אחריות על משרדי התחבורה והאנרגיה. שיעור המטילים אחריות על המשרדים דומה יחסית במחוזות השונים ונע בין 72% ל-76%. מחוז דרום חריג – השיעור בו נמוך יותר ועומד על 66%. באשר למשרד להגנת הסביבה, שיעורי המשיבים המטילים אחריות על המשרד נמוכים יותר בשלושה מחוזות: תל אביב (69%), דרום (68%) ויהודה ושומרון (66%).

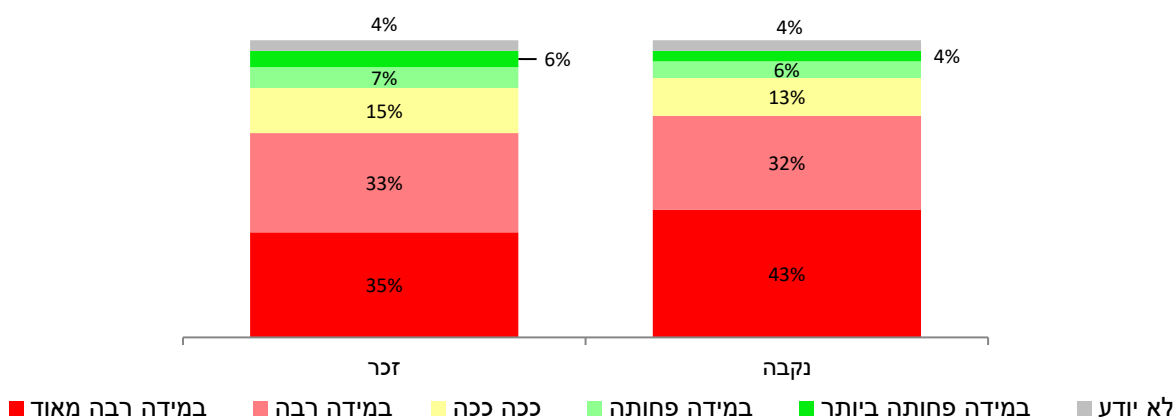
שיעור גבוה יחסית (82%) מקרב המאפיינים עצמם כמרכז הפוליטי מטילים אחריות על משרדי האנרגיה (82%) והתחבורה (80%), בהשוואה למאפיינים עצמם כשמאל (75%-76%) או ימין (68%-70%). עם זאת, בקרב מצביעי שמאל ישנו שיעור גבוה יחסית של משיבים אשר סבורים כי משרדי התחבורה והאנרגיה אחראים במידה רבה מאוד (51%-52%).

שיעור הנשים המטילות את האחריות על משרדים אלו גבוה משיעור הגברים (75%-77% לעומת 68%-70% בהתאמה).

**באיזו מידה אחראי משרד האנרגיה להביא לצמצום זיהום האוויר בישראל?
לפי הגדרה פוליטית**

**באיזו מידה אחראי משרד להגנת הסביבה להביא לצמצום זיהום האוויר בישראל?
לפי מגדר**

3.3 אחריות הציבור (כל אחד באופן אישי) והנוסעים ברכב פרטי

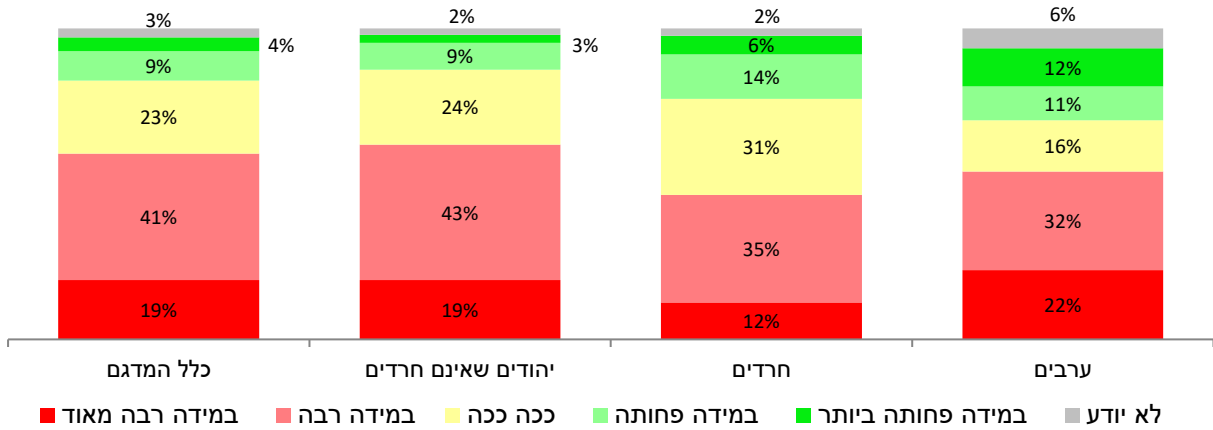
מעניין להבין את מידת האחריות שהציבור לוקח על עצמו. אחוז משמעותי מייחסים את האחריות לפעול לצמצום זיהום האוויר על הנוסעים ברכב פרטי (60%) ועל עצמם באופן אישי (58%).

עם זאת, שיעור הלוקחים על עצמם את האחריות גבוה יותר בקרב היהודים הלא-חרדים: 62% מטילים את האחריות על נוסעי הרכב הפרטי וכ-60% על עצמם באופן אישי, לעומת כמחצית מהערבים או החרדים (47% מהחרדים מטילים את האחריות על נוסעי הרכב הפרטי, ו-50% לוקחים את האחריות על עצמם באופן אישי לעומת כ-54% ו-53% מהערבים, בהתאמה).

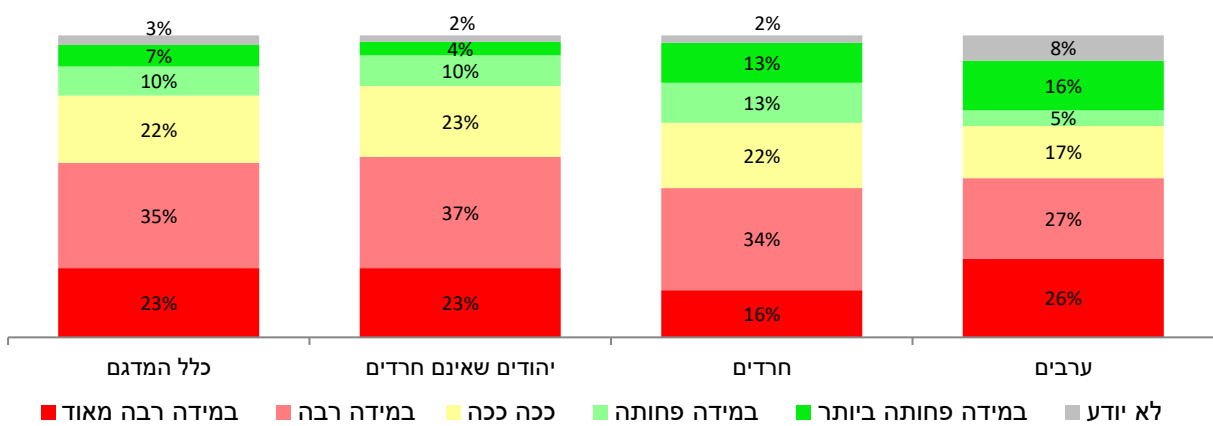
באופן כללי נראה כי שיעור הלוקחים על עצמם את האחריות להפחתת זיהום האוויר נמוך יחסית בקרב משקי בית עם רמות הכנסה נמוכות, עד 5,000 ש"ח לחודש – כמחציתם הטילו על עצמם או על הנוסעים

ברכב פרטי את האחריות. שיעור זה עולה בהדרגה עד ל-55% בקרב משקי בית עם רמות הכנסה שבין 10,000 ש"ח ל-15,000 ש"ח בחודש שלוקחים על עצמם באופן אישי את האחריות ולכ-65% שמטילים את האחריות על הנוסעים ברב פרטי.

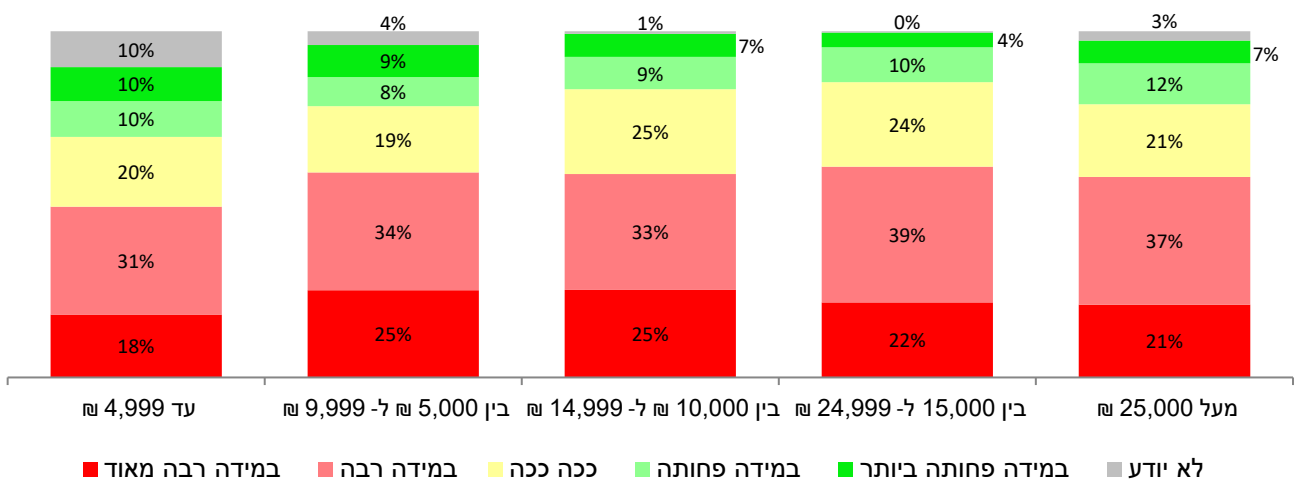
באיזו מידה אחראים הנוסעים ברכב פרטי להביא לצמצום זיהום האוויר בישראל?
לפי מגזר ורמת דתיות

באיזו מידה כל אחד מאיתנו באופן אישי להביא לצמצום זיהום האוויר בישראל?
לפי מגזר ורמת דתיות

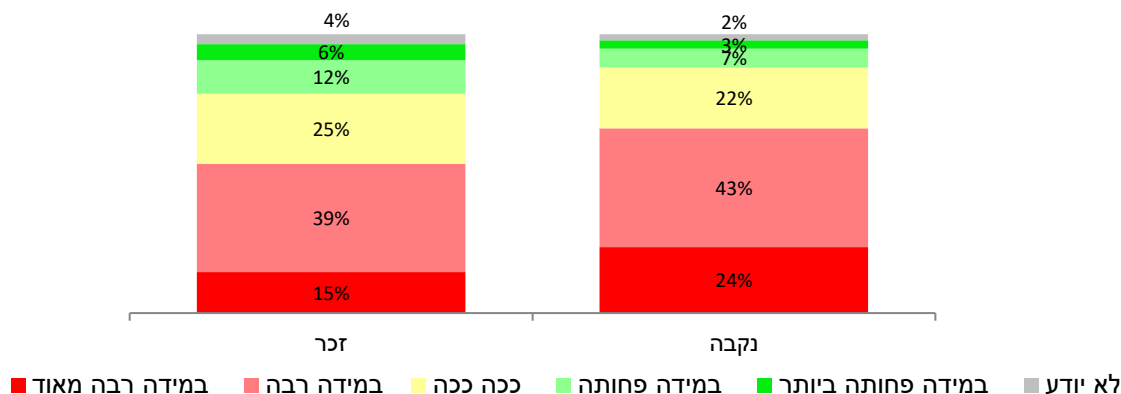

באיזו מידה כל אחד מאיתנו באופן אישי להביא לצמצום זיהום האוויר בישראל?
לפי הכנסת משק הבית (ברוטו, טרום קורונה)

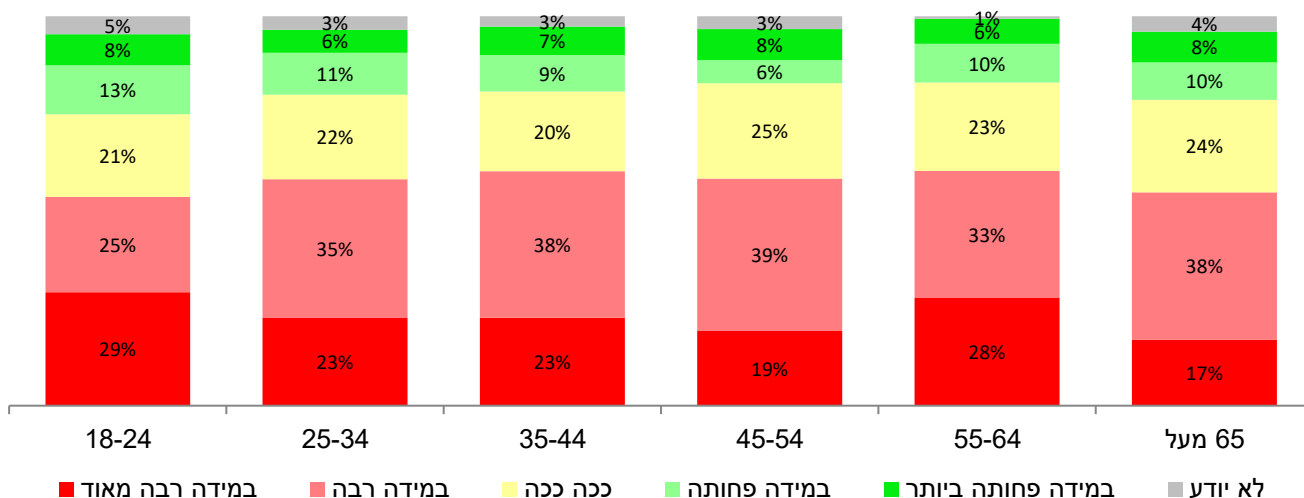
שיעור הנשים שלוקחות על עצמן את האחריות להפחתת זיהום האוויר גבוה בהשוואה לגברים: 64% לעומת 52% (בהתאמה), בדומה לשיעור המטילות במידה רבה עד רבה מאוד את האחריות על נוסעי הרכב הפרטי: 67% מהנשים לעומת 54% מהגברים.

באיזו מידה אחראים הנוסעים ברכב פרטי להביא לצמצום זיהום האוויר בישראל? לפי מגדר

שיעור הלוקחים על עצמם אחריות אישית להפחתת זיהום אוויר יחסית דומה בין קבוצות הגיל השונות, עם שיעורים מעט נמוכים יותר בקבוצות: 54% מבני 18-24 מסכימים במידה רבה עד רבה מאוד כי כל אחד אחראי באופן אישי להביא לצמצום זיהום האוויר בישראל. שיעור דומה (55%) נצפה בקרב הגיל השלישי, מעל 65. בגילאי האמצע (25-64) שיעור התומכים באמירה מעט גבוה יותר ונע בין 58% ל-61%. קבוצות הגיל השונות גם מטילות אחריות בשיעור דומה על הנוסעים ברכב פרטי (57%-59%), כאשר חריגה היא קבוצת הגיל של בני 55-64, שבה שיעור גבוה של המשיבים מטילים אחריות על הנוסעים ברכב פרטי (67%).

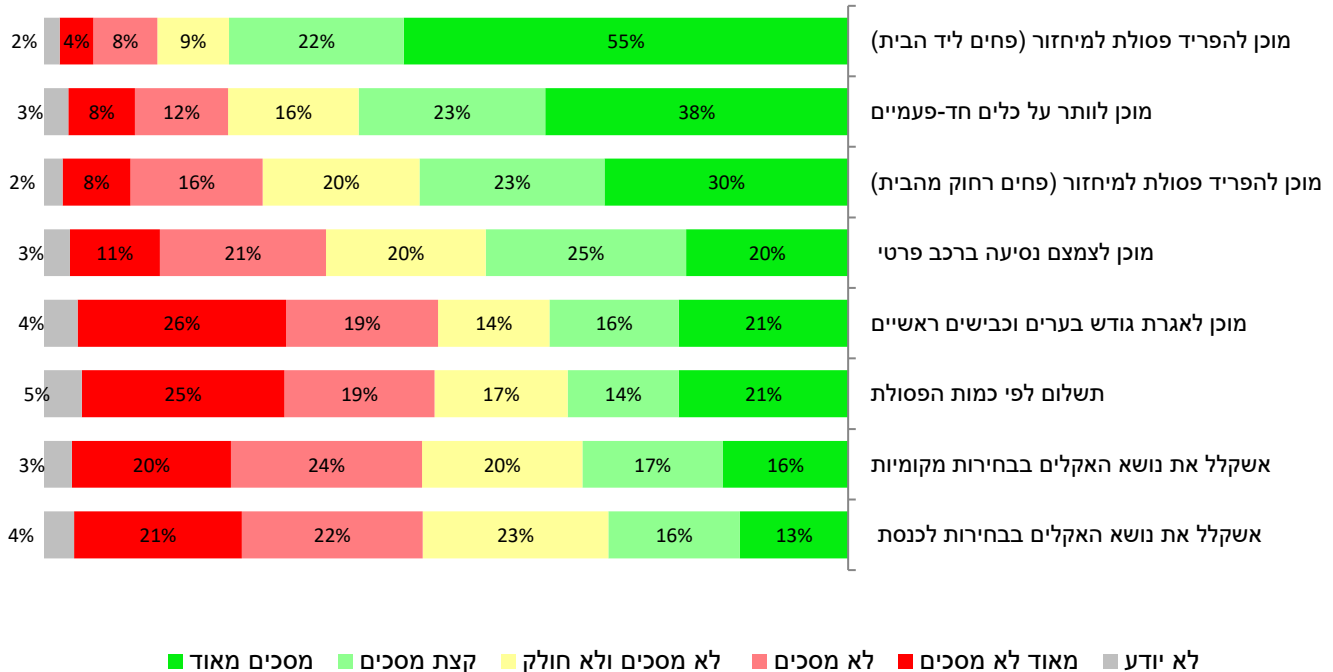
באיזו מידה אחראי כל אחד מאיתנו באופן אישי להביא לצמצום זיהום האוויר בישראל? לפי קבוצת גיל

שיעור מצביעי המרכז הפוליטי הלוקחים על עצמם את האחריות האישית על צמצום זיהום אוויר הוא גבוה יחסית: 64% לעומת 59% בקרב מצביעי השמאל, ו-56% בקרב מצביעי הימין. שיעור זה הוא הנמוך ביותר בקרב משיבים שלא ידעו מה מקומם במפה הפוליטית – 48%. כמו כן, שיעור מצביעי מרכז (65%) ומצביעי שמאל (63%) המטילים אחריות על הנוסעים ברכב פרטי גבוה משיעור זה בקרב מצביעי ימין (56%), ובקרב מי שאינם יודעים להגדיר את מקומם על המפה הפוליטית (54%).

פרק 4: נכונות למעורבות אישית

באיזו מידה אתה מסכים עם ההיגדים הבאים המתארים פעילויות שתורמות להפחתת הפליטות המזהמות? כלל המדגם

הנדגמים בסקר נשאלו על מידת נכונותם לבצע פעולות שתורמות להפחתת הפליטות המזהמות ולהאט ההתחממות הגלובלית.

הציבור הביע נכונות גבוהה ביותר להפריד פסולת למיחזור באופן קבוע אם פחי המיחזור יהיו ליד הבית: רוב המשיבים (77%) ציינו כי יהיו מוכנים להפריד פסולת למיחזור באופן קבוע אם פחי המיחזור יהיו ליד הבית, לעומת 12% שלא יהיו מוכנים לכך (מאזן נטו של 65% מסכימים לביצוע הפעילות בניכוי הלא-מסכימים).

לעומת זאת כאשר נשאלו אם יהיו מוכנים להפריד פסולת למיחזור באופן קבוע גם אם הפחים יהיו מרוחקים מהבית, שיעור המסכימים ירד משמעותית ל-53% לעומת 25% שלא היו מסכימים לכך (מאזן נטו של 28% מסכימים בניכוי הלא-מסכימים).

הציבור מביע נכונות גבוהה יחסית גם לוותר על שימוש בכלים חד-פעמיים: 61% ציינו כי יהיו מוכנים לוותר על כך, לעומת כ-20% שלא מוכנים לכך (מאזן נטו של 41% שמוכנים לוותר על שימוש בכלים חד-פעמיים בניכוי הלא-מסכימים).

כאשר נשאל הציבור באשר לנכונותו לצמצם את היקף הנסיעה ברכב פרטי כדי להקטין את זיהום האוויר, גם אם תיפגע נוחות הנסיעה ומשך הנסיעה יתארך, ירדה הנכונות באופן משמעותי ל-45% שמסכימים לכך, לעומת 32% מתנגדים, אך עדיין מאזן הנטו נותר חיובי, כאשר 13% תומכים בכך בניכוי המתנגדים.

מנגד, הציבור הביע חוסר הסכמה להטלת אגרת גודש בסך 30 ש"ח על המגיעים ברכב פרטי למרכזי ערים גדולות או לכבישים מרכזיים בשעות עומס: שיעור המתנגדים לכך עמד על 45%, לעומת 37% שתמכו בו (מאזן נטו שלילי של 8% - תומכים בניכוי מתנגדים). שיעור גדול יותר של מתנגדים לאגרת גודש נמצא בקרב בני 18-45 במגזר היהודי.

גם לרעיון של מעבר לתשלום עבור פינוי אשפה לפי כמות הפסולת שכל משק בית משליך ולא כתשלום קבוע בארנונה, כפי שנהוג כיום, נראה שהציבור בישראל עדיין לא בשל. 44% התנגדו לכך, לעומת 35% בלבד שתמכו (מאזן נטו שלילי של 9% - תומכים בניכוי מתנגדים). שיעור גדול יותר של מתנגדים נמצא במגזר היהודי.

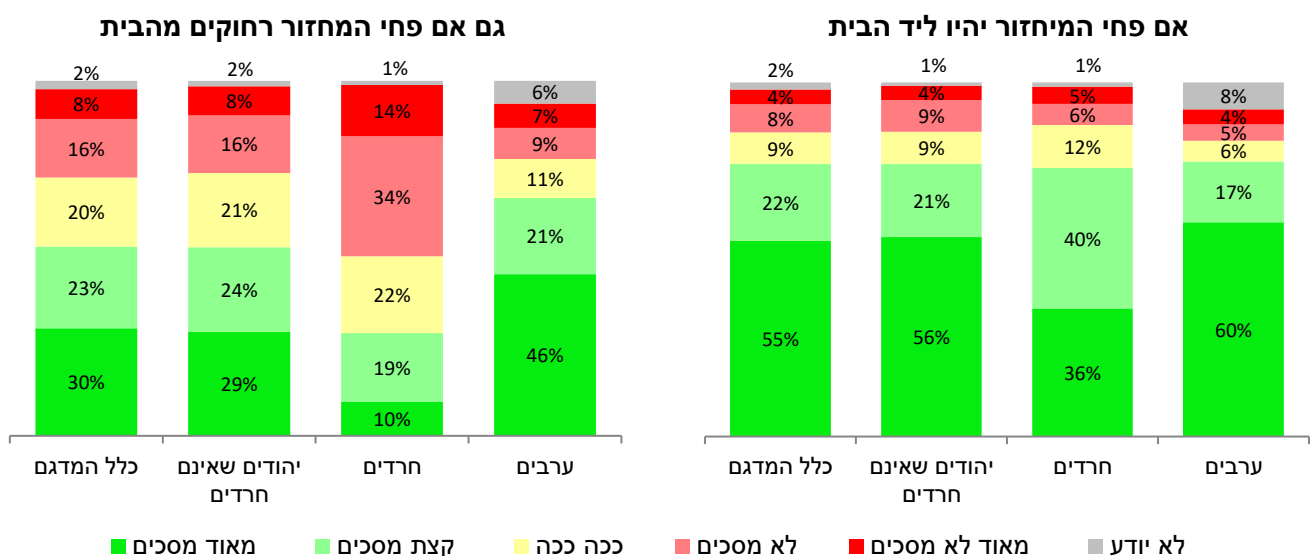
מהסקר עולה כי נושא האקלים ואיכות הסביבה אינו שיקול מרכזי בהצבעת הציבור לכנסת ו/או לרשויות המקומיות. רק 30% ו- 33% (בהתאמה) ציינו כי הם לוקחים בחשבון שיקולי סביבה בהצבעתם, לעומת כ- 43% ו- 44% (בהתאמה) שאינם לוקחים זאת כשיקול (מאזן נטו שלילי של 14%, ו- 10%, בהתאמה).

4.1 נכונות להפריד פסולת למיחזור באופן קבוע

הנכונות הגבוהה בקרב הציבור להפריד פסולת למיחזור באופן קבוע כאשר פחי המיחזור ליד הבית מאפיינת את כל מגזרי האוכלוסייה שנותחו: ערבים (78%), חרדים (76%) ויהודים לא-חרדים (77%). אמנם בקרב החרדים שיעור המביעים נכונות רבה נמוך יחסית (36% לעומת 56% בקרב היהודים הלא-חרדים ו- 60% בקרב הערבים), אך סך המוכנים להפריד פסולת אם הפחים עומדים הם ליד הבית דומה בכל הקבוצות.

כאשר פחי המיחזור מרוחקים מהבית הנכונות להפריד פסולת למיחזור באופן קבוע יורדת משמעותית, אך עדיין מעל למחצית מהציבור (53%) מוכנים לעשות זאת. נכונות המגזר הערבי בולטת לחיוב, עם כשני

אני מוכן להפריד פסולת למחזור באופן קבוע על פי מגזר ורמת דתיות

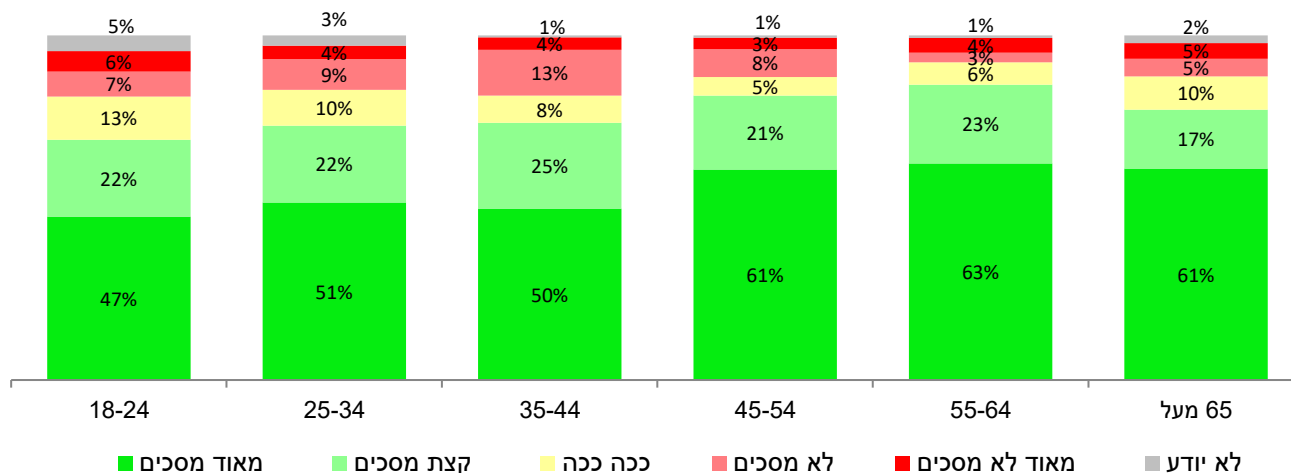

שלישים מהאוכלוסייה (67%), לעומת רק 29% בלבד שמוכנים להפריד פסולת אם הפחים מרוחקים בקרב האוכלוסייה החרדית.

הנכונות בקרב הציבור להפריד פסולת למיחזור באופן קבוע כאשר פחי המיחזור ליד הבית עולה בהדרגה עם הגיל: מ-70% בקרב הצעירים (18-24), ל-75% בגילאי האמצע (25-44), ל-83% בגילאי 45-54, ו-86% בגילאים המבוגרים (55-65). הנכונות יורדת מעט ל-78% סביב גיל הפרישה (+65), אך נותרת דומה לממוצע גם בגילאים אלו (78%).

מגמה דומה של עלייה בנכונות להפריד פסולת למיחזור עם הגיל מסתמנת גם כשהפחים מרוחקים מהבית. שיעור הנכונות עולה מ-42% בקרב צעירים בגילאים 18-34, 51% בגילאים 35-44, 59% בגילאים 45-54, ולשיא של 71% בגילאים 55-64. שיעור הנכונות יורד בגיל השלישי (+65) ל-59% ועדיין גבוה מהממוצע. ניכר כי יש בעיית מודעות בקרב הדור הצעיר לחשיבות הפרדת הפסולת למיחזור.

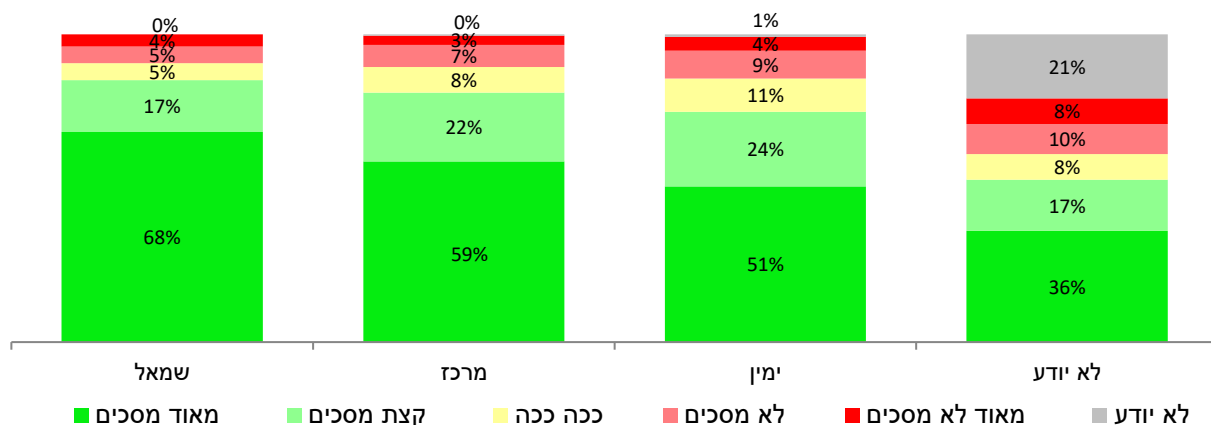
אני מוכן להפריד פסולת למיחזור באופן קבוע (אם פחי המיחזור יהיו ליד הבית) לפי קבוצת גיל

כאשר פחי המיחזור ליד הבית, הנכונות הגבוהה להפריד פסולת למיחזור מאפיינת את כלל שכבות האוכלוסייה, גם את משקי הבית עם רמות הכנסה נמוכות ביותר (של פחות מ-5,000 ש"ח לחודש) – שם שיעור המוכנים עמד על כשני שלישים (66%) לעומת סביב ה-80% ברמות הכנסה גבוהות יותר. תמונה דומה מתקבלת כאשר הפחים מרוחקים מהבית, אז מוכנים כמחצית מהמשיבים ממשקי הבית עם הכנסה נמוכה ביותר (פחות מ-5,000 ש"ח לחודש) למחזר, לעומת כ-55% ביתר רמות ההכנסה.

שיעור נכונות גבוה במיוחד להפריד פסולת למיחזור (כאשר הפחים ליד הבית) נמצא בקרב מצביעי השמאל (85%) והמרכז (81%), לעומת מצביעי הימין (75%) ומי שאינם יודעים לאיזה צד במפה הפוליטית הם שייכים (53%).

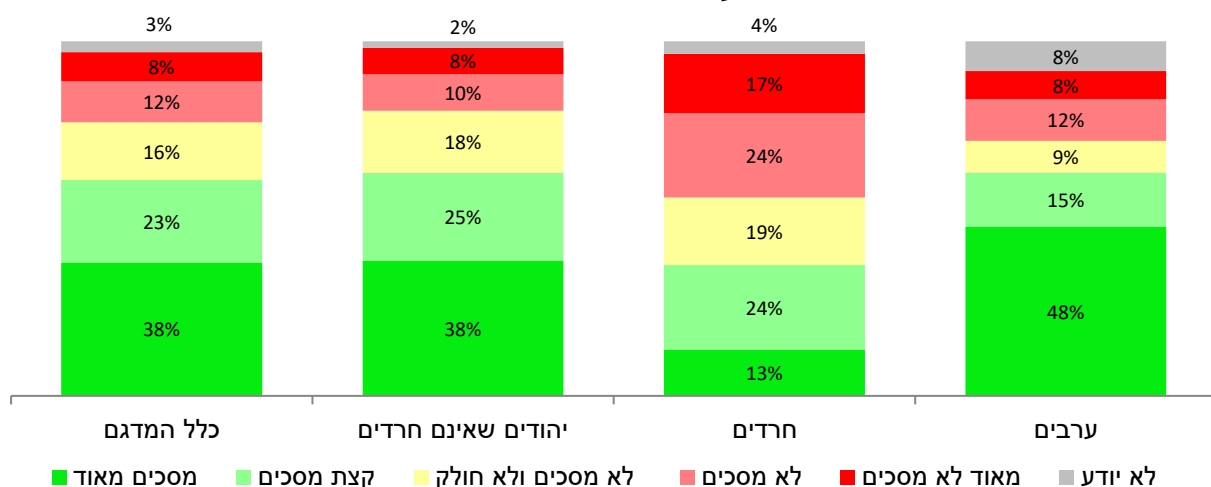
**אני מוכן להפריד פסולת למיחזור באופן קבוע (אם פחי המיחזור יהיו ליד הבית)
לפי הגדרה פוליטית**

4.2 נכונות לוותר על כלים חד-פעמיים

הנכונות לוותר על שימוש בכלים חד-פעמיים נמוכה משמעותית באוכלוסייה החרדית: 37% מסכימים לוותר על כך, לעומת כ-40% שלא מסכימים – מאזן נטו שלילי של -4%.

**אני מוכן לוותר על שימוש בכלים חד-פעמיים
על פי מגזר ורמת דתיות**

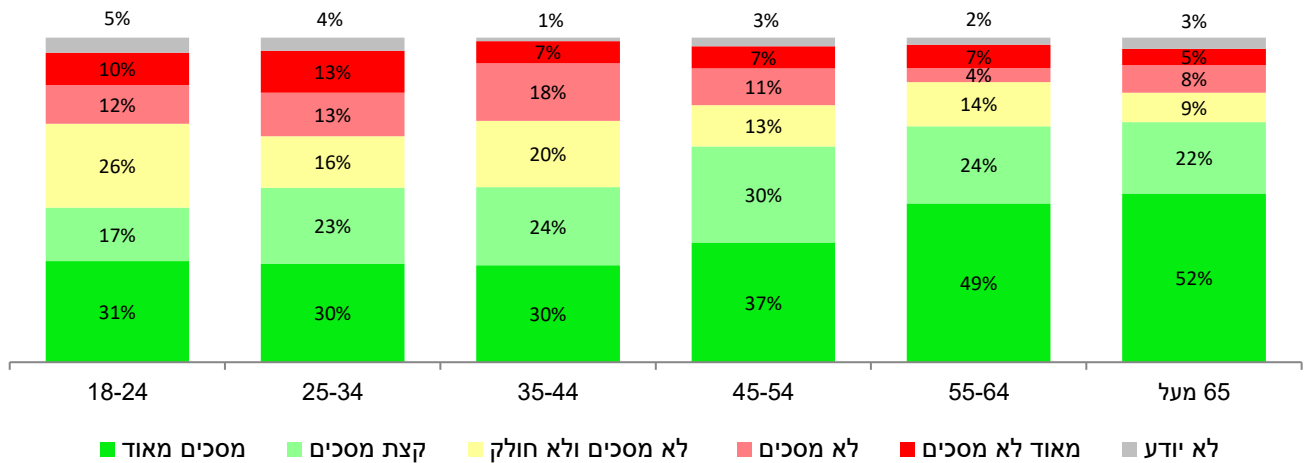

שיעור המוכנים לוותר על השימוש בכלים חד-פעמיים עולה עם הגיל. 48% מהצעירים בגילים 18-24 מוכנים לכך, לעומת 54% בגילים 25-44, 66% בגילים 45-54, וכ-74% שמוכנים לוותר על שימוש בכלים חד-פעמיים בקרב המבוגרים (גילים +55).

הנכונות לוותר על שימוש בכלים חד-פעמיים עולה עם הגידול בהכנסה: מכמחצית (51%) בקרב משקי הבית בעלי הכנסה נמוכה מתחת ל-5,000 ש"ח לחודש, ל-62% בקרב בעלי הכנסות שבין 5,000 ל-24,999 ש"ח לחודש, ועד ל-66% נכונות בקרב משקי בית עם הכנסה של מעל 25,000 ש"ח לחודש. לנשים מוכנות

מעט גבוהה יותר ליותר על שימוש בכלים חד-פעמיים מגברים: כ-65% מהמשיבות מוכנות לכך, לעומת 57% מהמשיבים.

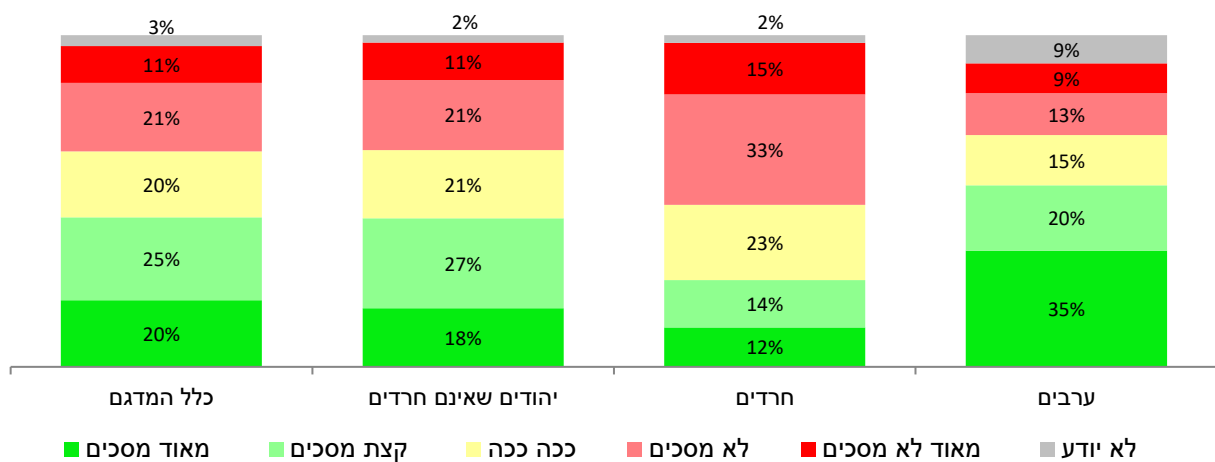
אני מוכן ליותר על שימוש בכלים חד-פעמיים על פי קבוצת גיל

4.3 נכונות לצמצום נסיעה ברכב פרטי

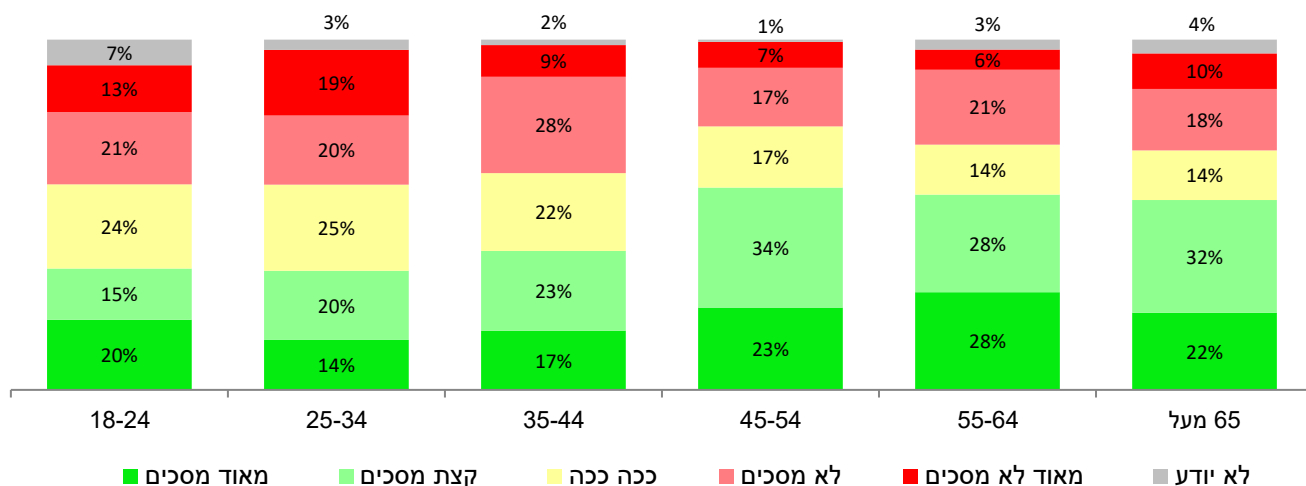
45% מהמשיבים מוכנים לצמצם את היקף הנסיעה ברכב פרטי כדי להקטין זיהום אוויר גם אם תיפגע נוחות הנסיעה ומשך הנסיעה יתארך, לעומת 32% שלא מוכנים לכך (מאזן נטו נמוך של 13% בלבד). נראה שהציבור הערבי בשל יותר לכך – מעל למחצית (55%) מהמשיבים הערבים הביעו נכונות לצמצם את הנסיעה ברכב פרטי, לעומת 22% שהתנגדו (מאזן נטו חיובי של 33% תומכים בניכוי מתנגדים). לעומתם היהודים באופן כללי, ובמיוחד החרדים, פחות מוכנים להפחית את היקפי הנסיעה ברכב הפרטי: רק 45% מהמשיבים היהודים הלא-חרדים מוכנים לכך, לעומת 32% מתנגדים (מאזן נטו חיובי של 13%). בקרב החרדים רק כרבע תומכים בהקטנת הנסיעה ברכב פרטי (26%) לעומת כמחציתם שמתנגדים (49%) – מאזן נטו שלילי של 23% שמתנגדים להפחתת הנסיעה ברכב פרטי (בניכוי תומכים) בקרב החרדים.

אני מוכן לצמצם את היקף הנסיעה ברכב פרטי לפי מגזר ורמת דתיות

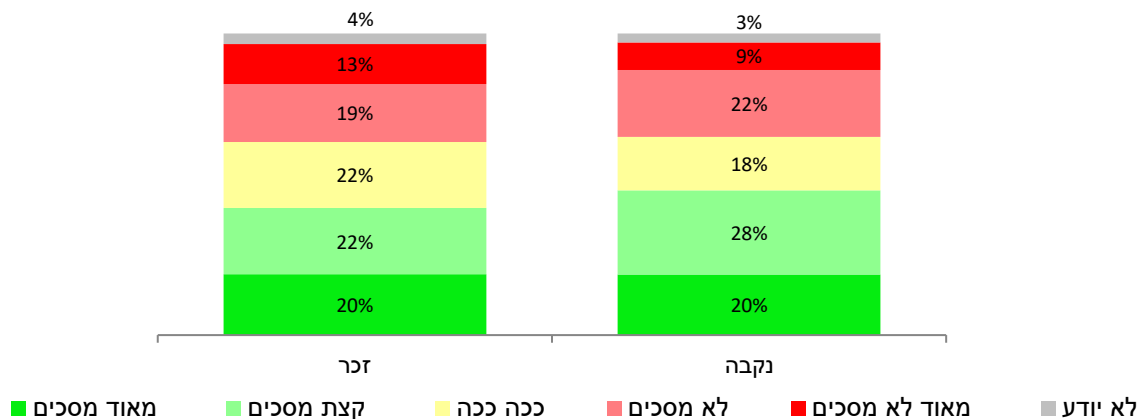

שיעור המוכנים לצמצם את היקף הנסיעה ברכב פרטי כדי להקטין את זיהום האוויר עולה עם הגיל: מ-35% בגילים הצעירים (18-34), ל-40% שמוכנים לכך בגילים 35-44, 57% בגילאי האמצע (45-64), וירידה קלה בגיל +65 ל-54%, שיעור שעדיין משקף נכונות גבוהה משמעותית בהשוואה לצעירים. נשים מראות מוכנות מעט גבוהה יותר מגברים לצמצם את השימוש ברכב הפרטי: 48% מהמשיבות מסכימות לכך, לעומת 42% מהמשיבים.

אני מוכן לצמצם את היקף הנסיעה ברכב פרטי לפי קבוצת גיל

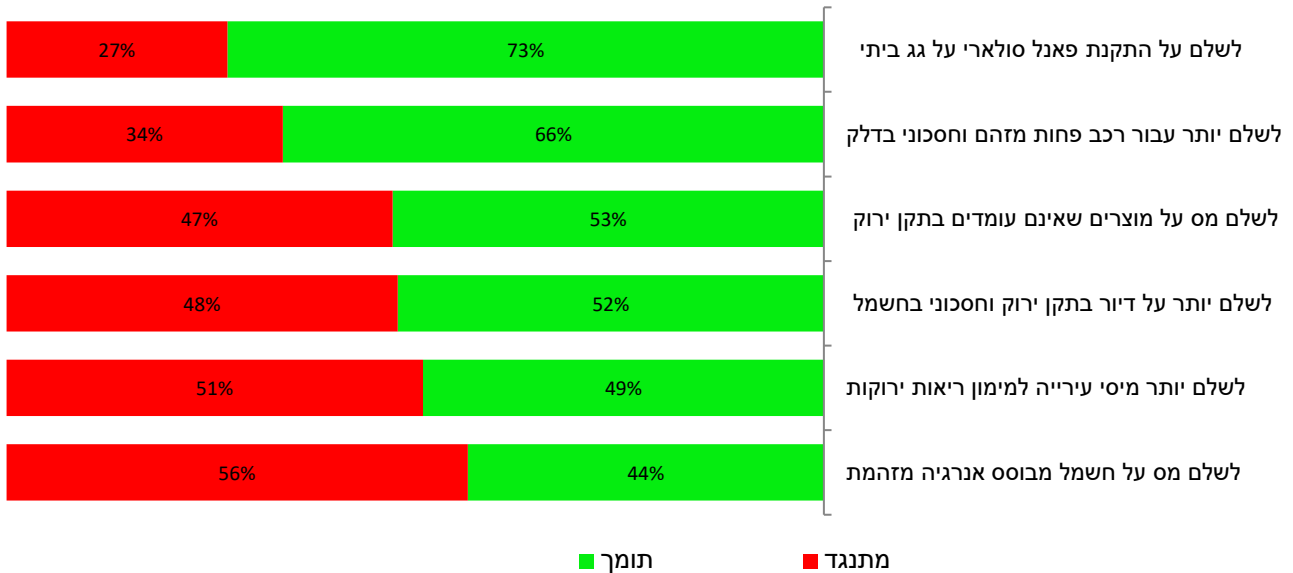

אני מוכן לצמצם את היקף הנסיעה ברכב פרטי לפי מגדר

פרק 5: נכונות לשאת בנטל כספי

האם אתה מוכן לשאת בנטל מימון המהלך (תומך/מתנגד)?
כלל המדגם

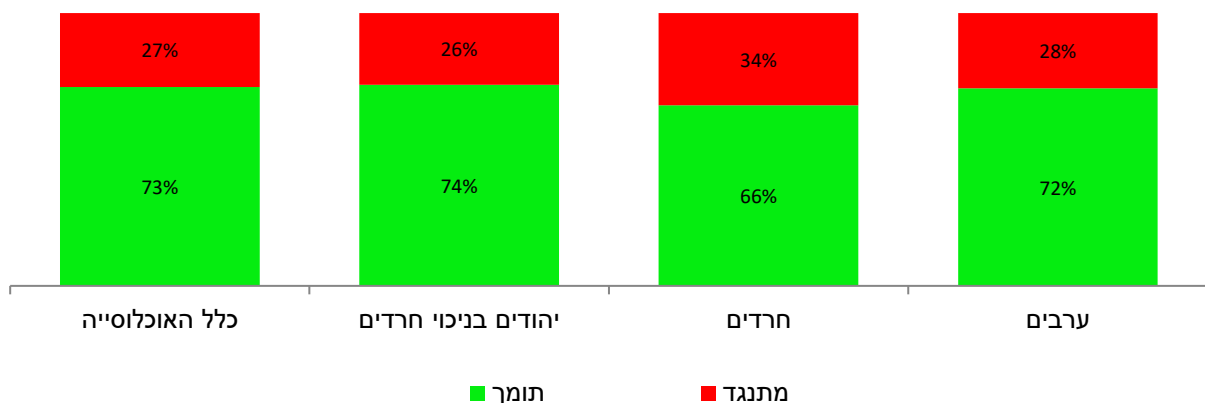

5.1 נכונות לשלם על התקנת פאנל סולרי על גג הבית

הציבור בישראל מפגין מוכנות גבוהה יחסית לשאת בנטל להפחתת פליטות מזהמות: רוב הציבור בישראל (73%) מוכן לשלם על התקנת פאנל סולרי על גג הבית כדי ליהנות מהוזלה קבועה של חשבון החשמל בטווח הארוך, גם אם בטווח הקצר הדבר ייקר את עלויות החשמל.

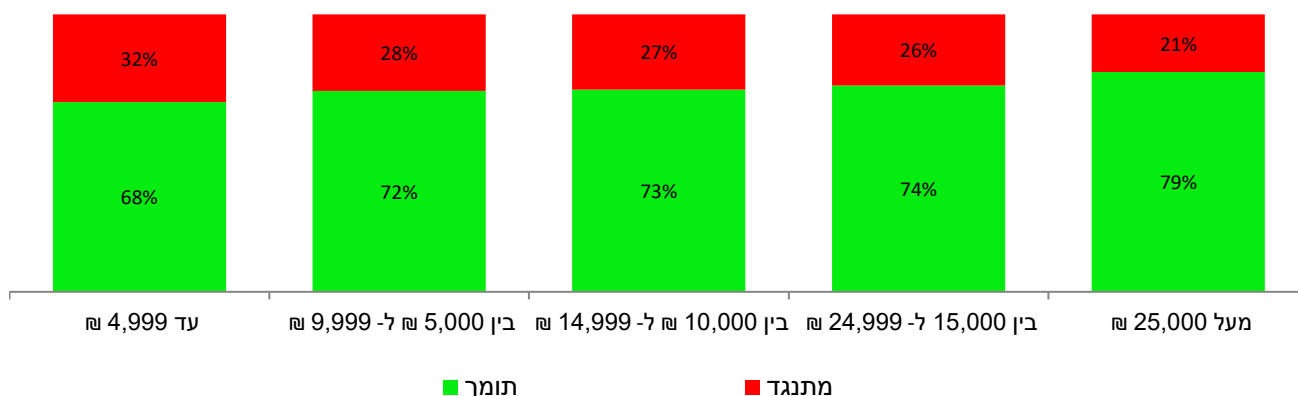
הנכונות לשאת בתשלום על התקנת פאנל סולרי דומה בשיעורה בכלל המגזרים, עם נכונות מעט נמוכה יותר במגזר החרדי: כך, 66% מהמשיבים החרדים תומכים ומראים נכונות לשלם על התקנת פאנל סולרי על גג ביתם לעומת 72% ו-74% (בהתאמה) בקרב משיבים ערבים ויהודים לא-חרדים.

אני מוכן לשלם על התקנת פאנל סולרי על גג ביתי
לפי מגזר ורמת דתיות

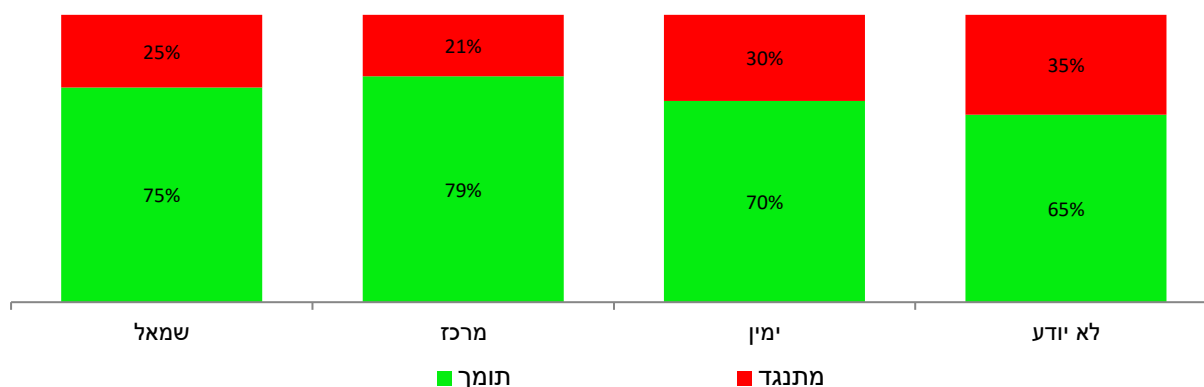
בקרב בני 25-34 נכונות מעט נמוכה יותר (66%) לשלם על התקנת פאנל סולרי משאר קבוצות הגיל (73%-79%). הנכונות לשאת בתשלום התקנת פאנל סולרי גבוהה בכל רמות ההכנסה, אך עולה עם רמת ההכנסה של משק הבית: 68% מהמשיבים ממשקי בית עם הכנסה נמוכה של פחות מ-5,000 ש"ח לחודש מוכנים לשלם על התקנת פאנל סולרי בביתם. שיעור זה עולה בהדרגה עד לכ-79% בקרב משקי בית עם רמות הכנסה גבוהות, מעל ל-25,000 ש"ח בחודש. באותו אופן המוכנות למהלך עולה עם רמת ההשכלה: 66% מבעלי השכלה של 12 לימוד ומטה תומכים במהלך, לעומת 73%-75% מבעלי תעודת בגרות ומעלה.

אני מוכן לשלם על התקנת פאנל סולרי על גג ביתי
לפי הכנסת משק הבית (טרום קורונה)

בכל המחוזות מוכנות גבוהה לשלם על התקנת פאנל סולרי, אך בתל אביב שיעור התומכים בכך הוא הגבוה ביותר (77% לעומת 69%-74% בשאר המחוזות). יותר מצביעי מרכז (79%) ומצביעי שמאל (75%) תומכים במהלך ממצביעי ימין (70%).

אני מוכן לשלם על התקנת פאנל סולרי על גג ביתי
לפי הגדרה פוליטית

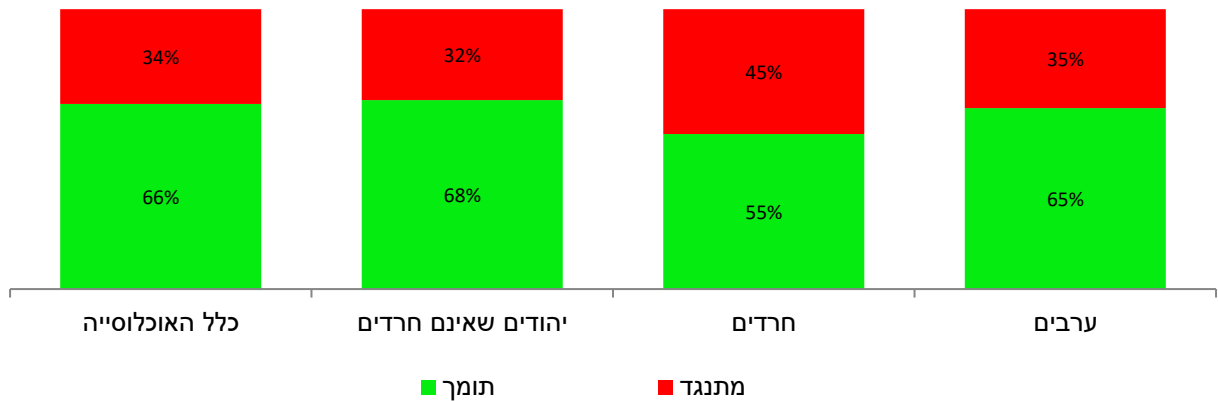

5.2 נכונות לשלם יותר עבור רכב פחות מזהם וחסכוני בדלק

כשני שלישים (66%) מהציבור מוכנים לשלם יותר בעבור רכב פחות מזהם על מנת להקטין פליטות מזהמות וליהנות מעלויות אנרגיה מופחתות (הקטנת הוצאות דלק). רוב הציבור החרדי מוכן לשלם יותר על רכב פחות

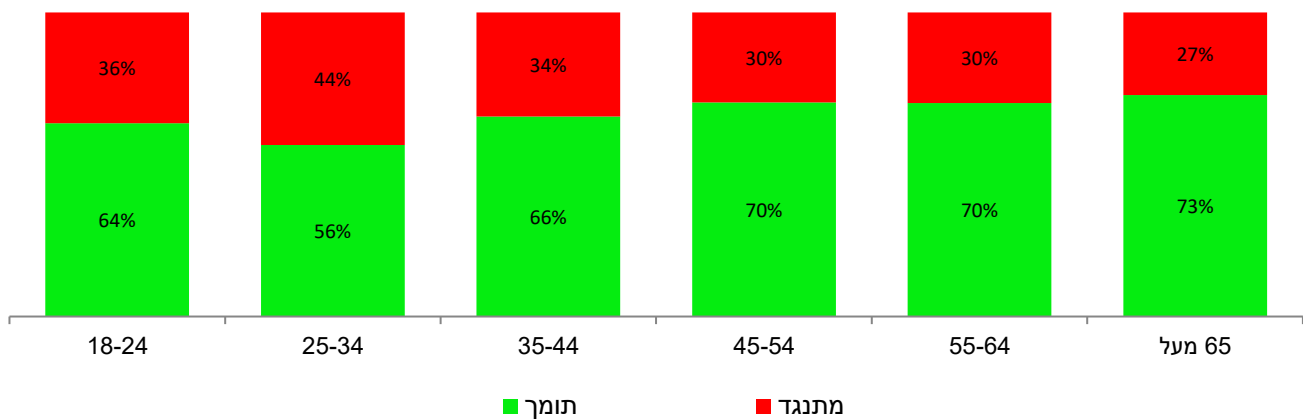
מזהם, אך נכונותו של ציבור זה נמוכה יותר משאר האוכלוסייה: 55% מהחרדים מוכנים לכך, לעומת 68% מהיהודים הלא-חרדים ו-65% מהערבים.

לשלם יותר עבור רכב פחות מזהם וחסכוני בדלק
לפי מגזר ורמת דתיות

הנכונות לשלם יותר בעבור רכב פחות מזהם וחסכוני בדלק עולה עם הגיל, ונמוכה יחסית בקרב צעירים בני 25-34: 64% מבני 18-24 מוכנים לשאת בעלות זו, לעומת 56% מבני 25-34. אך החל מגיל 35 ישנה עלייה בשיעורי המוכנים לשאת בעלות זו, מ-66% בקרב בני 35-44, 70% בקרב בני 45-64, ועד ל-73% בקרב בני 65 ומעלה.

לשלם יותר עבור רכב פחות מזהם וחסכוני בדלק
לפי קבוצת גיל

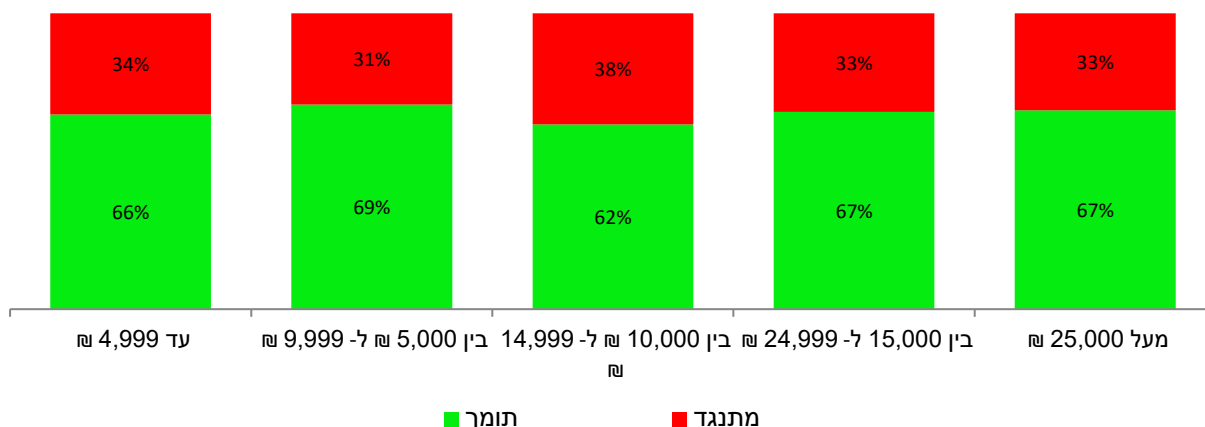

לעומת זאת, הנכונות לתשלום זה נותרת קבועה יחסית על פני רמות הכנסה שונות, עם ירידה קלה בקרב משקי בית בעלי הכנסות אמצעיות: 62% ממשקי בית בעלי הכנסה של 10,000-15,000 ש"ח לחודש מוכנים לשלם יותר, לעומת 66%-69% בקרב משקי בית בעלי הכנסה של 10,000 ש"ח ומטה לחודש, ו-67% בקרב משקי בית בעלי הכנסה של 15,000 ש"ח ומעלה לחודש.

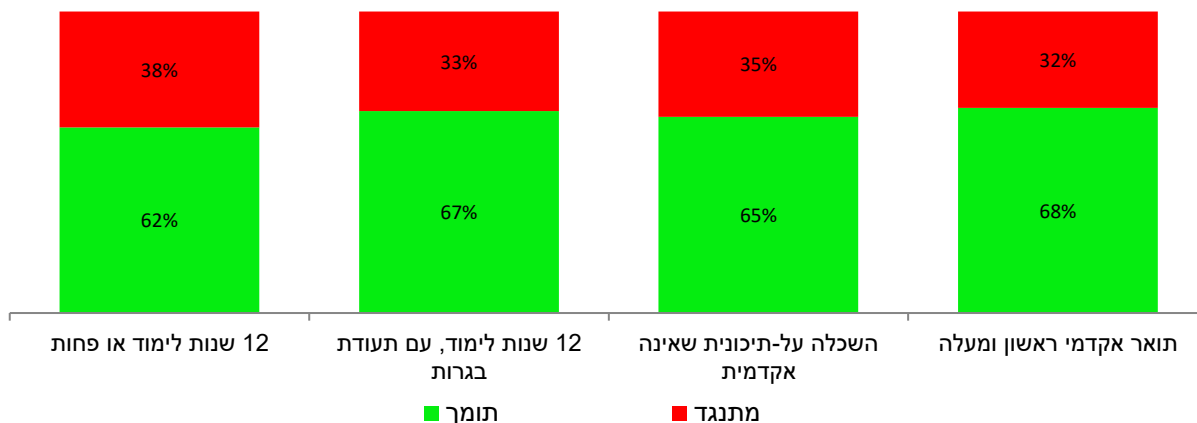
בעלי השכלה נמוכה מוכנים פחות לשלם על רכב חסכוני בדלק ופחות מזהם: 62% מהמשיבים בעלי 12 שנות לימוד ומטה ללא תעודת בגרות מוכנים לשאת בעלות זו, לעומת 67%-68% מבעלי תעודת בגרות ומעלה.

במחוז חיפה ובמחוז תל אביב ישנה מוכנות גבוהה יותר לשלם יותר בעבור רכב פחות מזהם וחסכוני בדלק. כ-72% מן המשיבים ממחוז חיפה וכ-70% מן המשיבים ממחוז תל אביב תומכים באמירה, לעומת 66%-61% בשאר הארץ. כמו כן, יותר משיבים המגדירים עצמם שמאל או מרכז פוליטי מוכנים לשאת בעלות זו (70%-71%), לעומת משיבים המגדירים עצמם ימין פוליטי (63%), או שאינם מוגדרים פוליטית (58%).

לשלם יותר עבור רכב פחות מזהם וחסכוני בדלק
לפי הכנסת משק הבית (טרום קורונה)

לשלם יותר עבור רכב פחות מזהם וחסכוני בדלק
לפי רמת השכלה

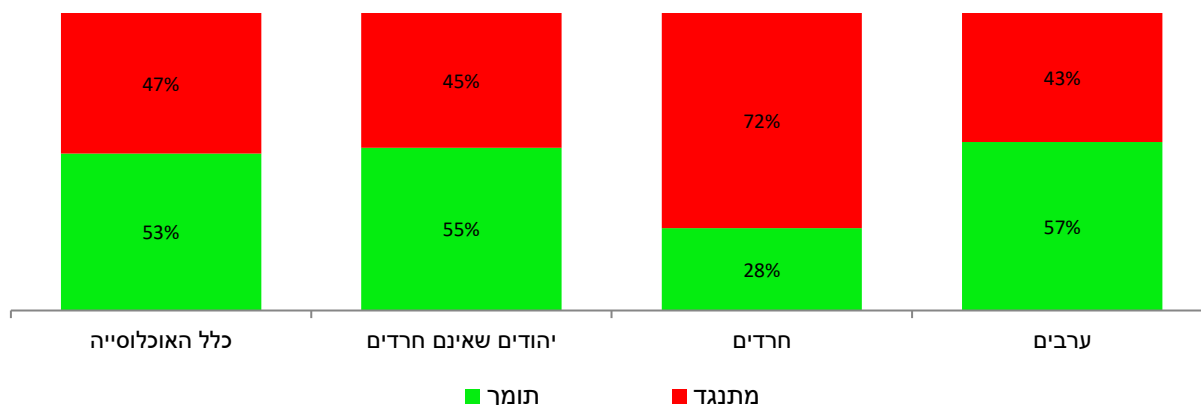

5.3 נכונות לשלם מס על מוצרים שאינם עומדים בתקן ירוק

יותר ממחצית מהציבור (53%) מסכימים כי יש להטיל מס על מוצרים שאינם עומדים בתקן ירוק כדי לעודד מעבר לצריכת מוצרים פחות מזהמים, גם אם הדבר יביא לייקור במחירי המוצרים לצרכן הסופי. הציבור הערבי (57%) והציבור היהודי הלא-חרדי (55%) תומכים יותר במהלך זה מהציבור החרדי (28%), בקרב הציבור החרדי ישנם יותר מתנגדים מתומכים.

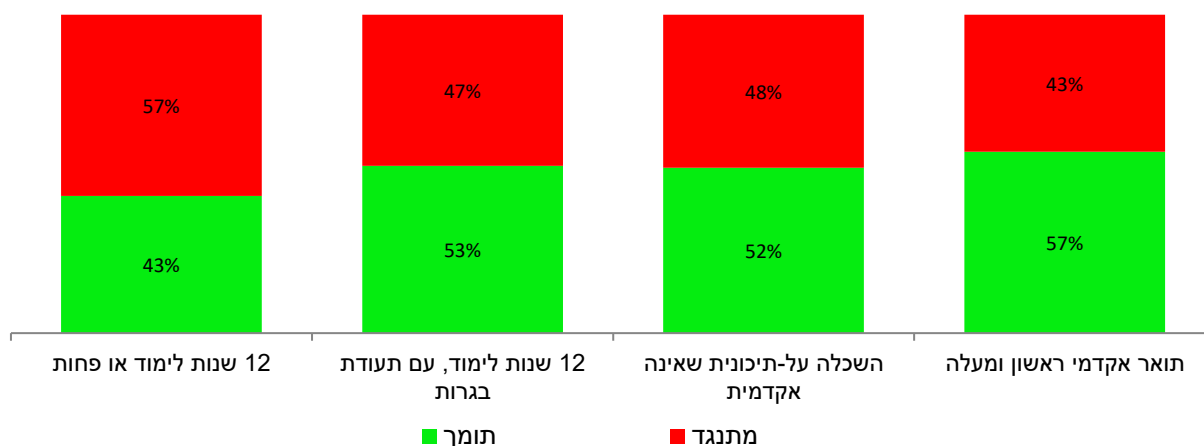
לשלם מס על מוצרים שאינם עומדים בתקן ירוק
על פי מגזר ורמת דתיות

מבוגרים תומכים מעט יותר בתשלום מס על מוצרים שאינם עומדים בתקן ירוק – 60% מבני 55 ומעלה תומכים במהלך, לעומת 50% מבני 18-54.

לא נראתה מגמה ברורה בשיעורי התמיכה במהלך לפי רמות הכנסה, עם חריגה קלה בקרב בעלי הכנסות של 25,000 ש"ח ומעלה לחודש – אצלם נראה שיעור מעט גבוה יותר של תומכים במהלך (61%), לעומת שאר רמות ההכנסה (52%). עם זאת נצפתה מגמה של עלייה בתמיכה בהטלת מס על מוצרים שאינם עומדים בתקן ירוק עם העלייה ברמת ההשכלה. 57% מבעלי השכלה אקדמית תומכים בהטלת מס, לעומת 43% מבעלי 12 שנות לימוד ומטה (ללא תעודת בגרות).

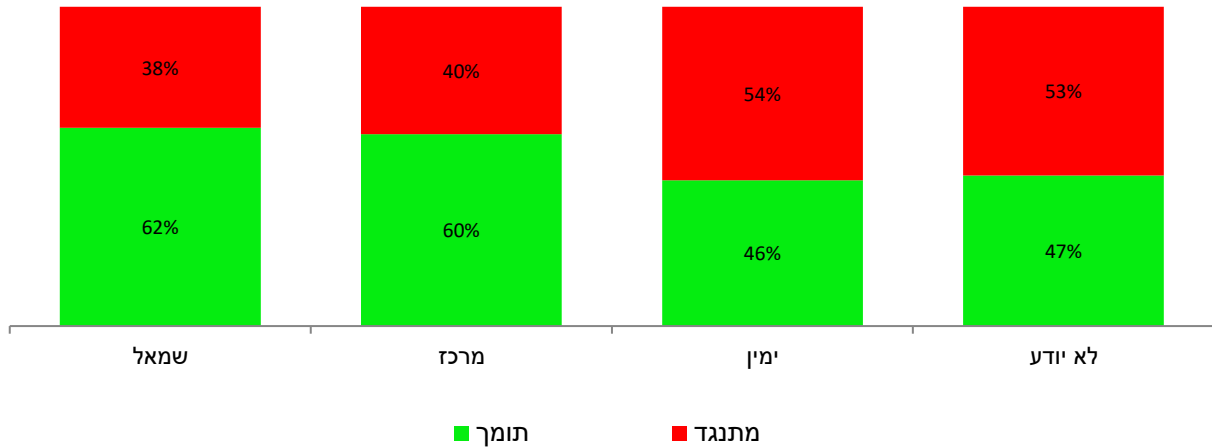
לשלם מס על מוצרים שאינם עומדים בתקן ירוק
לפי רמת השכלה

בירושלים וביהודה ושומרון רוב הציבור אינו תומך בהטלת מס על מוצרים שאינם עומדים בתקן ירוק – 41% ו-39% תומכים (בהתאמה), לעומת 59% ו-61% מתנגדים. לעומתם במחוזות דרום וצפון הדעה חצויה (52% ו-50% תומכים, בהתאמה), בעוד במחוזות חיפה, תל אביב ומרכז נמצאה התמיכה הגבוהה ביותר

(60%, 56% ו-55%, בהתאמה). גם בעבור מהלך זה נראתה תמיכה גבוהה יותר בקרב מצביעי שמאל (62%) ומרכז (60%) מאשר בקרב מצביעי ימין (46%) ומחוסרי הגדרה פוליטית (47%).

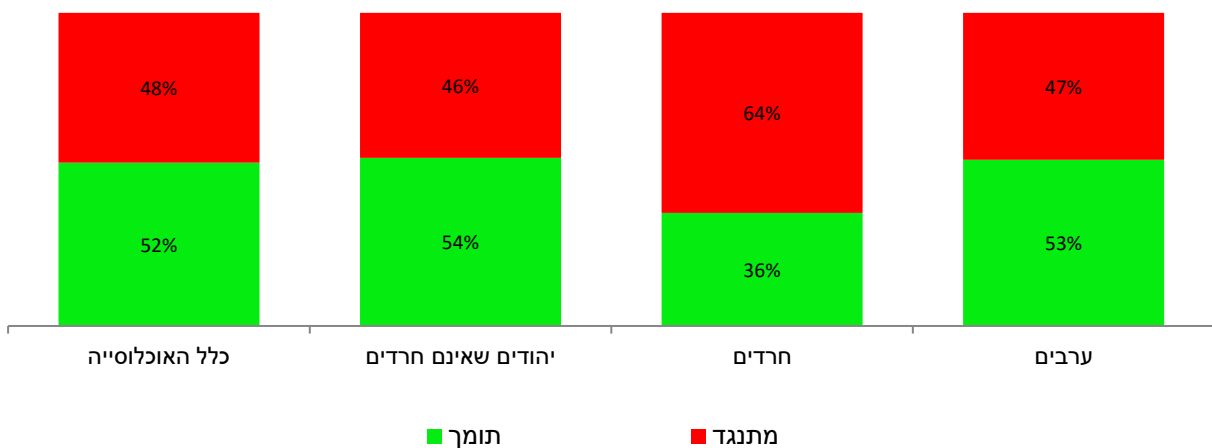
לשלם מס על מוצרים שאינם עומדים בתקן ירוק
לפי הגדרה פוליטית

5.4 נכונות לשלם יותר על דיור בתקן ירוק וחסכוני בחשמל

מעט יותר ממחצית מהציבור (52%) מוכנים להוציא יותר על דיור (שכ"ד או מחיר הדירה) כדי לגור בבית שנבנה לפי תקן בנייה ירוקה והוא חסכוני בהוצאות חשמל ומים. בציבור החרדי נכונות נמוכה יותר לשאת בעלות של דיור בתקן ירוק (36%), לעומת הציבור היהודי הלא-חרדי והציבור הערבי (53%-54%). למעשה, החרדים הם הקבוצה היחידה שבה שיעור המתנגדים לכך גבוה (64%) בהשוואה לשיעור התומכים בכך (36%).

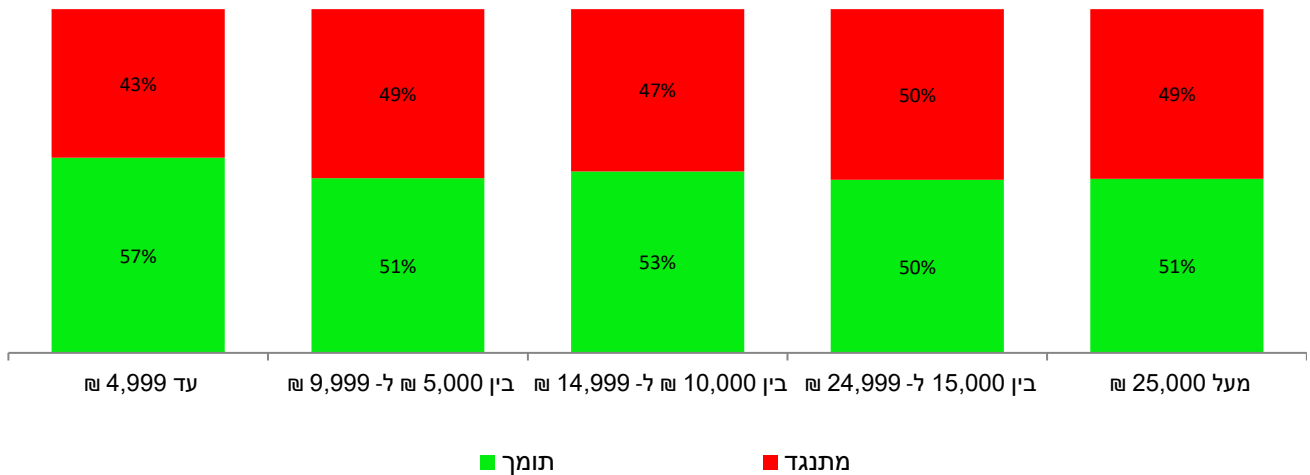
לשלם יותר על דיור בתקן ירוק וחסכוני בחשמל
לפי מגזר ורמת דתיות

הנכונות לשלם יותר על דיור ירוק עולה בהדרגה עם הגיל – מ-47% בקרב הצעירים (18-34), ועד ל-63% בקרב המבוגרים (65 ומעלה).

מפתיע לראות שדווקא בעלי ההכנסות הנמוכות ביותר (מתחת ל-5,000 ש"ח לחודש) הם בעלי נכונות גבוהה (57%) לשלם יותר על דיור העומד בתקן ירוק, לעומת שאר האוכלוסייה (50%-53%).

לשלם יותר על דיור בתקן ירוק וחסכוני בחשמל
לפי הכנסת משק הבית (טרם קורונה)

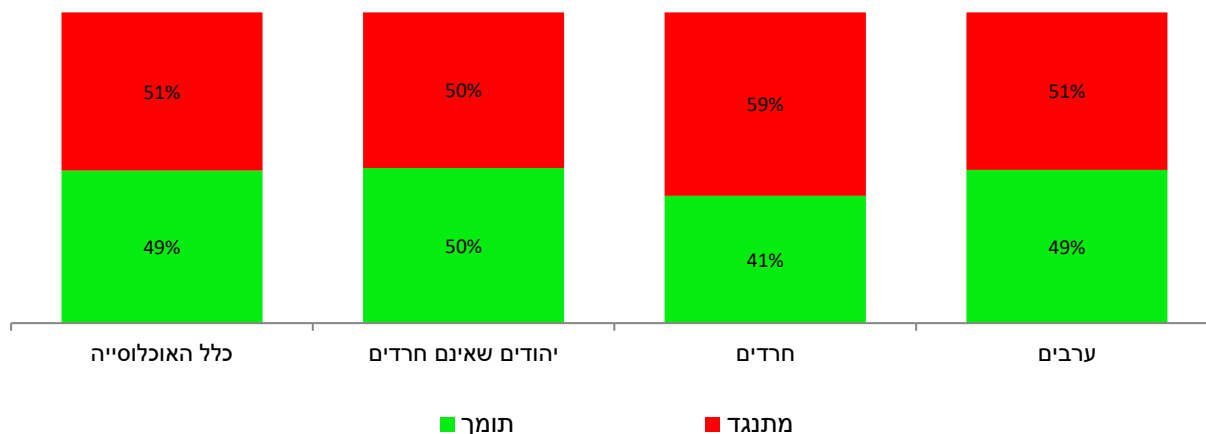
יותר משיבים ממחוזות חיפה, תל אביב ומרכז מוכנים לשלם בעבור דיור העומד בתקן ירוק (58%, 54% ו-54% בהתאמה), לעומת מחוזות דרום, צפון, יהודה ושומרון וירושלים (50%, 49%, 47% ו-44% בהתאמה). גם במקרה זה יותר מצביעי שמאל ומרכז תומכים באמירה (59%), לעומת מצביעי ימין (48%) ומשיבים שאינם מגדירים עצמם פוליטית (40%).

5.5 נכונות לשלם יותר מיסי עירייה למימון ריאות ירוקות

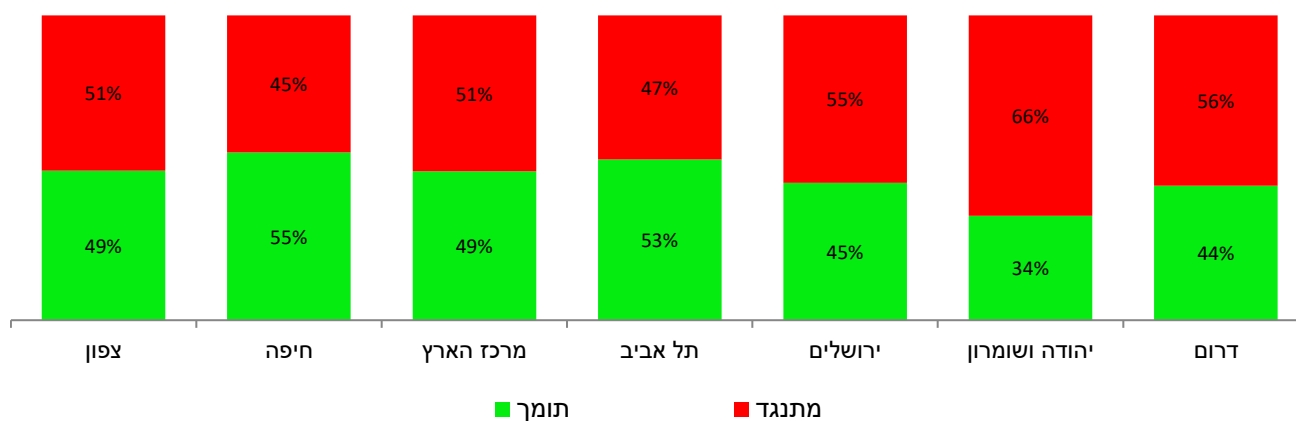
כמחצית מהמשיבים לסקר (49%) מוכנים לשלם יותר מיסי עירייה כדי להוסיף הצללה ופארקים במקום מגוריהם. בקרב המגזר החרדי שיעור התומכים במהלך זה נמוך יותר (41%), לעומת משיבים יהודים לא-חרדים (50%) ומשיבים ערבים (49%).

לא נראו הבדלים משמעותיים בשיעור התומכים במהלך בקרב קבוצות גיל שונות, לפי רמות הכנסה שונות, או לפי רמות השכלה. במחוז חיפה ובמחוז תל אביב תמיכה מעט גבוהה יותר בהעלאת מיסי עירייה לצורך מימון ריאות ירוקות (54%), לעומת 44%-49% מהמשיבים ממחוזות צפון, מרכז דרום וירושלים. ביהודה ושומרון תמיכה נמוכה במיוחד במהלך (34%). גם במקרה זה מצביעי שמאל ומרכז נכונים יותר לשאת בנטל הכספי (59% ו-51% בהתאמה), לעומת מצביעי ימין ואלו שאינם יודעים להגדיר עצמם פוליטית (45%).

לשלם יותר מיסי עירייה למימון ריאות ירוקות
לפי מגזר ורמת דתיות

לשלם יותר מיסי עירייה למימון ריאות ירוקות
לפי מחוז מגורים

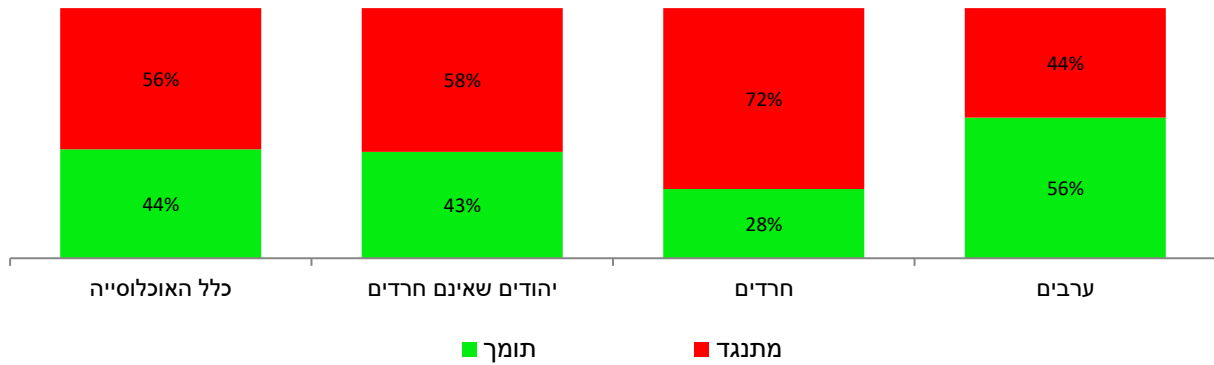

5.6 נכונות לשלם מס על חשמל מבוסס אנרגיה מזהמת

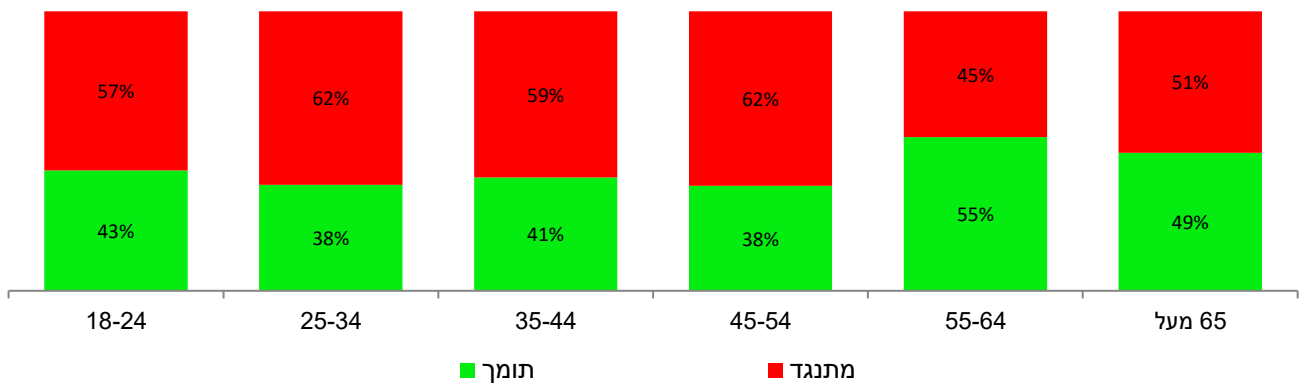
רק 44% מהמשיבים תומכים בהטלת מס על יצרני החשמל (מס פחמן) כדי להאיץ מעבר לאנרגיה נקייה (כגון אנרגיית שמש), גם אם הדבר יוביל לייקור מחיר החשמל. שיעור זה גבוה במיוחד בקרב המשיבים הערבים (56%), לעומת משיבים יהודים לא-חרדים (43%) ומשיבים חרדים (28%).

שיעור המבוגרים שמוכנים לשלם מס על חשמל מבוסס אנרגיה מזהמת גבוה יחסית: 52% מבני 55 ומעלה תומכים במהלך, לעומת 40% מבני 18-54. בעלי הכנסות נמוכות, מתחת ל-5,000 ש"ח בחודש, ובעלי הכנסות גבוהות, מעל 25,000 ש"ח בחודש, תומכים יותר במהלך (52%), לעומת בעלי הכנסות בטווח הביניים של 5,000-25,000 ש"ח בחודש (41%).

לשלם מס על חשמל מבוסס אנרגיה מזהמת
לפי מגזר ורמת דתיות

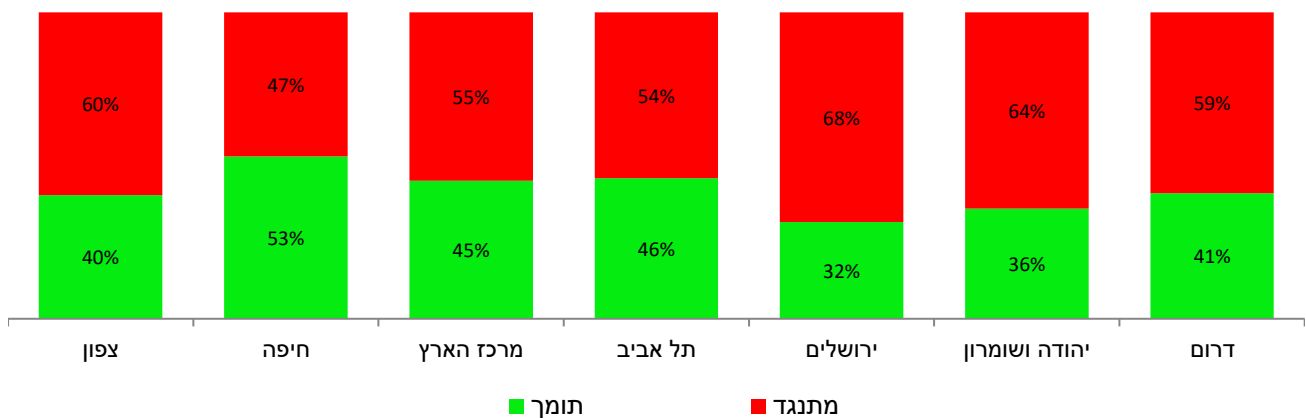

לשלם מס על חשמל מבוסס אנרגיה מזהמת
לפי קבוצת גיל

במחוז חיפה יש תמיכה רבה יותר בהטלת מס על ייצור חשמל מאנרגיה מזהמת גם במחיר של עלייה במחירי החשמל. 53% מהמשיבים ממחוז חיפה תומכים במהלך, אחריהם 46% מהמשיבים מתל אביב ומהמרכז, 41% מהמשיבים מהדרום ומהצפון, והתמיכה הנמוכה ביותר בקרב משיבים מירושלים ויהודה ושומרון (32% ו-36%, בהתאמה). מצביעי שמאל (52%) ומרכז (50%) תומכים יותר במס על חשמל מאנרגיה מזהמת ממצביעי ימין (36%).

לשלם מס על חשמל מבוסס אנרגיה מזהמת
לפי מחוז מגורים

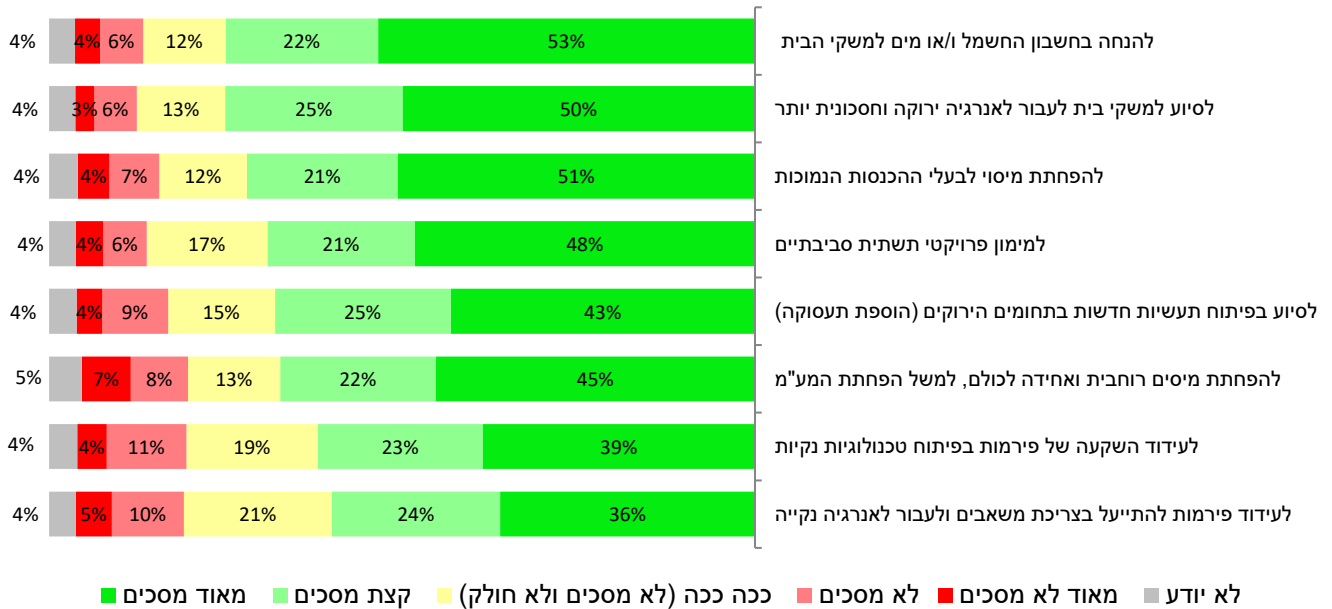
בקרב המשיבים שצינו כי יהיו מוכנים לשאת בנטל הכספי הכרוך במגוון הצעדים שיינקטו להפחתת פליטות מזהמות, טווח ההתייקרויות שהיו מוכנים לספוג במחירי המוצרים/שירותים/מיסים נע בין 9% ל-12%.

נציין כי הנכונות שהציבור מביע בסקר לשאת בנטל הכספי של המהלך היא בעלת חשיבות רבה, שכן היא משקפת את הלך הרוח בציבור בהקשר זה. ואולם מוצע להתייחס לתשובות המספריות של שיעורי ההתייקרות שהיו מוכנים לספוג בזהירות, בהינתן שבדרך כלל יש פער בין הצהרה בסקר על מוכנות לספוג התייקרות למען המטרה של הפחתת פליטות לבין המציאות בפועל – כאשר צרכנים יאלצו לשלם יותר עבור דירה בסטנדרט ירוק או עבור מוצרים ושירותים "ירוקים".

פרק 6: ייעוד הכנסות המדינה ממס פחמן

לאן תרצה שיופנו כספי המיסים שייגבו לקידום הפחתת הפליטות המזהמות ולהאטת ההתחממות הגלובלית?

כלל המדגם

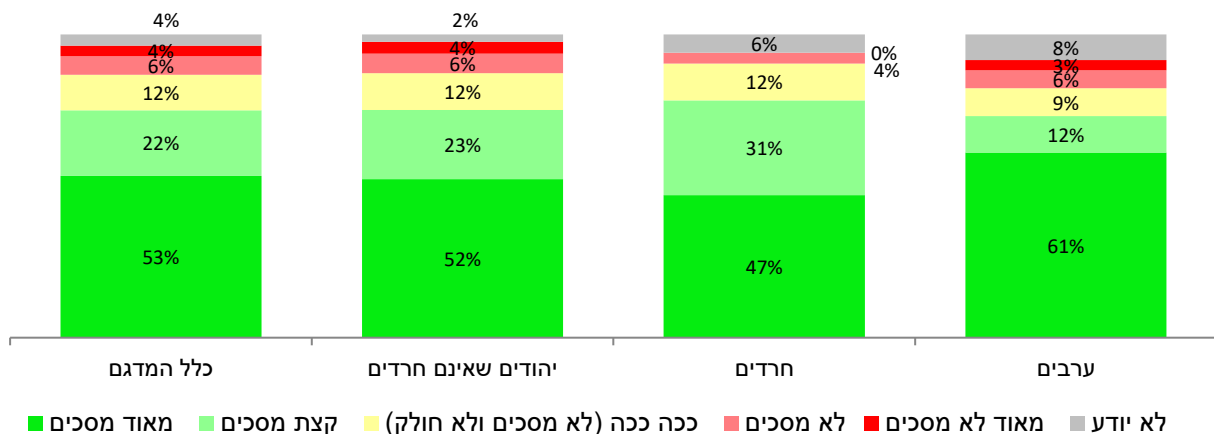

6.1 להורדת הוצאות האנרגיה ו/או המים של משקי בית

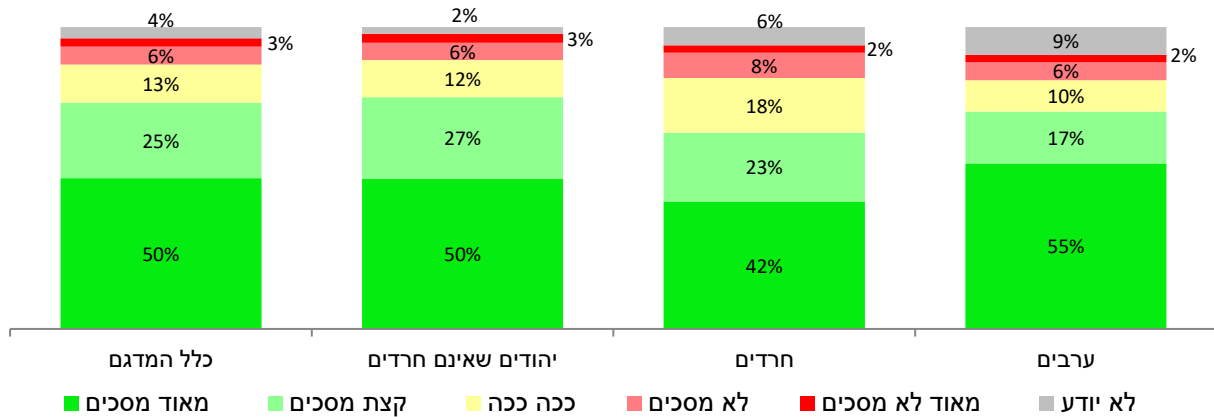
התמיכה הרחבה ביותר של המשיבים היא בהפניית כספי המיסים לסיוע למשקי בית באופן ישיר בהפחתת ההוצאות החודשיות על אנרגיה ו/או מים (75%), אם על ידי הנחה ישירה בחשבונות חשמל ו/או מים, ואם על ידי סיוע למשקי בית לעבור לצריכת אנרגיה ירוקה וחסכונית יותר (אנרגיה סולרית, בידוד הבית, רכישת רכב "ירוק" יותר). משתי אפשרויות אלו המשיבים החרדים (78%) הראו העדפה להנחה בחשבון החשמל/מים על פני סבסוד מעבר של משקי בית לאנרגיה ירוקה (65% מהחרדים).

הנחה בחשבון החשמל ו/או מים למשקי הבית

לפי מגזר ורמת דתיות

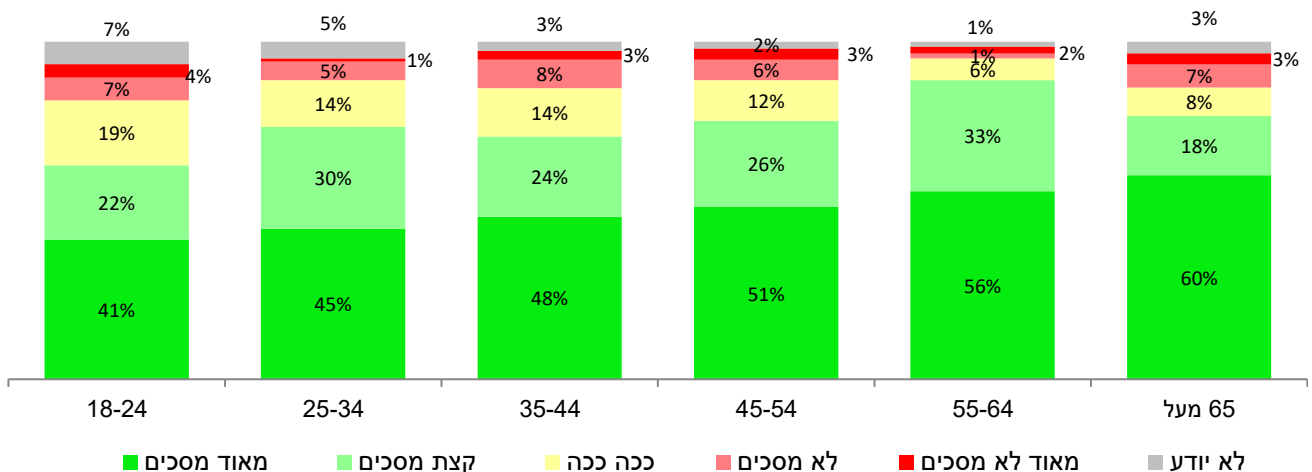

לסיוע כספי למשקי בית לעבור לצריכת אנרגיה ירוקה וחסכונית יותר
לפי מגזר ורמת דתיות

התמיכה בהפניית כספי המיסים לסיוע למשקי בית להפחתת הוצאות על אנרגיה עולה עם הגיל ומגיעה לשיאה בגילים 64-55. כך, 67% מהצעירים (18-24) תומכים בהפניית כספי המיסים להנחה ישירה בחשבון החשמל ו/או מים, לעומת אחוז גבוה יותר (81%) בקרב המבוגרים (55-64). אף כי בגיל השלישי (65 ומעלה) יש ירידה קלה ל-77%, עדיין התמיכה גם בגיל זה היא גבוהה בהשוואה לצעירים. העלייה עם הגיל תלולה יותר כאשר מדובר באפשרות של סיוע למשקי בית לעבור לצריכת אנרגיה ירוקה. 63% מהצעירים (24-18) תומכים במהלך, לעומת 89% מהמבוגרים (55-64), ושוב ירידה מסוימת ל-78% בגיל השלישי (65 ומעלה).

לסיוע כספי למשקי בית לעבור לצריכת אנרגיה ירוקה וחסכונית יותר
לפי קבוצת גיל

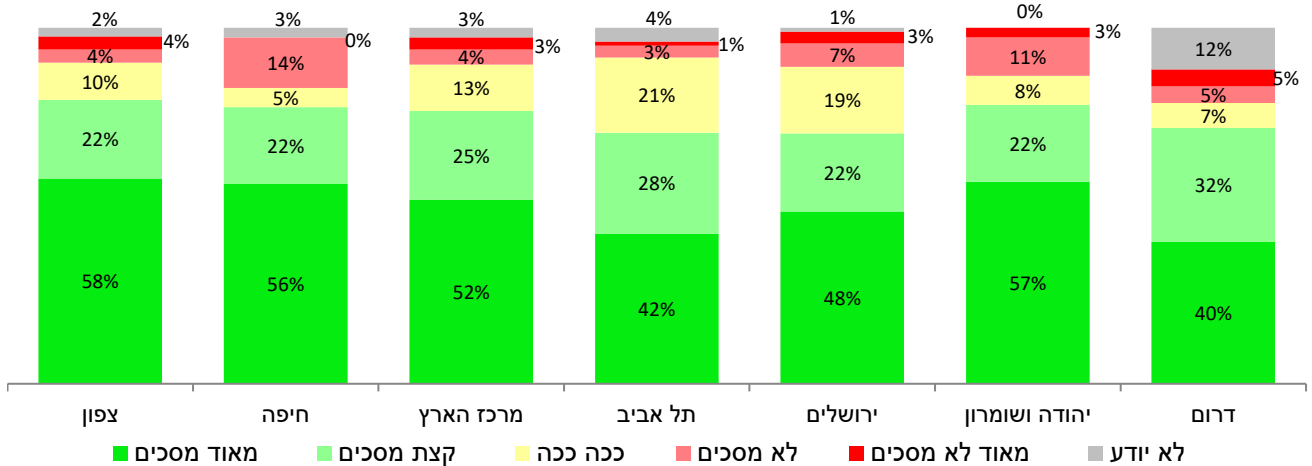

בקרב משקי בית עם הכנסה של 5,000-15,000 ש"ח בחודש התמיכה הגבוהה ביותר (80%) באפשרות של הפניית הכספים להנחה בחשבון החשמל ו/או המים, לעומת 61%-75% ביתר רמות ההכנסה. אותו שיעור (80%) ממשקי בית עם הכנסה של 5,000-10,000 ש"ח בחודש תומכים בסיוע למשקי בית לעבור לצריכת אנרגיה ירוקה, השיעור הגבוה ביותר מבין רמות ההכנסה השונות.

תמיכה גבוהה במיוחד בשני הצעדים הללו (הפניית כספי המיסים להנחה בחשבונות וסיוע בהתייעלות אנרגטית) נצפתה במחוזות צפון (80%), יהודה ושומרון (81%), חיפה ומרכז (77%).

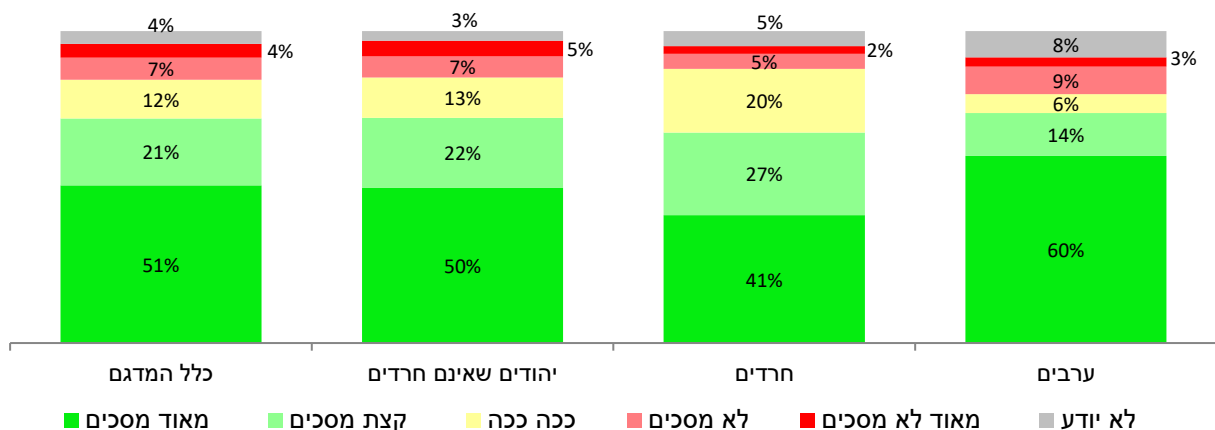
לסיוע כספי למשקי בית לעבור לצריכת אנרגיה ירוקה וחסכונית יותר לפי מחוז מגורים

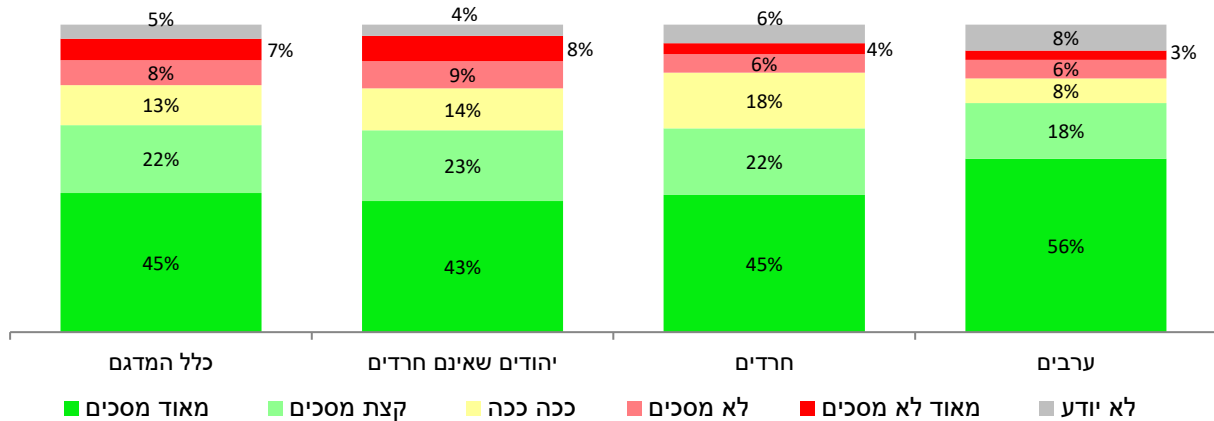
6.2 להפחתת מיסוי לבעלי הכנסות נמוכות ולהפחתת מיסוי רוחבית ואחידה לכולם (למשל מע"מ)

רוב גדול בציבור תומכים גם בהפניית הכנסות ממיסוי להפחתת מיסוי לבעלי הכנסות נמוכות (72%), לעומת רוב קטן יחסית שתומך בהפחתת מיסוי רוחבית לכלל האוכלוסייה, כגון הפחתה במע"מ (67%). הפניית כספי המיסים להפחתת מיסוי לבעלי הכנסות נמוכות תמיכה רחבה יותר בקרב הציבור הערבי והיהודי הלא-חרדי. 74% מהמשיבים הערבים תומכים בכך ו-72% מהיהודים הלא-חרדים, לעומת 68% מהחרדים. בקרב הערבים שיעור גבוה יחסית (74%) תומך בהפניית כספי המיסים להפחתת מיסוי רוחבית ואחידה, לעומת כ-66% מהיהודים הלא-חרדים ו-67% מהחרדים.

להפחתת מיסוי לבעלי הכנסות הנמוכות לפי מגזר ורמת דתיות

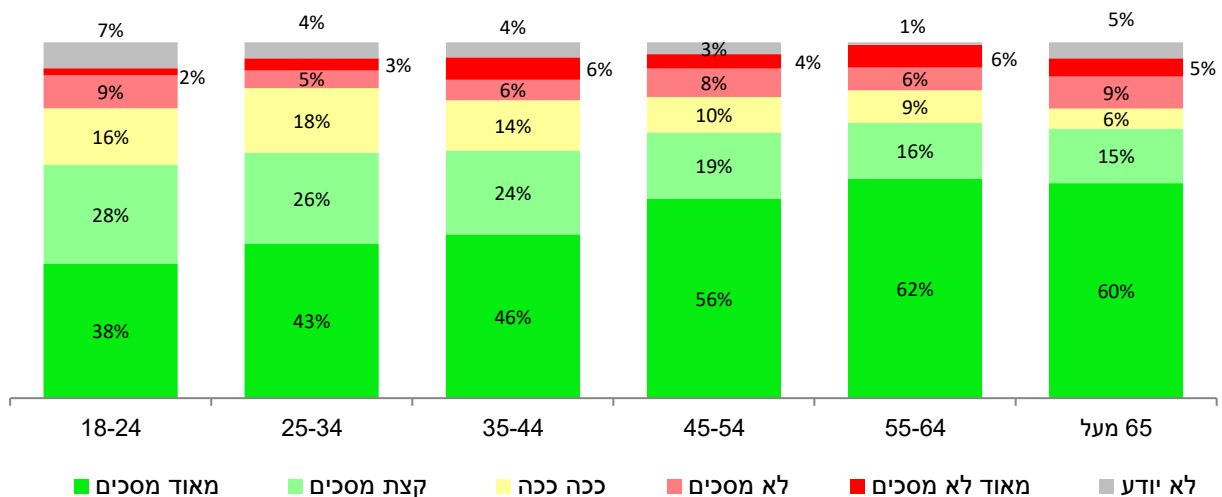

להפחתת מיסים רוחבית ואחידה לכולם (למשל מע"מ) לפי מגזר ורמת דתיות

התמיכה בשני הצעדים הללו עולה עם הגיל: כשני שלישים מהצעירים (18-24) תומכים בהפניית כספי המיסים להפחתת מיסוי לבעלי הכנסות נמוכות, ושיעורם עולה בהדרגה עד לשיא של 75%-78% בקרב המבוגרים בני 45 ומעלה. בדומה, 59% מהצעירים (18-24) תומכים בהפחתת מיסוי רוחבית, עד לשיא של 71% בקרב המבוגרים (55-64), וירידה חזרה ל-59% בקרב בני 65 ומעלה.

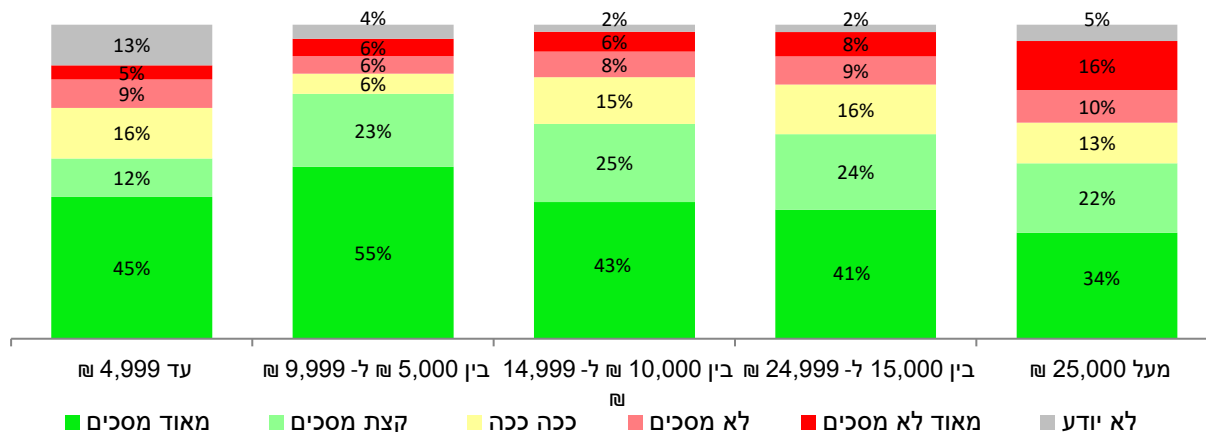
להפחתת מיסוי לבעלי הכנסות הנמוכות לפי קבוצת גיל

התמיכה הגבוהה ביותר בהפניית הכנסות מיסוי לבעלי הכנסות נמוכות או להפחתת מיסוי רוחבית הייתה בקרב משקי בית עם הכנסה של בין 5,000 ל-9,999 ש"ח בחודש, כאשר החל מהכנסה של 10,000 ש"ח לחודש התמיכה יורדת בהדרגה מ-81% ו-78% (בהתאמה) בקרב בעלי הכנסה של 9,999-5,000 ש"ח בחודש ל-75% ו-67% בקרב בעלי הכנסות של 15,000-10,000 ש"ח בחודש, ו-69% ו-65% בקרב בעלי הכנסות של 25,000-15,000 ש"ח בחודש, ולבסוף תמיכה של כ-55% בקרב בעלי הכנסות של מעל 25,000 ש"ח בחודש. נדגיש כי גם בקרב משיבים ממשקי בית עם הכנסות הנמוכות מ-

5,000 ש"ח בחודש היה רוב שתמך בשני הצעדים המוצעים להפניית כספי המיסים, אם כי בשיעורים נמוכים יחסית: 57%, בדומה למשקי הבית עם הכנסה של מעל 25,000 ש"ח בחודש (55%).

להפחתת מיסים רוחבית ואחידה לכולם (למשל מע"מ)
לפי הכנסת משק הבית (ברוטו, טרום קורונה)

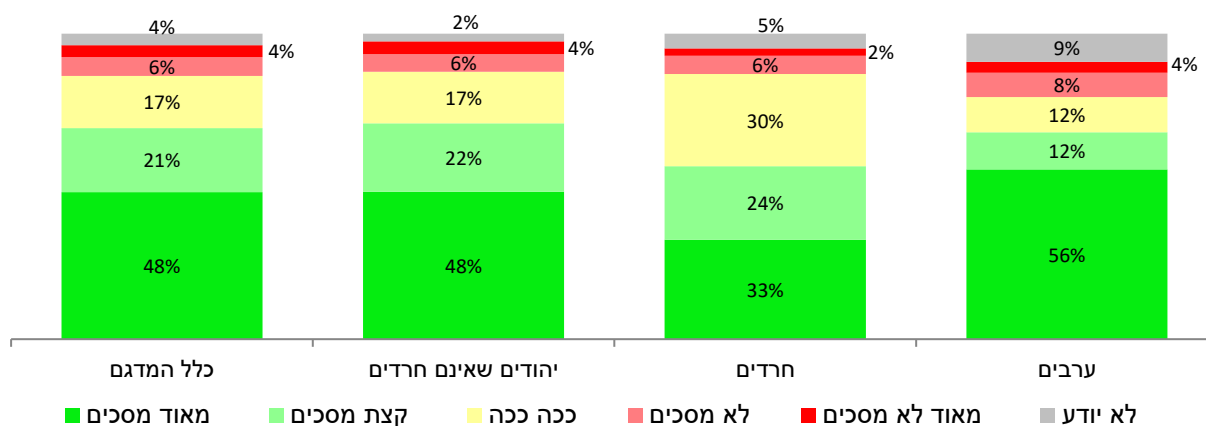

גם בהפחתת מיסוי לבעלי הכנסות נמוכות ובהפחתת מיסוי רוחבית יש תמיכה רחבה יותר בקרב משיבים ממחוז צפון (76%-ו-74%), ומשיבים ממחוז חיפה (76%-ו-73%). בהפחתת מיסוי לבעלי הכנסות נמוכות תמיכה גבוהה במיוחד גם במחוז ירושלים (77%).

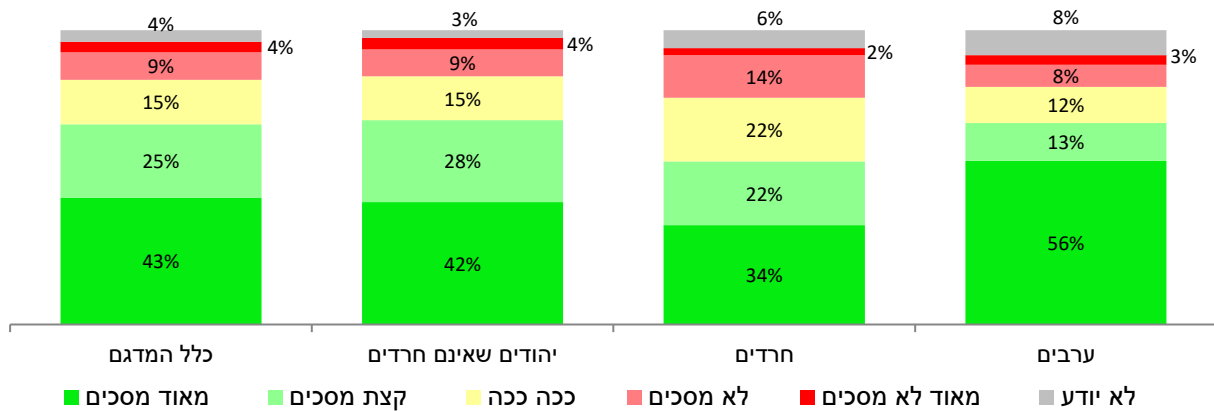
6.3 למימון פרויקטי תשתית סביבתיים ולסיוע בפיתוח תעשיות חדשות בתחומים הירוקים

רוב הציבור (69%) תומך גם במדיניות של השקעת ההכנסות ממש בפיתוח תשתיות סביבתיות (תחבורה ציבורית, שבילי אופניים וכדומה), ושיעור דומה (68%) תומך בהשקעת ההכנסות בסיוע בפיתוח תעשיות חדשות בתחומים ירוקים, כדי להבטיח תעסוקה עתידית. בקרב הציבור החרדי הייתה תמיכה נמוכה יחסית בצעדים אלו, אם כי עדיין מדובר ברוב המשיבים שתומכים בכך (57%-ו-56%, בהתאמה).

למימון פרויקטי תשתית סביבתיים (תחבורה ציבורית, שבילי אופניים וכו')
לפי מגזר ורמת דתיות

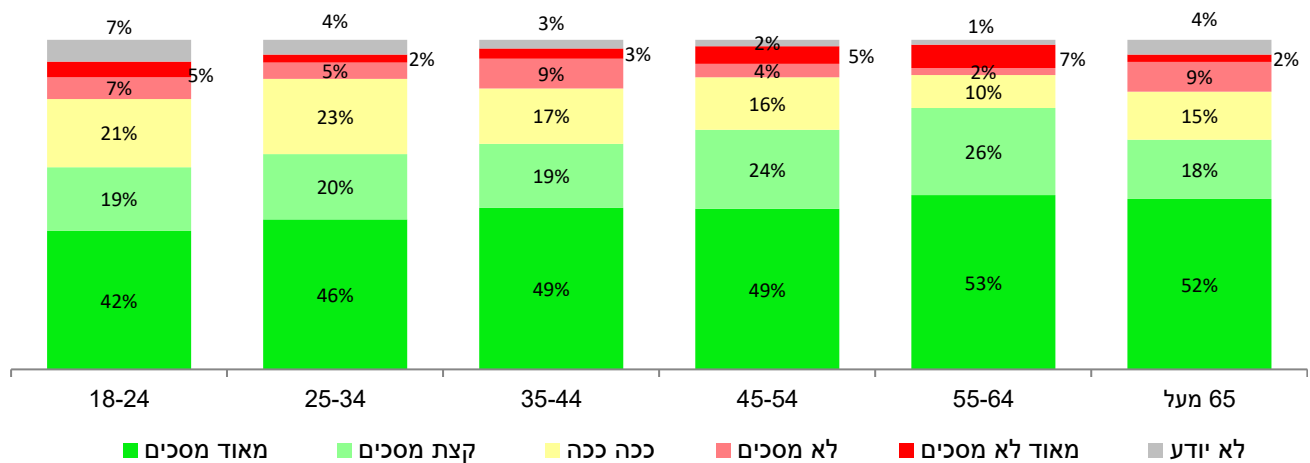

**לסיוע בפיתוח תעשיות חדשות בתחומים הירוקים, כדי להבטיח תעסוקה עתידית
לפי מגזר ורמת דתיות**

התמיכה במימון פרויקטי תשתית סביבתיים ובפיתוח תעשיות חדשות בתחומים ירוקים עולה עם הגיל. כך, בעוד כ-60% מממצע מהצעירים (18-24) תומכים בהשקעת המס בפיתוח תשתיות סביבתיות ובפיתוח תעשיות ירוקות, שיעור התומכים עולה לכ-67% בממוצע בקרב בני 25-34, ול-79% מהמבוגרים בני 55-64. ירידה קלה בתמיכה בצעדים אלו מסתמנת בקרב בני 65+ (70%), אם כי עדיין שיעור התומכים גבוה בהשוואה לצעירים עד גיל 34.

**למימון פרויקטי תשתית סביבתיים (תחבורה ציבורית, שבילי אופניים וכו')
לפי קבוצת גיל**

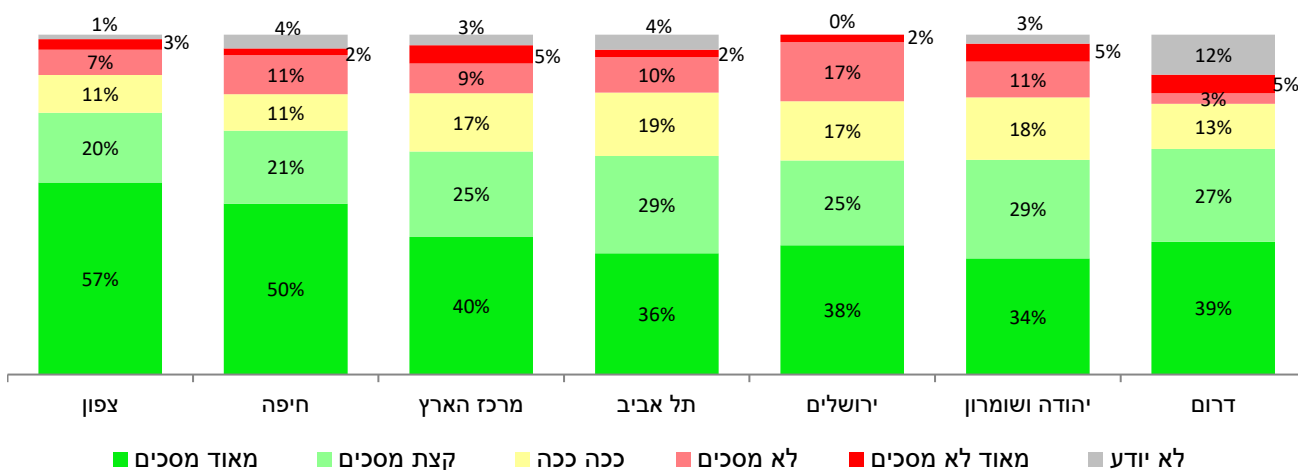

בעלי השכלה של עד 12 שנות לימוד תומכים פחות במהלכים אלו (63%), לעומת בעלי תעודת בגרות או השכלה על-תיכונית (68%-71%).

במחוזות צפון וחיפה תמיכה גבוהה מאזורים אחרים במימון פרויקטי תשתית סביבתיים (73%-76%, בהתאמה) ובפיתוח תעשיות ירוקות (77%-71%).

מצביעי שמאל תומכים יותר בשני מהלכים אלו, עם 79% תומכים במימון פרויקטי תשתית סביבתיים, ו-78% תומכים בפיתוח תעשיות ירוקות, לעומת 50%-70% בקרב שאר האוכלוסייה.

לסיוע בפיתוח תעשיות חדשות בתחומים הירוקים, כדי להבטיח תעסוקה עתידית לפי מחוז מגורים

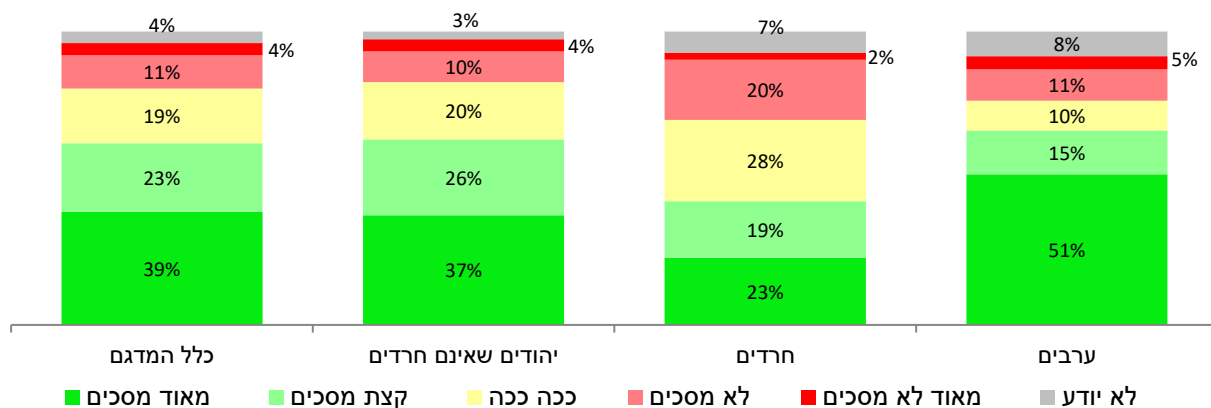

6.4 לעידוד השקעה של פירמות במו"פ ירוק ובהתייעלות אנרגטית/מעבר לאנרגיות מתחדשות

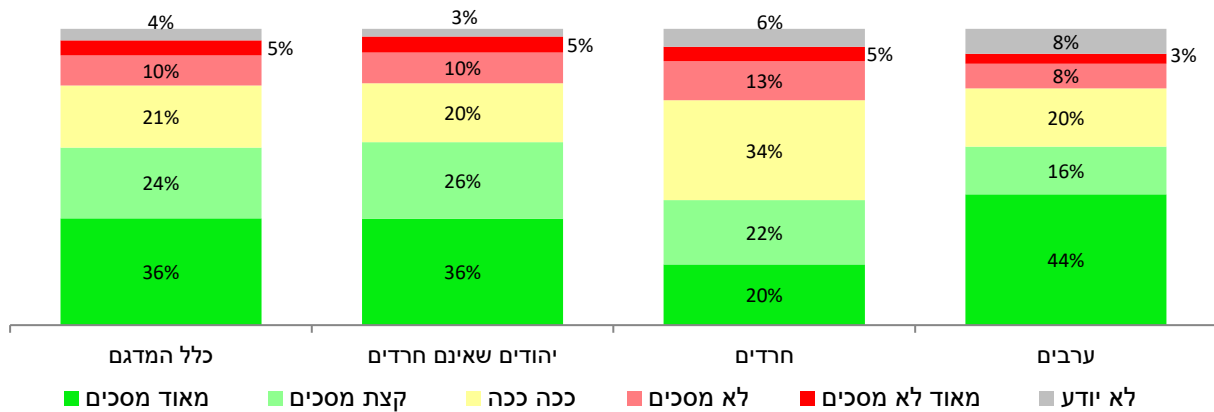
רוב הציבור גם תומך בשימוש בהכנסות המדינה ממיסים ירוקים לתמיכה במגזר העסקי במעבר למשק דל פחמן: 62% מהמשיבים תומכים בהפניית כספי המיסוי על פליטות מזהמות לתשלום מענקים/סובסידיות לעידוד השקעה של פירמות בפיתוח טכנולוגיות נקיות, וכ-60% תומכים בייעודם לתשלום תמריצים לפירמות להתייעל בצריכת משאבים ולעבור לאנרגיה נקייה. חריגים בהקשר זה היו החרדים, כאשר אחוז נמוך יחסית, 42% בלבד, תומכים בכל אחת משתי אפשרויות אלו. עם זאת, חשוב לציין שמאזן הנטו (תומכים מינוס מתנגדים) נותר חיובי גם בקרב החרדים, כאשר שיעור התומכים בכך גבוה בכ-20% משיעור המתנגדים.

לעידוד השקעה של פירמות בפיתוח טכנולוגיות נקיות

לפי מגזר ורמת דתיות

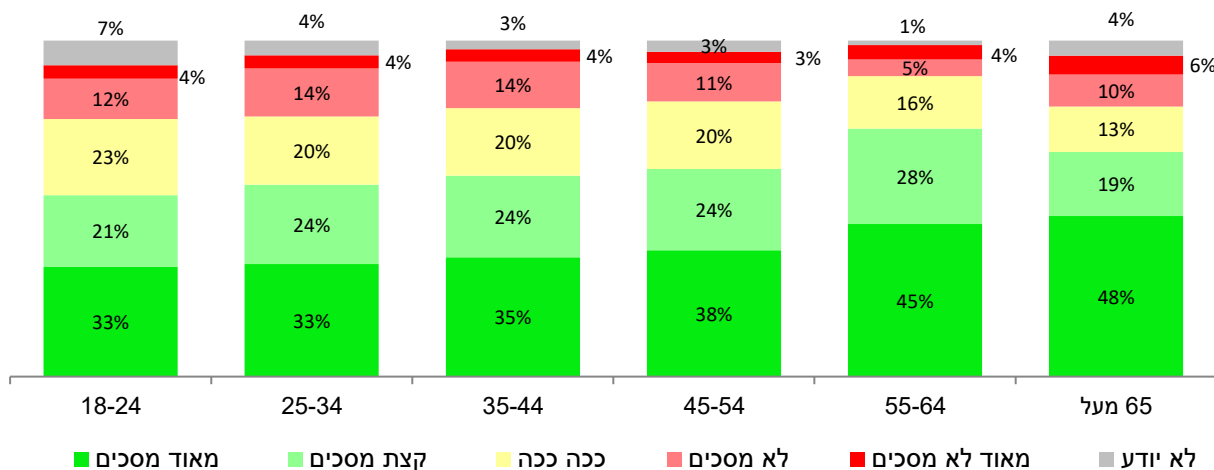

לעידוד פירמות להתייעל בצריכת משאבים ולעבור לאנרגיה נקייה לפי מגזר ורמת דתיות

התמיכה בשני הצעדים הללו עולה עם הגיל: בעוד כ-53% בממוצע מהצעירים (18-24) תומכים בשימוש בכספי מיסים ירוקים לצורך עידוד השקעה של פירמות במו"פ ירוק או בעידוד פירמות להתייעל בצריכת משאבים ולעבור לאנרגיה נקייה, שיעור התומכים עולה בהדרגה עד לשיא של 74% בממוצע מהמבוגרים בגילים 64-55. אף כי שיעור התמיכה יורד במקצת בקרב בני 65 ומעלה, הוא נותר גבוה יחסית לתמיכה בגילים 55 ומטה (67% ו-63%, בהתאמה).

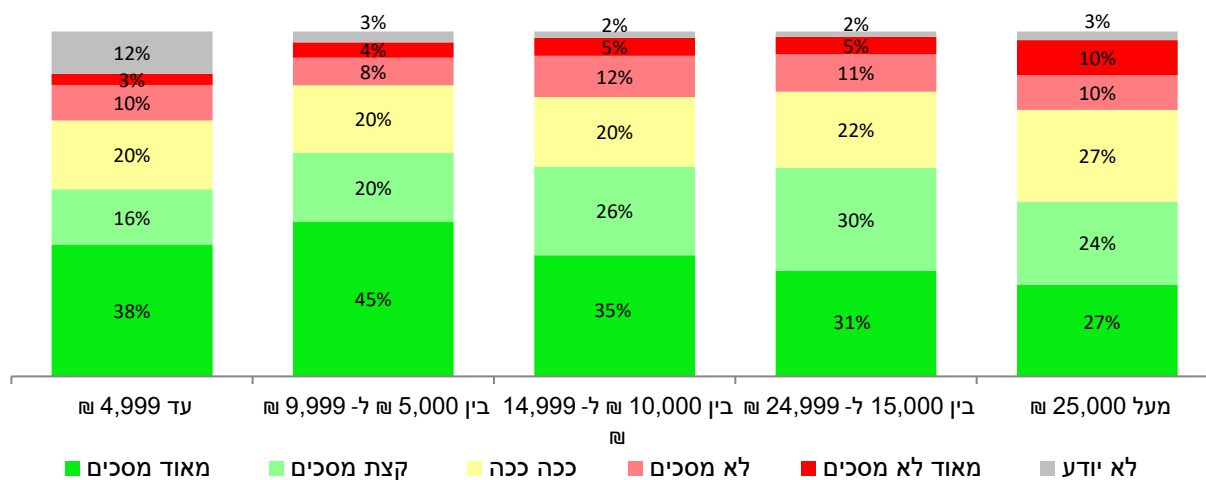
לעידוד השקעה של פירמות בפיתוח טכנולוגיות נקיות לפי קבוצת גיל

התמיכה הגבוהה ביותר בהפניית כספי המיסים לעידוד השקעה של פירמות במו"פ ירוק ובהתייעלות אנרגטית/מעבר לאנרגיות מתחדשות היא בקרב משקי בית עם רמת הכנסה שבין 5,000 ל-9,999 ש"ח לחודש. החל מרמת הכנסה של 10,000 ש"ח לחודש למשק בית התמיכה יורדת עם ההכנסה: מ-65% תומכים בממוצע בקרב בעלי הכנסות של 5,000-10,000 ש"ח לחודש, ל-62% בקרב בעלי הכנסות של 25,000 ש"ח לחודש ועד ל-59% ו-51% (בהתאמה) בקרב בעלי הכנסות גבוהות של 25,000 ש"ח ומעלה לחודש.

במחוזות צפון, חיפה, מרכז וירושלים תמיכה גדולה יותר בצעדים אלו משאר אזורי הארץ. התמיכה הגבוהה ביותר בשימוש בכספי המס לעידוד השקעה של פירמות במו"פ ירוק היא בקרב משיבים ממחוז צפון (71%), והתמיכה הגבוהה ביותר בשימוש בכספים אלו לעידוד פירמות להתייעלות אנרגטית ומעבר לאנרגיה ירוקה היא במחוז חיפה (69%).

לעידוד פירמות להתייעל בצריכת משאבים ולעבור לאנרגיה נקייה לפי הכנסת משק הבית (ברוטו, טרום קורונה)

באופן כללי נראה שהציבור תומך ברוב משמעותי בכלל המטרות שהוצגו לבחירתו, ובכך מפגין הבנה של הצורך בהשקעת המשאבים הנדרשת לצורך ביצוע של מעבר צודק בדרך לכלכלה דלת פחמן ושל הצורך בהפניית משאבים לאוכלוסיות ולמגזרים פגיעים.

דפנה אבירס־ניצן היא מנהלת המרכז לממשל וכלכלה במכון הישראלי לדמוקרטיה. בשנים 2003-2016 היתה מנהלת האגף למחקר כלכלי של התאחדות התעשיינים. הקימה את היחידה לחקר ההגירה והעליה במרכז אהרון מאיר לחקר הבנקאות באוניברסיטת בראילן ומכהנת כדירקטורית חיצונית במגוון חברות.

הילה שואף־קולביץ היא חוקרת בפרויקט "ישראל 2050 - כלכלה משגשגת בסביבה מקיימת" ובצוות "כלכלת בריאות" במכון הישראלי לדמוקרטיה. דוקטורנטית באוניברסיטת תל אביב ובוגרת תואר שני באוניברסיטת אוקספורד. עוסקת בכלכלת בריאות, היסטוריה כלכלית, כלכלת סביבה ואי־שוויון בחברה הישראלית.

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

www.idi.org.il

